

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 6.

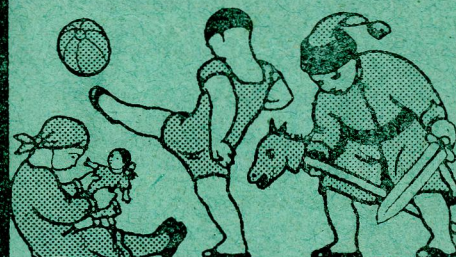
СІЧЕНЬ, 1933.

РІК XV.

ЗМІСТ:

1. Під Ялинкою 129; 2. Їх Ялинка 130; 3. Зимовий вечір 133; 4. Наш Рідний Край 134; 5. В що бавимось нині? 135; 6. Як Ромчик став пластуном 136; 7. Хибно зрозумів 137; 8. Медвежа шкура 138; 9. Тяжкий напитек 139; 10. Князенко Забави 140; 11. Зелений дим 141; 12. Розумний Гриць 141; 13. Всі вчимося англійської мови 142; 14. Снігова битва 144; 15. Зі щоденника Славка Вірного 145; 16. Щось для найменших 146; 17. Старі забавки 147; 18. Жаба і віл 149; 19. Як Петрик сам себе покарав 150; 20. Картини зі »Світикового Альбому« 151; 21. Доглупався 151; 22. Лев з масла 152; 23. Пізна зима 154; 24. Велика ріжниця 154; 25. Муркова пригода 155; 26. Що Левцю Незнайко оповідав про княжі часи 156; 27. Це був лиш... сон! 157; 28. Ану, обчисли! 157; 29. Як Китайці обороняли свій край 158; 30. Драматизована пісенька 159; 31. Чудний олівець 159; 32. Пильний Івась 160; 33. Коляда українських дітей 160; 34. Переписка з читачами.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ.

Всіх Передплатників, Читачів і Прихильників нашого видавництва — вітаємо з нагоди празника Різдва Христового — традиційним українським привітом: ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Ірина Яворська в Перемишлі: Ти, люба Іринко, приобіцяла написати до мене особного листа, а я жду й жду й жду — а Ти певно вже й забула про мене. Я догадуюся причини цієї Твоєї мовчанки... Ти вже певно в III класі і тому не хочеш мене знати... А знай, що я маю дві приятельки... з IV класу і вони мене зовсім не стидаються і не шукають за іншим приятелем. Вони мені обіцяли, що ще навіть і в V класі остануть вірні нашої дружби. Отже я жду на вістку від Тебе.

Ірідіон Бойко в Станіславові: Тета Оля з Яблонова дуже просила мене; щоб я став Твоїм приятелем і постійно кожного місяця навідувався до Тебе. Маю надію, що приймеш мене щиренько і що станемо добрими друзями. Правда, що так? А до тети Олі напиши листика і подякуй їй за пам'ять про Тебе. До мене також напиши: що найшов в мені найбільш цікаве для себе і що дістав від Ангела на Ялинку. Чи багато маєш таких товаришів у гімназії, що знаються зі мною?

Школярики з Гринівки коло Богородчан: Мої кохані приятелі! Дуже мене тішить, що помімо всіх несприятливих обставин — такі мене не залишає і придумали „спільними силами“ задержати при собі. Маю надію, що це вам вдасться, бо й ваша Пані, як лише поправляється відносини — прийде з поміччу. Може вдасться вам тепер в часі „коляди“ придбати спільно якісь фонди на закупню нових книжечок, які я недавно видав, для бібліотеки шкільної! Подумайте над тим!

Богданко Обідзінський в Ляндварові на Білорусі: Посилку річей, яку Ти прислав для бідних дітей — я передав у Твому імені одному бідному школярикові зі школи ім. Шашкевича у Львові, який сею дорогою складає Тобі щирю подяку за цей дарунок. Чи одержав число за грудень?

Тася Голінатівна в Станіславові: Твою адресу змінено своєчасно і газетка йде постійно на нову адресу до Станіслава. Передплату маєш заплачену по день 30 червня 1933 року, це є: по кінець шкільного року.

Чи не схотілаб Ти, моя любенька Тасю, намовити всіх своїх Товаришок, щоб також познайомилися зі мною? Тепер підчас Свят будеш мати нагоду це спробувати зробити! Чи добре?! Надіюся, що не відкажеш мому прохання, бо знаєш Тасю — що правдивих приятелів пізнається лиш у... біді, а властиво підчас теперішньої... „крізи“. Я бачу, що Ти дивиєшся тому дивному слову — але поспитай Мамусі, а вона певно пояснить Тобі значіння тої сучасної не казочної але дійсної „птворі“, що нищить своїми страшними зубами всіх і вся!

Оля Шкільник у Додрій: Написала, Ти, Олюсю, до мене одного листика й на тім скінчилося! Чому се так, що ані листиків не пишеш, ні загадочок не розв'язуєш? Тому поправся і дай знати, що ще не забула мене! Па! Бажаю Тобі багато-багато даруночків під Ялинкою найти!

Ігор Кальба в Мозолівці: Щось також, мій любий і завзятий козаче, забув про мене. Чому не присилаєш далі розв'язок із загадок? Хоть у послідньому турнірі — здобув Ти лиш 36 точок, а до виграної бракувало ще 14 — то це не повинно Тебе зражувати, а навпаки — повинно підситити завзятість, щоб стати переможцем, як на справдішного козака пристало! Тому жду на вістку від Тебе! Гарзд!

Любця Шевчуківна в Болохівцях: Краще, люба моя приятелько, пізнати когось пізно, чим — ніколи! Тому я радію, що пізнав Тебе. Даруй мені, що так пізно відписую на Твого листа, але це сталося не із забуття, але ізза браку часу. Мені снилося, що св. Миколай приніс Тобі новенькі й дуже гарненькі лещети і що Ти з Болохівців їхала на них через улицю Зіморовича до Дрогобича в відвідини до Меласі Городиської. Напиши, що приніс тобі Ангелик під Ялинку? Па! А поздорови від мене теж Меласю.

Зенька Івантишинівна в Камінці малій: Дуже радий з того, що можу приходити до Тебе Зеньцю в відвідини. Попроси Татуса, щоб в літі привіз Тебе зі собою до Ворохти — то там пізнаємося ближче. Всім школярикам з „Рідної Школи“ зложи від мене побажання „ВЕСЕЛИХ СВЯТ“.

Під Ялинкою.

— Спас родився в Вифлезмі! —
Зірка людям объявила,
В світ понесла добру вістку
Тай усіх розвеселила.

Вбогих, хорих і прибитих
Звеселили ті новини,
Звеселилося й серденько
Української дитини.

Свічками цвите ялинка,
Світлом сяє скромна хатка,
Шепче радісну молитву
Обдароване дівчатко.

І говорить: — Любий Христе!
Дай, щоб всі вкраїнські діти
Твоїм Рождеством преслітлим
В ті часи могли радіти!

Ані срібло, ані золото —
Дай їм ласку, дай їм долю,
Кращого часу діждати
Дай їм, Господи, я молю ...

Олег Підгірський.

Їх Ялинка.

Так нетерпляче дожидалися Свят-Вечора Галюся й Левцьо. Нераз вечорами, як уже їх ненечка поклала в ліжечка, в мягеньку постіль, вони обоечко, заки сон склеїв їх оченятка, розмовляли зі собою про цей любий, так нетерпляче дожиданий вечір.

— А яку ялинку принесе нам цього року маленький Ісусик? — питала в братчика Галюся.

А Левцьо розкладав рученятка й говорив:

— Буде тільки, тільки велика, а така, така висока аж під стелю.

А Галюся описувала ялинку:

— А буде така гарненька. На вершку буде золота зірка й ангелик із голубою стяжкою, а на ній золотий напис. А свічки будуть різноколірові: червоні, зелені, сині, жовті, білі й різні, різні.

А Левцьо доповнює:

— Свічки будуть електричні; таке ярке буде світло й різноколірове.

— Ні, я не хочу електричних свічок. Таки правдиві свічки кращі, світло їх таке миле, так якось любо блимає — говорить Галюся поважно, як „стара.“

Та Левцьо своє:

— Твоя правда, та з електричними свічками також приємно: покрутиш сюди і всенька ялинка в світлі; покрутиш туди і вже нема світла.

— Ні, я волію світити й гасити кожду свічку з окрема. А який приємний запах йде від правдивих свічок... Електричні не пахнуть зовсім.

— Нехай буде по твому — згодився Левцьо, бо він усе вступав сестричці й описував дальше:

— А такі гарні будуть прикраси на ялинці: золоті, срібні й різноколірові ланцюжки, ангельський волос і сніг лискучий на чатинню, а тільки, тільки буде лискучих куль в різних видах...

А Галюся:

— А солодошів, чоколядок і цукорків у таких гарненьких колірних паперчиках із образочками буде також багато.

Левцьо описував дальше:

— А всі солодоші будуть із „Фортуни Нової“. Буде там і вся „Солодка Історія України.“

А Галюся дальше:

— Будуть і позолочені горішки і яблука червоні.

Ще довго описували так ялинку, аж поки сон не зморив їх та не заплющив їм оченяток. Тай у сні бачили обоє свою ялинку, таку гарну, таку вже гарну, що ще такої на світі не було. Задзвонив срібним голосочком дзвіночок, самі відчинилися двері в їдальню, а в цій хвилині ввійшов там маленький Ісусусик із ангелятками й поклав у їдальні під вікном ялинку й так ясно, ясно стало в кімнаті нараз. Вони обоє хочуть дякувати Ісусикови, та не можуть із одушевлення добути голосу. Таке все гарне, таке все чарівно ясне, світле...

Крізь сон обоє на radoшах всміхаються, рученятка простягають.

*

То було на яких три дні перед Свят-Вечором. Прийшли до мамці дві пані й стали говорити:

— Ми збираємо на ялинку для бідних діточок. Зробимо їм спільну ялинку, а крім того накупимо їм за гроші, що зберемо, тепленьких одягів, панчішок, черевичків, шапочок. Вони бідненькі не мають навіть у чому до школи ходити, а тепер такі морози.

А мамця їм на це:

— Добре, любі пані, дам я на сиріток, що зможу. Маю одяги з моїх дітей. Вони ще добрі, та діти з них уже повиростали...

— Дякуємо — кажуть пані — дуже радо приймемо. А батечко:

— Я дам трохи грошей...

А Галюся й Левцьо щось шепочуть собі на боці.

Вкінці Галюся, сміливіша, приступає до пань і каже:

— Ми, я й Левцьо, будемо просити маленького Ісусика, щоб нам не приносив ялинки. Нехай нашу ялинку занесе цим бідним дітям, нехай вони тішаться.

Так сказала Галюся, а в батечка і неньки очі аж сяють, коли почули ці слова.

Питається мама в Левця:

— І ти не хочеш ялинки?

— Так, не хочу!

І родичі обняли своїх діточок таки при панях та обцілували. А обидві пані й собі поцілували Галюсю й Левця в головки.

Батько дав паням гроші, а ненька каже:

— Я повишукую одяги й черевички та панчішки й відішлю до захоронки.

Пані подякували і вийшли.

А як вони вийшли, то ненечка з батечком щось радилися в другій кімнатці.

Потім мати повишукувала одяги Галюсі й Левця, що з них вони вже повиростали й черевички й панчішки й капелюшки. І все те спакувала, додала ще якісь коробки. Діти не знали, що в них є. Все те наймичка Гануся віднесла до захоронки.

Перед сном діти молилися:

— Ісусику, не приноси нам ялинки, дай нашу ялинку бідним дітям.

*

І на Свят-Вечір не мали Галюся і Левцьо ялинки. Замість ялинки приніс їм Ісусик багато гарненьких книжечок. Чого там не було. А всі з кольоровими образочками.

На третій день свят каже ненечка до Галюсі й Левця:

— Підемо, діти, до захоронки, подивитися, яку то ялинку приніс Ісусик цим бідним діточкам.

Мати помогла їм зодягнутися й пішли мамця й татко та Галюся й Левцьо до захоронки. Там у великій салі було вже багато людей із дітьми. Сиділи на кріслах. А на переді була голуба заслона. І мамця і татко з Галюсею й Левцьом заняли свої місця.

Піднеслася заслона. Діти із захисту давали різдвяне представлення. Галюсі й Левцєви дуже воно подобалося.

А потім там на сцені засвітили ялинку й діти з захоронки колядували: „Бог предвічний“ та інші коляди.

А в Галюсі й Левця так радісно, так живо билися серденька.

— То нашу ялинку приніс бідним дітям Ісусик! — шепнув Левцьо Галюсі.

— Так, то наша! — відповіла шепотом Галюся. — А яка вона гарна!

Такі щасливі верталися Галюся й Левцьо зі захоронки, бо бачили радість і щастя в очах сиріток.

А. Лотоцький

Зимовий вечір.

Гайок стоїть увесь в інею,

Снігами вкрилися поля...

Холодна краля над землею

Мягкі коверці розстеля...

До місяця срібляться віти —

Мов перлів хто поначіпляв...

На вікнах хтось безбарвні квіти

Без кисти гарно змалював...

Мов в казці світ увесь пишаєсь,

Стріхи хрусталями блищать...

В шовковий стрій ввесь світ вбираєсь...

На снігу іскри миготять...

Як в полі виє хуртовина,

Мете снігами буревій,

То в такий час, моя дитино,

Молись за бідних всіх дітей!

Котрі не мають своєї хати,

В торбинці соли та хлібця,

Котрим умерли батько, мати,

Котрим чужі є всі серця.

Котрі не мають своєї школи,

Ні сестр богатих, ні братей —

Як сніг засипле гай та поле —

Молись за бідних тих дітей!

Т. Курпіта.

Наш Рідний Край.

(Продовження).

4. Родимий краю, село родиме...

Здовж Карпат розкинулося широкою полозою Підгір'я або Підкарпаття. Це країна пофільована горбами й пожолоблена ярами та долинами, котрими протікають численні ріки. Підгір'я багате урожайними полями, зеленими лугами і листовими лісами. Добувають тут сіль, земний віск і нафту, котрої найбільше в Бориславі, Тустановичах і на Мразниці. На Підгір'ю, над Сяном, лежить старий княжий город Перемишль; ще далше за захід висунений Ярослав, а на схід: Самбір, Дрогобич, Стрий, Станиславів і столиця Покуття — Коломия, та столиця зеленої Буковини — Чернівці.

В Ярославі учився Хмельницький, зпід Самбора походив славний гетьман Петро Конашевич Сагайдачний; в Дрогобичі ходив до шкіл Франко, в Коломиї учився Стефаник, а в Чернівцях жив Федькович і живе тепер Кобилянська.

Вододілом між Вислою а Дністром, в напрямі Львова, піднімається Розточчє, а над Вепром і Бугом лежить Холмщина і Підлясє.

Про Львів будемо ще нераз говорити, бо це одно з огнищ нашого культурного життя. Тут зосереджується також економічне життя: банки, забезпечення, кооперативи тощо.

Земля на Холмщині і на Підлясью не дуже то родюча; багато пісків і болот. Народ, з колишнього племені Дулібів, витерпів чимало, як звичайно народ пограничний. І остання велика війна не пощадила його. Тут лежить на лівому боці Буга Холм, а вище, серед набужанських болот, Берестє, відоме Унією берестейською в 1596 р. і Берестейським миром дня 9. лютого 1918, яким Австрія, Німеччина, Туреччина і Болгарія визнали Україну самостійною державою.

На схід від Підлясся, над Припеттю і її притоками, між болотами, озерами й пісковими кучугурами, там де міста: Пинськ, Мозир, Ковель і Овруч, мешкають Пинчуки. Це Полісся. Пинчуки, або Поліщуки, народ убогий, бо урожайної землі тут мало. Та зате вони роботящі й ощадні. Живить їх ліс і вода. Плекають також худобу і дуже дбайливо управляють кожний шматочок землі.

На полудне від Пинчуків, між Бугом і Тетеревом, мешкають нащадки колишніх Деревлян — Волиняки. Волинь, країна простора з горбами, покритими лісом, і з ріками, що не дуже то спішається, пливучи по широких, болотистих лугах. На полудні чорнозем, а там піски та іноді доволі урожайна глина.

На заході, між Бугом і Стиром, низина, зате коло Крем'янця і Острога горби знімаються вище як на 400 метрів. Околиця тут і коло Дубна гарна, — особливо гарний Крем'янець, в котрім родився славний польський поет Словацький. Це колишній княжий город, так як Володимир, Іскорость і Луцьк. Дубно над Іквою славилось своїми великими ярмарками, а Берестечко над Стиром записалося кривавими буквами в нашій історії, бо тут 1651 року,

через зраду Татар, Хмельницький потерпів погром у великій битві з Поляками. Почаїв, відомий своєю Лаврою та чудотворною іконою Матері Божої, подібно, як наша подільська Зарваниця.

Над Горинем, там де він стає сплавним, лежить Острог з руїнами замку й будинків славних князів Острожських. Тут вони заклали були в XVI ст. славу Академію острожську і Острог зробили одним із осередків українського культурного життя. Тут то появилася 1581 р. слава Біблія Острожська, перша повна славянська біблія, один з найцінніших стародруків. Заслав над Горинем був резиденцією князів Заславських, а Корець гніздом Корецьких. Тут досі знімається гарний замок князів Корецьких. В околиці Корця дуже добра глина порцелянова; корецька порцеляна тішилася заслуженою славою.

Найбільший город на Волині — це сотисячний Житомир, доволі промисловий і торговельний.

Богдан Лепкий.

В що бавимось нині?

Різьбар.

Коли на дворі заметіль і вас кількоро зібралося в хаті, бавтеся «Різьбаря». Один з вас (котрого виберете) є «різьбарем», а всі інші є його твори: різьби чи там статуї. Коже з вас буде представляти таку фігуру, яку схоче уставити різьбар. Отже одного уставить з головою, спущеною вниз — то буде образ смутку; — другого з головою до гори — то буде образ гордості; — третого з рукою на серці і зажмуреними очима — то буде образ любови; іншого з руками, зжоненими до молитви — образ побожності, і так далше. Всім присутнім хлопцям і дівчатам може надати такий вид і поставу, яку вимагає. Всі мусять його слухати і стояти там і так — де і як їх «вирізьбив», і ні пари з уст, бо то прецінь статуї з німого мармуру!

Різьбар стає з боку і подивляє свої твори. Ніхто ні мру-мру. Раптом різьбар каже: «Різьбаря нема дома!» В тій хвилі всі «статуї» зачинають рухатися. скакати, танцювати, галасувати і доволі змінюють своє місце, хоча різьбар може на це й дивитися. Колиж він кликне: «Різьбар іде!» — всі мигот займають свої місця і прибирають ту саму поставу, яку мали передше. Хто найпізніше стане на своє місце, або вже не може прибрати давнішої постави — дає фант. Можуть бавитися хлопці й дівчата. Вся дотепність забави залежить від «різьбаря».

Магічний мячик.

Під обрус на столі положи мале кільце. До кільця привяжи нитку. Нитку пусти попід обрус до себе і злови за кінець. Тепер возьми малий мячик, яким бавляться діти, положи його на укриті кільце і тягни поволі нитку до себе. Мячик почне котитися по столі в напрямі до тебе. — Ліпший спосіб є пустити нитку попід обрус до противного кінця стола і далше попід стіл назад до себе. Коли

тепер потягнеш за нитку, мяч пічне котитися від тебе в противну сторону. Се викличе більше вражіння у глядачів, чим попередний спосіб. — Та найкраще удасться штука, коли будеш мати ще одного помічника. Тоді він може укритися під стіл, або за інший предмет, а ти, як магiк, зробивши над мячиком кілька таємничих рухів, прикажи йому котитися. Товариш пічне тягнути за нитку і се викличе велике вражіння.

Як Ромчик став пластуном.

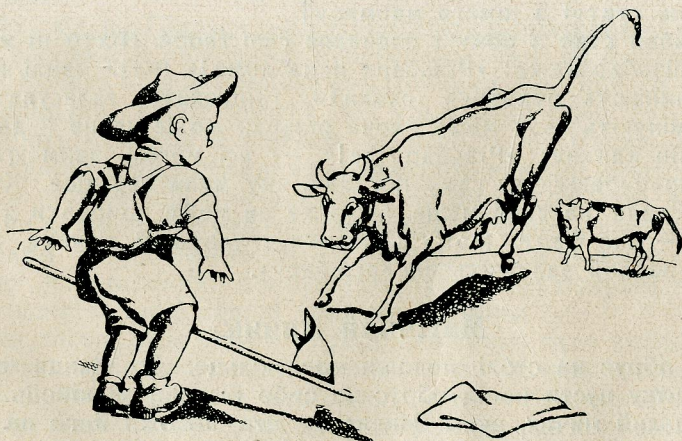
(Продовження).

10. Небезпечна стріча на леваді.

Відітхнув, вже страх минає,
Далі Ромко в путь рушає.
Йде — аж бачить, тут левада,
Пастушків сидить громада
І пасесь худібка з боку.
Ромцьо приспішає кроку
Й мріє так: »Коби в тій хвилі
»Пластуни прийшли тут милі...
»Якби вийшли з того гаю,
»Ставби я осьтутки зкраю
»І прапорцем замахавби
»Телеграму їм надавби!...«
І прапорець взяв у руку
І всю Морзого азбуку
Він почав там повторяти —
Хоруговкою махати.

11. Ромчик — тореадором.

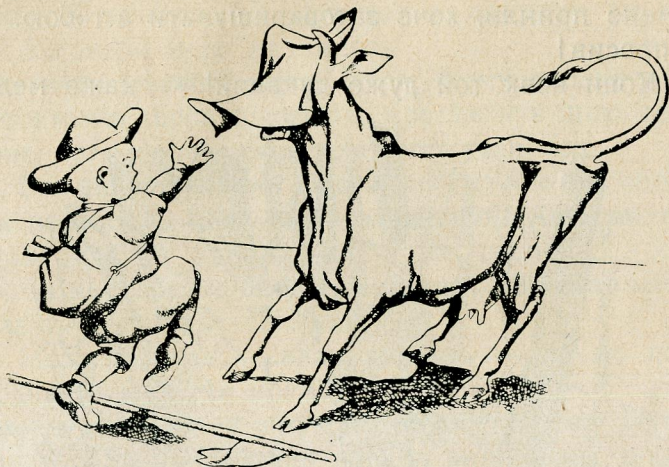

Так прапорцем він махас,
То підносить, то спускає,

І прегарно йде вся проба...
Але нагло щось худоба

Розмахалася хвостами,
Настобурчилася рогами —
І в ту мить одна корова
Скочила сіроголова,
Стала бігти, хвіст задерла —
В Ромця вже душа замерла

І замліло серце в груди —
Весь тремтить і жде, що буде...
Та корова не зважає,
Мов шалена наступає,
В знак своєї перемоги
Хоче Ромка взяти на роги!

Геть розлютилась псяюха!
Та пластун не тратить духа!
І хоч грозить небезпека
Він розважить все здалека...
Ромцьо так почав думати:
»Тут вже годі утікати —
»Це рішуча хвилина —
»Ось — в траві якась хустина!«

Ромцьо вхопив хустку в руки
І добувши сил з розпуки,
Він присів і ту хустину
Бині на чоло закинув!
Та пристаа, закрутилась
І як стій втихомирилась!
Ромцьо пастушкам вклонився,
І спокійно віддалився.

Хибно зрозумів.

Поліцай в часі ярмарку в малім містечку придержав якогось селянина, що ніс кожух під пахою, тай питає його:

— Чи то ваш кожух?

— Мій! — відповідає селянин.

— Но то, злужце доводи!

— Пане! — відповідає сваток — та пощо я маю вкладати кожух до води — таж він зовсім змарнується...

НЕ ЗАБУДЬТЕ

про

„Я Л И Н К У“

для бідних лемківських дітей і присилайте про-
читані книжечки для них на адресу Товариства
„ПРОСВІТА“, Львів, Ринок, ч. 10.

Медвежа шкура.

(Докінчення)

— Медведику, вуйку! — каже — я тут з сірим вовком заприязнився. Він дуже мене полюбив — а чуючи, як ти мене приняв, хоче затоваришувати з тобою. В гості тебе запросив!

— Коли вовк той дуже лукавий! — каже медвідь.

Е, він уже поправився! — говорить пес. — Тепер він жениться! Просить тебе на весілля в свою колибу. Підемо, вуйку!

Ну, тож, як іти, то йти! — каже добродушно медвідь. — а тепер пора спати!

Виспалися добре тай зібралися в гості. Приходять перед колибу, а пес каже:

— Прошу ближче! Позвольте, вуйку-медведю!

— Не можу я йти перший! Нехай вовк вийде запросити мене! — каже медвідь. — Іди, повідоми його, що ми прийшли!

Замнявся, збентежився Пустогавко і почав щось крутити — але медвідь трутив його лапою до колиби. Пес упав і шубовсть у яму! А там два вовки кинулися на нього і думаючи, що це медвідь, почали зі всіх сил гризти.

Пес у крик, проситься, скавуть: „Цеж я, цеж я, Пустогавко!“ А вовки: „Не здуриш, не здуриш, ти медвеже вухо!“ І загризли його на смерть.

Тимчасом медвідь ждав, ждав, чому пес не виходить, а далі покмітив щось підозріле, простягнув шию та як побачив яму, а в ямі вовків, тоді зміркував усе.

— От, що за лукавий Пустогав! І хтоби був сподівався? Мені за все добро отак хотів заплатити! Але сам попався!

І завернув від колиби, а тут іде господар з сокирою!

— Чи не твою то шкуру, медведю, обіцював мені вчора Пустогавко? — питає селянин.

— Може й мою! — каже медвідь — але не довелося. Ось, подивися туди, в колибу.

Глянув селянин у яму, а там вовки вже Пустогавка загризли. Тоді він повбивав вовків, зняв з них шкуру і пішов до дому. І ходить селянин нині у вовчій кожусі та часом лише Пустогавка згадає:

— От, псисько лукавий! Шкуру з медведя обіцював, а сам свою пострадав!

А добродух медвідь і нині живе собі в лісі спокійно, але непевних звірів уже до товариства не приймає.

А. Т. Давидів.

Тяжкий напитек.

Налий в одну шклянку води, а другу порожну поклади на верх до гори дном так, щоби обі шклянки прилягали до себе отворами. Спитай присутних, хто з них може випити воду із спідної шклянки так, щоби не брати шклянок руками.

Покажи їм, як се робиться в той спосіб: Нахилися вперед і зловивши верхню шклянку між бороду і груди, здійми її зі спідної шклянки і поклади на стіл. Відтак вхопи шклянку з водою тісно зубами і перекинувши її до себе, зможеш легко випити всю воду.

Се є дуже цікава загадка і її найліпше переводити при обіднім столі, але — робити треба уважно!

**МАНДРІВКИ
ГУЛІВЕРА**

повинні всі мати в своїх бібліотечках. Ті 4 книжечки коштують 5 зл. (з пересилкою 5'50 зл.), а справлять всім радости і втіхи більше чим за 100 золотих... Купіть, а переконаєтесь!

Князенко Забави.

(Казочка для канадійських читачів)

(Продовження)

Дякую вам гарно, Стіни —
Сказала Маруся —
До Годинника тепер я
Чемненько озвуся.

— Годиннику, Годиннику! —
Маруся сказала —
Дайже мені товариша,
Щоб я не скучала.

А Годинник дівчинонці
Так відповів у піснці:

(На ноту пісні:

„Бодайся когут знудив“)

А я собі годинник,
А я собі будильник,
Мені одно лиш знати:
Тік-так-тик вибивати!

Години вибивати,
Дзень-дзень-дзень ударяти, —
Та бувши я тобою,
Втявби я не такої!

Що-ж би ти вчинив такого? —
Маруся питає —
А Годинник, співаючи,
Так відповідає:

(На ноту пісні:

„Лугом іду, коня веду“)

Я Годинник би просила,
Щоб не бив хоч днинку,
А тимчасом поспішила
У степ, у долинку!

А там певно серед степу,
Степу широкого,
Я знайшлаби товариша,
Доброго, вірного!

О, це гарно! дуже гарно! —
Маруся зраділа,
Та Годинника чемненько
Й мило попросила:

Відпочинь-же, Годиннику,
Хоч одну годину,
Та дай мені порадоньку
У добру хвилину. —

Щоб найшла я товариша,
Та вже не скучала,
Щоб я знову, як у Краю,
Весела булава.

А Годинник Марусенці
Дав пораду у піснці:

(На ноту пісні:

„Ой, під гаєм, гаєм“)

Добре, серце моє,
Я на те годжуся!

(2) Я на днинку, на годинку,
Утихомирюся!

А ти спіши живо,
Йди у степ щасливо,

(2) Тамки в гаю, в холодочку,
Є хутір в садочку!

Ворота точені,
Явори зелені,

(2) Перед хатою калина
Тай ще черемшина!

А в городі цвіти,
Як ті наші діти,

(2) Чорнобривчики гарненькі,
Купчики жовтенькі!

Астри та левкої,
Братчики і тої,

(2) І васильок чепірнатий,
Барвінок хрещатий!

І лелії гожі
І пахучі рожі, —

(2) Там Князенко Погуляння
Сповнить всі бажання!

Сповнить всі бажання,
Любі сподівання,
(2) А ми його вірні слуги,
Дітям до послуги!

Будь здоров! Я іду,
І шукать його буду,
А як знайду то прибуду
Дуже вдячна тобі буду.

Так сказала Марусенька
Та вийшла із хати,
І пустилась у дорогу,
Князенка шукати.

Іде, іде Марусенька,
Ніженьки втомила,
Та все-ж гаю зеленого
Їще не зазірла.

Іде, іде Марусенька,
Вже й болять ніженьки,
Аж ось балка перед нею
І гай зелененький.

Ось уже і хутір видно,
Ворота точені,
А обабіч два явори,
Пишні, зелені.

А за ними виглядає
Біленька хатина,
І біленько перед нею
Зацвила калина.

Ось і цвіти під вікнами
Маруся узріла.
Тут уже й Князенко буде! —
Голосно зраділа.

Та у хутір ступаючи
Заспівала прохаючи:

(На ноту пісні:
„Ой, на горі, там жінці жнуть“)
Ой, Князенку, покажися,
Та до мене обізнися,
Прошу я чемненько,
Прошу ласкавенько,
Появися!

Т. Дмитренко.

Зелений дим.

На годині рисунків малюють діти барвними олівцями хатки, дерева, тощо.

Малий Ромко (не той з »Зиза«) нарисовав червону хату, чорний комин і зелений дим, що клубився з комина.

— Чому намалював дим зеленою краскою? — питає його учитель.

— Я думаю, що в нас з комина буде виходити зелений дим бо мама варить нині шпінак і горохову зупу.

Розумний Гриць.

Мама в місті навчає
Маленького Гриця:
„По хіднику лиш ліворуч
„Ходити годиться“.

— А той пан, що йде напроти
В вишитій сорочці? —

„І він, синку, — каже мама, —
„Йде по лівім боці“.

Гриць замисливсь на хвилину,
Далі-ж запитався:

„А навіщо-ж тоді, мамо,
„Правий бік нам здався? —

Ірина Наріжна.

Всі вчимося англійської мови.

5. „Вже знаємо 106 англійських слів“.

Як вуйко Славко перепитав попередню лекцію й переконався, що всі діти вивчили її добре, писав далше казку на таблиці.

Peter and Annie were together in the room. Peter was writhing at his desk, and Annie was darning a pair of stockings. „Why did you shut the window, brother?“ — said the sister „It is so hot!“ Peter had just dipped his pen in the ink. He wiped it and went to the window, which he opened with a sigh.

Коли діти прочитали голосно написане на таблиці й відпи-сали собі все, сказав вуйко Славко:

— Тепер будемо писати переклад. І писав, змазавши по-переднє:

Peter and Annie — Петрусь і Гануся
were together — були разом
in the room. — у кімнаті.

Peter was writhing — Петрусь писав
at his desk, — при (своєму) столику,
and Annie was darning — а Гануся церувала
a pair of stockings — пару панчіх.

»Why did you shut — «Чому ти замкнув
the window, brother?» — вікно, брате?»
said the sister. — сказала сестра.

»It is so hot!« — «Є так горяче!»

Peter had just dipped — Петрусь вмачав саме
his pen in the ink. — (своє) перо в чорнило.

Hi wiped it — Він обтер його
and went to the window, — та пішов до вікна,
which he opened — яке отворив
with a sigh. — зі зітханням.

Діти уважливо відписували з таблиці, а як уже всі відпи-сали, вуйко Славко сказав:

— Тепер зверну вашу увагу на два дуже маленькі словечка, а саме: »а« й »to«.

На це закликала Оля:

— Ці »а« й »to« вже приходили кілька разів, а татко аж тепер пригадали собі їх!

Вуйко Славко всміхнувся й відповів:

— А так, аж тепер, бо боявся, що буде вам за тяжко. Та

вважайте добре. Ви вже пізнали родівник **the**. Знаєте, що він стоїть при іменнику тоді, коли цей іменник добре нам відомий. Та ми говоримо часто й про істоти чи річи, що їх ближче не знаємо. Щоб це зазначити додає англієць до іменника неозначений родівник **a**. Ми мали наприклад: »I will give you a lesson...«

— »Дам вам лекцію« — переклав Ромко й додав — тому тут є **a**, що ми ще не знали цієї лекції. А як уже стара лекція, то буде — **the lesson**.

— Егеж! — похвалив сина вуйко Славко — ти добре зрозумів.

— Ще зятяйте собі, що це **a** додається до іменника тільки в одинині.

— А в множині що? — спитала Оля.

— В множині дається тоді іменник без родівника — пояснив вуйко Славко та говорив далі.

— А тепер скажу вам про слівце **to**. Ось ми мали в першій лекції: »to learn the English language«, а тепер маємо »to the window«. По першому приміпі це **to** ми не перекладали, воно тільки показувало, що learn — це дієприслівник, а в звороті »to the window« воно вже значить: **до**. Себто тут **to** є приіменником.

— То це маленьке **to** робить дві службі — завважав Стефко Рудецкий. —

— Так, та не тільки, що робить дві службі, але має ще й таку силу, що як тільки стане коло іменника то вже з нього зробить дієслово. Ось прим. the ink, значить чорнило, а дамо **to** замість **the** й уже є дієслово: чорнити, плямити.

— Ха, ха, ха! — розсміявся Івась Савич — то перо значить: the pen, — то: to pen, буде значити писати.

— А так! — притакнув вуйко Славко.

А Івась Савич знов:

— То так кожний іменник можна замінити на дієслово, а дієслово на іменник?

— Ні, не кожний та досить багато — відповів вуйко Славко.

— Шкода, що не кожний — зітхнув Івась так якось, що аж усі розсміялися.

Як усі успокоїлися, заявила Нуся:

— Татку ми вже знаємо 106 англійських слів.

— О, ти вже й почислила! — закликав вуйко Славко.

А Нуся даліше:

— То добре булоб, щоби татко завдавали нам із відомих уже слів вправи.

— Знаєш це добра думка — похвалив вуйко Славко — Будемо від сьогодні так робити. Зараз завдам вам кілька речень до перекладу. І написав на таблиці:

Перша вправа. First exercise.

1. Учуся лекції. 2. Мій брат є добрий хлопець. 3. Сестра має одинацять літ. 4. Батько отворив вікно. 5. Пані Фішєрова пише при своєму столику. 6. Спілі черешні були червоні.

— На слідуючу лекцію принесете переклад цих шістьох речень на англійську мову — сказав вуйко Славко.

— Добре, добре! — закликали діти.

Антін Лотоцький.

ЗАВВАГА!

Може хто з малих читачів «Світика» перекладе також ці речення й при-
шле «Світикови», а «Світик» поправить і надрукує це на своїх сторінках.
При цій нагоді звертаємо увагу, що в падолистовому (4.) «Світі Дитини» треба
поправити в англійському тексті похибку, а саме в третьому рядку над е в слові
»pose«, має бути не риска —, а о, бо це е німе. Редакція.

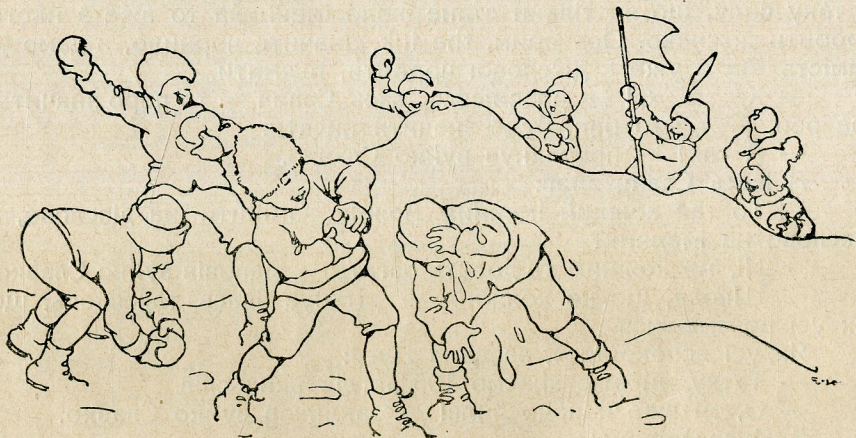
Снігова битва.

Гей, тож буде нині битва,
Гей, тож буде баталія!
Вже свій полк там закликає
Наш отаман — „Гамалія“!

За горбом засівся воріг,
Наступ він на нас готує,
Треба нам раніш напасти,
Заки воріг щось зміркує!

Ось де снігу є доволі, —
В ряд ставай! Готуйте кулі!
Ось, прапор наш! Будьте смілі
І на удари нечулі!

Слава! — грімко залунала
І почався бій сніговий —
Коротенько все тривало,
Воріг впав і був готовий.

Ми відважно горб здобули,
Має наш прапор на шпилі!
Та противник не дарує,
Знов готовиться в тій хвилі!

Знову січа! Кулі свищують,
Вуха, ніс, уста в клопоті, —
Стільки куль на отамані,
Як дірок в старому плоті!

Бились, бились — і згодились;
Мир най буде поміж нами!
Бо — вибачте — позмерзали,
Йдуть загрітись коло мами!

Д. В.

Зі щоденника Славка Вірного.

4. Весела неділя.

А то було нині сміху. Була неділя. Галя мала пильну роботу дома. Позичила собі цікаву книжку в товаришки й мусіла її ще того дня прочитати, бо товаришка мусіла віддати книжку в понеділок рано до бібліотеки. Властиво позичила собі дві книжки й одну мала віддати рано. Тож узялася читати ту книжку й не хотіла піти з нами подивитися, як буде наш спортовий клуб „Україна“ грати на леді в „гокея“ з якоюсь жидівською дружиною.

Мати дозволила мені піти з Данком на ті змагання. Той цілий день зійшов нам весело. Вже по дорозі мусів я сміятися з Данка, бо він сам з себе сміявся. Іде він і на хіднику якось виперидив мене, бо йшло багато людей. Ми обидва вже йшли правою стороною; але якийсь хлопець, подібний до нас, надійшов з противного напрямку, а що йшов лівою стороною, то наткнувся якраз на Данка. Данко є дуже чемний хлопець, тож хотів йому вступити з дороги і відскочив на бік. Але що незнайомий хлопець був також чемний, то рівночасно також відскочив на бік і то в той бік, куди й Данко. Тоді Данко подався на ліво — а хлопець також на ліво! І хоча оба були чемні, то один другому нехотячи заступив дорогу, аж оба розсміялися, а я з ними.

Коли ми прийшли на став, там було вже багато людей і зачалися змагання. Коло нас стояли якісь два старші купці і ми зачули їх розмову.

— Я кажу, пане Моріц, що „Україна“ переможе, бо наші нині мають слабший склад! — говорить один з них.

— Що? „Україна“ переможе? — обурювався другий. — Ні, пане Абрум! Наші побють „Україну“, хочби й були в слабшій складі.

Тимчасом на ставі уганяли грячі з довгими костурами і кружок був раз коло брамки „України“, то знов коло брамки жидівського клубу. Гра була завзята і напруження зростало. А пан Абрум заздно потішав Моріца, що „наші“ переможуть „Україну“.

Колиж одна половина гри скінчилася невирішено, то Абрум сказав:

— Ну, я все говорив, що буде невирішена!

Та найліпше було при кінці. Пять хвилин перед кінцем гри „Україна“ стрілила дві брамки! Моріц у розпущі кричить:

— А що? Не казав я, що „Україна“ побе?

А на те Абрум:

— Що? Ви казали? То я все говорив, що „Україна“ побе „наших“ — і так сталося!

Весело вернулися ми з Данком до дому — а тут нова сміхота! Прибігла товаришка Галі й питає:

— Галюсю, чи ти вже прочитала книжку?

— Вже, Олюсю, вже! Ось, візьми і рано віддаш до бібліотеки. Я читала ціле пополудне і через те навіть з хати не вийшла.

Галя дає Олі книжку, а Оля дивиться і раптом майже з плачем кличе:

— Алеж, Галюсю кохана! Цю книжку ти могла собі тримати й тиждень! Ти перемінила книжку й замість тої, яку треба рано віддати, прочитала оцю! Ти забула, що я тобі казала!

— Ах, Олюсю! — дивується і мало не плаче Галя. А ми оба в сміх. А дівчата нарешті й собі в сміх, а мамця й татко почули, в чім річ, і собі в сміх! Отака то була весела неділя.

З того я міркую собі, що не треба нічого робити без застанови.

Славко Вірний.

Щось для найменших.

Бай... бай... баю... щось сказати маю:

Іруся маленька.
Дівчина чемненка,
До буди вступила
Собачку спустила;
Песик хвостиком махає,
За Ірдею підбігає —

Оббіг кругом все подвіря,
Трошки курці вирвав піря,
Потяг індики за хвіст —
Індик станув у весь ріст:
„А ти мене не займай,
Бо я король. Добре знай!“.

Іванна Блажкевичева.

Старі забавки.

(Докінчення)

V.

Оля збудилася рано. Зірвалася, поглянула кругом себе та всміхнулася...

— Деж вони? Пішли собі! А сиділи всі коло мене! Старий медведик, моя Дуся, мій стрільчик... Боже, як вони мене люблять, що в ночі були коло мене! А я була про них зовсім. Мамо! Мамо!

— А що там, Олю? Тихше, бо збудиш Костика!

— Ах, мамцю, який мені сон приснився. Я всі свої старі забавки бачила; вони говорили зі мною, плакали й просили, щоби я приймила їх назад, або дала бідним дітям, які не мають забавок. Ах, я візьму їх зі стриху, бо вони так дорікали мені за те, що я кинула їх між старе лахміття й що вони гинуть з туги за дітьми.

— Та що тобі, Олю? Деж забавки можуть плакати й тужити? Сеж мертві річи з куска дерева й зі шматок?

— Але, мамо, я ж з Дусею нераз говорила! І бувало, як мені було чогось сумно, я обняла свою лялю й мені ставало веселіше.

Мама здвигнула тільки плечима та й пішла до кухні.

VI.

При сніданку Костик оповів усім, що йому снилося. Те саме, що й Олі. Тоді мати подумала собі, що справді діти живуть зі своїми забавками, як з живими істотами. І вже не перечила їм, коли Оля сказала, що підуть відвідати старі забавки на стрих. Однак мати сказала, що на стриху холодно, тому кошик з забавками принесли до кімнати й діти по довгій розлуці побачили свої старі забавки. Вони виймали їх з кошика, виталися, як з рідними, та пригадували собі — хто й коли подарував їм котру забавку.

— Ось, медведик! Його дав мені вуйко Славко на іменини! — каже Оля.

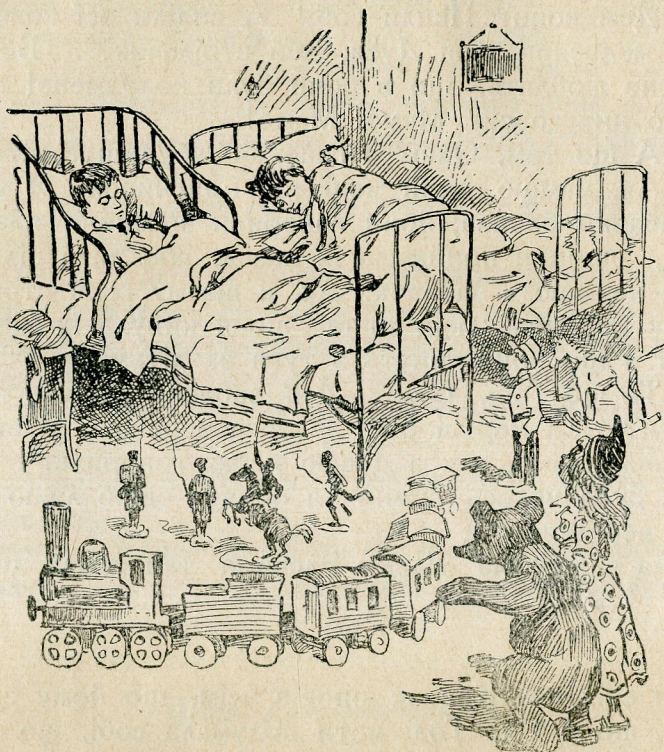
— А козака дав мені татко за добре свідоцтво! — сказав Костик.

— А Дусю, стрільців, льокомотиву, слоня, паяцика і поліцая — се все дістали ми тому два роки на Ялинку. Пам'ятаєш, як ми тоді ними тішилися?

Надійшла мама.

— Щож ви зробите з тими старими забавками?

— Дусю таки залишу собі на пам'ятку — сказала Оля, — а решту своїх старих забавок відчищу й направлю

та подарую бідній Юстинці, що її батько загинув на війні. Вона не має ні одної забавки...

— А я лишу собі козака, а решту дам Степанкови, якого батько є інвалідом — сказав Костик.

— Добре, мої діти! — сказала мама. — Краще нехай бавляться бідні діти, ніж мають забавки припадати порохом на стриху,

Цілий день працювали діти коло старих забавок. Направляли, латали, чистили. Помагала їм і мати, і бабуся, і татко. І вийшли старі забавки, як нові. Подерту шерсть слоня й медведя зацирувала мама, блілого стрільця батько

підмалював, а бабуся вшила йому новий однострій; так само льокомотиві доробив батько одно колісце.

А коли вже всі забавки були відчищені й відновлені, устали їх на столі й вони там ночували. Стрільчик не міг спати з радости тай інші забавки таксамо раділи, що аж нові забавки заздрили їм їхнього щастя і вже не пробували насміватися з них.

А на другий день, на сам Свят-Вечір, Оля запакувала свої забавки окремо, а Костикові окремо й вони понесли їх убогим дітям. Оля дала свої Юстинці, а Костик дав свої Степанкові. Варто було бачити, якою радістю заясніли личка обдарованих дітей. Того Костик і Оля ніколи не забудуть. Вони почувають велике задоволення, що вчинили подвійне добре діло: Втішили вбогих дітей і врадували забавки...

Тож не диво, що коли слідуючої ночі мати заглянула до діточої кімнати, на личках сплячих дітей тремтіла лагідна усмішка... Їм певно снилися старі забавки, що прийшли подякувати їм за добре серце.

Мати перехрестила Олю й Костика тай тихо вийшла з кімнати.

С. Д.

Жаба і віл.

(З байок Івана Крилова.)

Раз жаба вздріла на толоці вола

І забажала з ним собі зрівнатись,

Бо дуже заздрісна була!

І стала сильно дутись, надуватись...

Погляньте сестри! Чи вже піросла?

О, ще далеко, кумо, до вола!

Ну добре! А тепер? Чи вже расту?

Я ще надуюсь і як віл буду!

І дулась, дулась, хотіла конечно

І собі стати завбільшки вола;

І не подумала, що небезпечно:

Бо врешті трісла і лягла мертва!

РІЧНИКИ це пречудові дарунки під **ЯЛИНКУ** для всіх
„МОЛОДОЇ Купуйте, бо вони вже на вичерпанню!
УКРАЇНИ“

З нагоди Свят ціни знижені!

Як Петрик сам себе покарав.

Петрик вчився в III відділі, був пильний до науки, але й попустувати любив. На перервах скакав, кричав, кривдив товаришів: того вщипне, тому стусана дасть, того прозве. Почали недолюблювати його товариші й кілька разів на нього навіть скаржилися учителеви. Учитель докоряв Петрикови, що так у школі не можна себе вести, що мало добре вчитись, але треба ще бути чемним.

Але найбільше Петрик давався в знаки, коли по закінченню лекцій школярі розходились до дому. Чого він в коридорі тобі не виробляв! Тому шапку з голови скине, тому папірця за ковнір встромить, тому ногу підставить.

Дійшло до того, що одного дня пан учитель, затримав Петрика на 10 минут у класі поки не розійдуться всі школярі. Сів Петрик у лавці похилений, сумний, неначе не він і жде. Тимчасом до канцелярії до вчителя прийшов тато одного учня розпитати про успіхи свого сина.

По розмові почали виходити вчитель із гостем з канцелярії. Йшли через класу. Петрикови стало соромно, й він сховався під лавку. Учитель подумав, що Петрик сам уже пішов додому, пройшов через класу, вийшов зі школи й замкнув двері. Петрик лишився сам у школі. Думав утікати через вікно. Це діялося в зимі. Другі вікна були заклеєні. Бити вікна не відважився, а стукати й кликати з вулиці когось на поміч, соромно було. А тут обідня пора, їсти хочеться аж-аж. Що робити? Треба сидіти, поки дід Марко о 5 годині не прийде прятати в школі. Петрикови стало нудно й страшно. Десь у кутку за скринькою з папером зашоропала миш, а йому здавалось, що то домовик ходить. По вулиці коло школи з галасом пробігли товариші з санчатами. Веселіше стало Петрикови, коли почув їх голос. Хотів виглянути через вікно, але соромно йому стало, нахилився в лавці й сів ще більше засмучений. Голод дошкуляв Петрикови, бо рано спішився до школи й забув узяти сніданок. Почав тихенько плакати.

А тут у канцелярії годинник вибив тільки другу годину. Ця година йому видалася роком. Згадав він своє пустування в школі й побачив, як то він не добре робив, кривдячи товаришів і не слухаючи учителя. Коли він так почав сам певед собою каятися, почув на ганку чиїсь кро-

ки, стукіт одмикання дверей і чийсь голоси. Це люба мама, не дочекавшись Петрика зі школи, пішла до вчителя запитати, де дівся її пестунчик. Учитель тоді догадався, що Петрик ще, мабуть, у школі. Післав з мамою сторожа Марка до школи. Як-же зрадів Петрик, побачивши свою маму! І радісно й стидно йому стало. Заплакав хлопчина з того всього й кинувся до мами зі сльозами на очах. Мама взяла Петрика за руку й привела до дому, потішуючи його по дорозі. Він обіцяв, що вже більше не буде пустувати в школі. Від того часу став Петрик примірним школяриком.

Картини зі »Світикового Альбому«.

Люба, пишна, мила, гожа,
Як на весні свіжа рожа,
Рум'янька, як малина, —
Зветься: Винницька Калина.

У Бучачі проживає,
Вершиків багато знає
Любить „Світика“ свого
Приятеля єдиного.

Хоч сама ще не читає,
Але всі на пам'ять знає.
„Світикові“ вірші милі,
Деклямує в кожній хвили.

А за те усі знайомі,
Що бувають в її домі,
Щиро доню похваляють
Оплеском нагороджують.

А як прийде „Світик“ в хату,
Просить доня: — Мамцю! Тату!
Прошу мені знов читати,
Щось нового хочу знати... —

І. К.

Доглупався.

Учителька: Чому качка плаває по воді?

Ученик: Бо вона має закороткі ноги, щоби могла ходити по воді так, як бузко!

Лев з масла.

(Докінчення).

Але що сказав на те старий кухар? Він довгу хвилю стояв німий, нарешті почервонів і почав трястися з гніву й закричав:

— Ще того бракувало! То на те я терплю тобі, шибенику, щоби ти робив мені ще такі псоти? Тиж, драбуго,

зіпсував мені все масло! Щож я тепер подам панам на закінчення обіду? Де я візьму в тій хвилині інше масло? З чим я покажуся перед очі ласкавого пана маркіза? Ти, небоже, тим не журишся? Але пожди! Ще нині вилетиш зі служби! Я не буду тобі довго терпіти! Та заки вилетиш,

скажу тебе ще випарити батогами! І панови маршалкови покажу, що за псоти мені виробляєш, щоби всі знали, що ти за зілячко!

Отак почав викрикувати старий кухар, бо він на мистецтві не розумівся. Взяв полумисок з масляним львом у руки й поніс до покоїв. Хлопець кинувся за ним, плакав і благав, не помагало. Кухар був страшенно лютий.

— А Фернандо! — закликав пан маркіз, коли кухар увійшов з полумиском. — Ви самі? Мушу вам признати, що нині вдався вам обід знаменито! — Але що то ви не сете на полумиску? Чи і той мистецький твір зроблений вашими руками?

Кухар не зрозумів похвали твору і сказав:

— Ай, ласкавий пане, що я з тим хлопчиськом Антоніом маю зробити? Дивіться, що він виробив з масла в спіжарці, куди я замкнув його на кілька годин за кару!

Тремтучими руками поставив полумисок з львом на стіл перед зібраних гостей.

— Дивіться, що за дурниці йому в голові! — сказав, показуючи рукою на льва з масла.

Та на своє здивовання кухар побачив, що пан зовсім не розгнівався, а ласкаво говорить:

— То справді мусить бути незвичайний хлопець! Прошу йому ще тим разом дарувати й приведіть його сюди, хочу його бачити.

— Слухаю! — сказав здивований кухар, потішений тим, що пан не лаяв його за ту шкоду. Він побіг до кухні, а тимчасом маркіз і його гості стали приглядатися масляному львови й усі однозгідно вихвалювали, що то є прекрасна мистецька робота.

— В нього великий талан! — говорили панове. — Він не повинен марнуватися в кухні. Треба його дати до різьбяря, щоби вправлявся в своїм мистецтві.

В тій хвилині кухар привів хлопця й пхнув його наперед себе. Переляканий хлопчина впав на коліна перед маркізом і став благати:

— Даруйте мені, пане! Простіть!

І розплакався. Та маркіз глянув на нього приязно й — на диво кухареви — заговорив до хлопця лагідно й ласкаво:

— Алеж, сину, я не маю тобі що простити. Ти не

вчинив нічого злого! Навпаки, ти зробив мистецьку річ, і я хочу взяти тебе з кухні та дати до славного різьбаря в Поссано на науку. Вже завтра можеш туди поїхати.

Хлопчина не знав, чи та сон, чи ява. Він знову впав на коліна й зайшовся плачем радості. Навіть декотрим гостям заблестіли сльози в очах. Тільки старий кухар стояв заклопотаний і не знав, що з собою має зробити.

Другого ранку поїхав Антоніо до міста Поссано, до різьбаря на науку. Старий Фернандо був радий, що позбувся неuka. Маркіз де Фалієрі діждався з хлопця потіхи, бо хлопчина став небаром славним на весь світ різьбарем. Його твори різблені в мармурі, подивлялися всі. „Амор і Психе“, „Покутниця Магдаліна“, „Перзей“, „Геба з чашою нектару“ — й багато інших постатей вирізбив Антоніо Канова*) й вони прикрашують найкращі музеї й палати світа. А все те осягнув хлопчина завдяки випадкови. що був замкнений в спіжарці тай з нудьги виліпив з масла лежачого льва.

Пізна зима.

Та хиба-ж це зима?!
Снігу й досі ще нема,
Й хоч грудень вже настав —
Не замерз іще став,
І цілісінькі дні
Лиш дощі та дощі...
Гей, морозе, озвись!
Де ти? Чом забаривсь?
Чи забув, що вже час
Завитати до нас,
Що тебе вже давно
Виглядаєм — ждемо?

Не лілуйсь, не пустуй, —
Добрі чоботи взуй,
Сиву шапку, кожух,
Одягни, — тоді — ух! —
На дороги, ставки,
Щоби совги й санки
Не лежали в пилу
На горищі, в кутку...
Гей-бо, вітром лети,
Снігом все замети, —
Хай гука дівора:
— Що зима, то зима! —

Ірина Наріжна.

Велика ріжниця.

Ірка питає Славцю: Кілько літ має твій братчик Нюньо?

Славця: Один рік!

Ірка: Наш песик Нерусь має також один рік, а як він знаменито бігає, а Нюньо ледви рачкує!

Славця: То не штука, бо Нерусь має чотири ноги, а Нюньо лиш дві...

*) жив від 1757-1822 р.

**ЧИТАЧІ й ЧИТАЧКИ! Просіть своїх Ангеліків, щоби
принесли Вам сього року під ЯЛИНКУ
всі НОВІ книжечки „СВІТИКА“!**

Муркова пригода.

Була вже пізна осінь. З дерев опадало до решти зісхле листя; сади й городи виглядали пусто й сумно.

В одно погідне полудне грівся великий чорний кіт Мурко на ганку до сонця. Нагло встав, вигнув хребет дугою і, сховавши острі пазурі, почав скрадатися по стовпі на дашок ганку.

Чого? Там сиділи й цвірінькали собі воробці й синиці, а Мурко хотів зловити бо-дай одного пташка.

І суне крадьки стовпцем до них. Вже-вже має схопити одного з них — коли нагло з хати вибігла Маруся з двома песиками: Асом і Нероном. Пси доглянули kota й голосно загавкали. Переляканий кіт скочив зі стовпа, бо знав, що вже пропали його лови, і великими скоками дав драла в город. А пси за ним!

Кіт дістався до старого клена й хотів скочити на вершок. Але сталося лихо! Кора дерева була дуже потріскала, кіт випадково всунув пазурі в якусь шпару і ані руш витягнути лапки з кори! З переляку стала йому шерсть дубом! Шарпає, рве, — даремно! А тут пси вже під деревом, гаркають щораз лютіше!

— Гав! Гав! А не лови, ти розбійнику, пташат! Гав! Гав! Що? Боїшся? Тремтиш? А пташки не тремтіли, як ти до них скрадався? Не роби другому, що тобі неміло! Гав! Гав!

Якби не надбігла Маруся й не відігнала псів, то Мурко певно бувби дістався в їх зуби. Але й так буде памяти ту кару — і вже мабуть не буде ласий на невинні пташата.

М. К.

Що Левцьо Незнайко оповідав про княжі часи.

Коли Левцьо Незнайко (з яким ви вже познайомилися в 4. числі «Світика») читав свою задачу про Африку — ціла кляса сміялася так голосно, що аж пан директор прийшов з канцелярії поглянути, що це таке сталося. Як Левцьо скінчив читати — спитав пан учитель всіх школярів, чи він добре описав Африку! Ціла кляса хором відповіла: Зле! зовсім зле!

Тоді зголосилася одна дівчинка — Ірця Гардецька, — що хоче виказати всі похибки, які зробив Левцьо в своїй задачі. Ціла кляса слухала уважно її оповідання про Африку. Левцьо також слухав зпочатку дуже уважно, аж до хвилі, поки дівчинка не стала говорити про поживу Муринів і що рижу в Африці не управляють, а какао, хотяй його овочі ростуть на деревах, то всежтаки не їдять їх Мурини зовсім — лиш їдять кокосові горіхи. Тоді то Левцьо пригадав собі, що і він зголоднів уже, й почав витягати з кишені яблуко.... аж тут нараз пан директор сказав таке:

— Наколи Левцьо так «багато знає» про Африку — то нехай нам тепер покаже, що він уміє з історії!

— Ну, Левцю! — сказав пан учитель — розкажи нам усе, що знаєш про княжі часи з української історії!

— Левцьо залишив яблуко в спокою, встав, вийшов з лавки на середину і став оповідати:

— Першим українським князем був король Данило. Він приїхав зі святим Андрієм з Царгорода на київські гори і там побудував Печерську Лавру, а зчасом коло неї повстало місто Київ. Його син називався князь Ігор й оженився з Ольгою, донькою польського короля Болеслава Хороброго, який приїхав, на весілля до Києва і здобув «Золоті Ворота». Потім Ігор виправився на Половців і побив їх над рікою Калкою. В часі повороту з тої війни зловили його Деревляни і продали Туркам на базарі в Царгороді.

По нім панував його син Володимир Мономах. Він поїхав до Царгорода шукати свого батька і там прийняв віру Христову тай оженився з грецькою цісаревою Оленою, яка за це, що за її намовою ціла Україна охрестилася, зістала святою.

Її син Ярослав Мудрий панував на Україні дуже довго і зазнавав у Києві перші школи. Школярів, які не хотіли вчитися, брав зі собою до шкільної канцелярії і там справляв їм лазню....

— Таку лазню вартоби й тобі, справити — перебив Левцьови пан директор. Таж ти помішав усе до гори ногами, наче горох з капустою! Що ти, хлопче, робиш тоді, як пан учитель учить вас історії? Таж ти не знаєш нічого до ладу сказати про історію свого народу!

— Він завжди їсть на годині історії, або грає під лавкою в «шибеницю» з Петром Легейдою! — загомоніла хором ціла кляса.

— Як так, то від тепер будемо питати Левця частіше з усіх предметів і його «відомости» будемо віддавати під осуд усіх дітей до «Світа Дитини». Нехай всі довідаються, який то Левцьо Не-

знайко «славний учений», що може навіть застидати літописця Нестора своїми відомостями з історії.

Від Редакції: Нехай отже читачі «Світика» викажуть Левцьови всі істаричні похибки, щоби він міг поправитися, коли буде питаний другим разом на «клясу», але зробіть то в тайні, щоби пан директор про це не довідався, бо тоді Левцьо зістав би відісланий до школи в Абдері, звідки відтак перейшов би до «Академії Проєктів» у Лягадо*).

*

Найкрасше посилайте разом з відгадками загадок на окремі карточки з допискою: «для Левця Незнайка».

Це був лиш... сон!

В убогій хатині, на краю села,
спить хлопчик маленький при мамі.
У сні йому добре. Зими вже нема.
Є „моня“ багато і „гаму“.

Він в гарній сорочці, в нових постолах
сидить за столом біля тата
і жде на вечерю. Її в мисочках
на стіл подає їм вже мати.

Є борщик і кутя, є риба і мід.
У мамі ні сліду вже болю.

Правдивий Свят-Вечер — скрізь поживи в брід
і радости в серцю доволі.

*

*

*

Збудився хлопчина і зойкнув з жалю!
В хатині, мов в труні, мій Боже.
Ні куті, ні риби. Він сам в лахміттю,
а мати на ліжку... у сльозах!

Володимир Хронович.

Ану, обчисли!

Возьми олівець і кусок чистого паперу і пробуй, як скоро зможеш, виробити отсю задачу: Коли положиш одно зерно пшениці на перший квадрат шахівниці, два зерна на другий квадрат, чотири зерна на третій квадрат, вісім зерен на четвертий квадрат і так далше будеш подвоювати числа зерен на кождім слідуючім квадраті, поки заложиш пшеницею всі 64 квадрати на шахівниці, — то кільки зерен пшениці буде тобі на це потрібно?

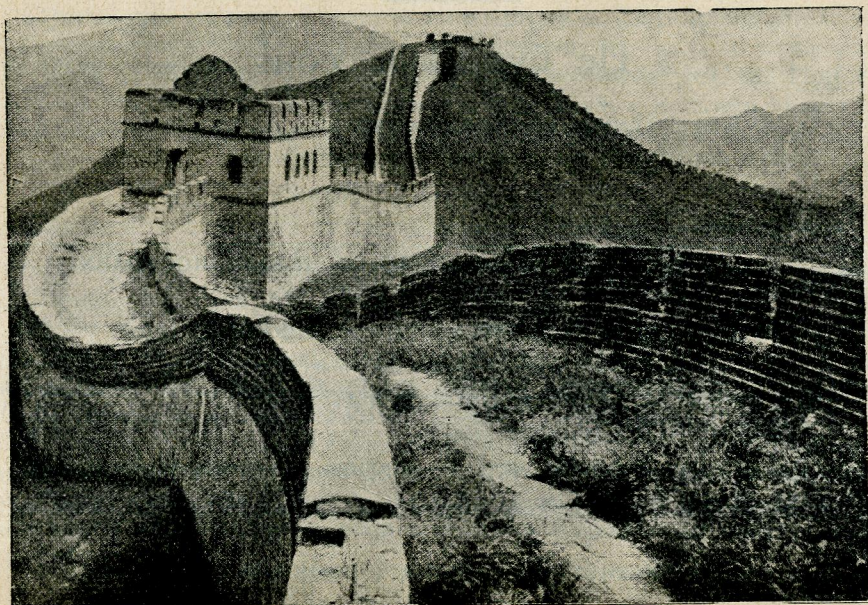
*) Що то за Академія — то про це можете довідатися з книжечки Дж. Свіфта п. з. «ГУЛІВЕР У ЛАПУТИВ».

Як Китайці обороняли свій край.

Далеко від нас на сході — є велика держава Китай або Хіни. Тепер там розгорілася велика війна.

Тому більше як 2000 літ зачали на китайське царство нападати азійські кочовики. Цілими хмарами наїздили на багату країну: манило їх золото, шовк і безчисленні дорогоцінності, нагороджені в княжих палатах і святинях. А границя китайського царства була довга-предовга.

Як вже варвари натиснули, зіхалися три великі князі на

нараду: щож, кажуть, одно лиш нас і нашу батьківщину може охоронити — високий мур.

Зачали тоді ті князі будувати великий мур на границях китайського царства. Кожний будував окремо свій кусник. А цісар Тсін-ші-Гванг-ті получив ті кусні зі собою. Було то в році 220 перед народженням Ісуса Христа — отже 2150 літ. тому — Мур був величезний — високий на $16\frac{1}{2}$ метра, при землі грубий на 8, а на верху на 5 метрів. Що кількисот метрів побудовано оборонні вежі. — А народ назвав той мур «Ван-Лі-Чанг-Ченг», себто «Мур довгий на десять тисяч лі». Лі — це китайська міра довжини щось, як у нас пів кілометра. В дійсности мур є довгий лиш на п'ять тисяч лі — себто 2450 км. Та уявіть собі, що ним можнаби обвести кругом цілу Україну!

Так то Китайці не жаліли труда, праці, грошей, щоби лиш охоронити свій край перед ворогами.

А на кінець скажу вам ще одно, хоч може будете тому дивуватися: Той великий мур, та найбільша на землі будівля мала і для України величезне значіння: азійські кочовики напали на Китай — та той боронився з веж сього муру. Отже ті кочовики відбивалися й відбивалися від того муру, як бальон від стіни — вкінці завертали і йшли на Європу, а по дорозі нищили нашу Україну.

Мур стоїть досі, хоч вже надпсутий зубом часу, але всеж таки ще могучий. Є то величавий пам'ятник китайської любови вітчизни.

Ю. Я.

Драматизована пісенька.

Діти стають кругом, а на середину з круга виходять по черзі всі названі в пісні дієві особи — й виконують відповідними рухами й мімічними жестами все те, що хор говорить чи співає.

Столяр струже стругом —	Дротар плете дротом,
Шшш, шшш, шшш.	Швець шилом, копитом,
Вітер віє лугом — Гу, гу, гу.	Просівачка ситом,
Трач тягне пилою — Ррраз, рраз.	А візник віжками,
Замітач мітлою — Шшш, шшш, шшш.	Баранчик ріжками,
Писар пером пише: Шкраб шкраб	А горобці й всяка птиця
Зубом гризуть миші — Хруп...	Нам покаже як летиться
Коваль бє молотом,	Фурррр, фурррр, фурррр.

При словах фурр! — всі діти розбігаються.

Вак.

Чудний олівець.

Дай олівець комусь і попроси, щоби оглянув його. Він, очевидно, не добачить у нім нічого надзвичайного. Та ти скажи йому, що це магічний олівець, яким можна написати всякий колір, якого хто забажає. Коли він вже зверне тобі олівець, з великою повагою, попроси його, або когось іншого, щоби назвав якийсь колір, а ти зарз такий колір напишеш. Скажім, що це буде названий червоний колір. Зроби кілька таємничих рухів понад олівець і скоро напиши ним на кусочку паперу слово „Червоний“. Так отже ти написав вибрний ним колір. Очевидно, він думав, що олівцем буде малювати червоно. В той спосіб можна написати і якийсь інший колір. Викликавши тим сердечний сміх — скоро залиши забаву.

В ЧАСІ СВЯТ — пропагуйте всюди „СВІТ ДИТИНИ“ і приєднуйте нових передплатників для нього!

РОДИЧІ! Не гайтеся із вирівнуванням залеглостей за газетку та відновлюйте передплату!

Гильний Увась

Білий сніжок політис;
 Увась зі школи вертає;
 За пахуку сховає
 І думає про науку
 Но тілгах висить
 Де тильний школярчина.
 В дома мамі дає
 Увась в руку бере
 Їсть, але тріщить йому
 Мамі дивиться на зуха

То їд за сідає,
 З виймає,
 Бере з порнило,
 Внес наука їде але мило!
 То наука зирє в -
 З тильов Василь давно
 Тому Увась видіє з
 Щоби Василь різноти
 До нї прив'язав,
 З вітром на тїгнав.

Вуйцьо Левко з Подусільної.

Коляда українських дітей.

(На ноту: „Нова радість стала“)

Нова радість стала,
 [яка небувала,
 Над степами України зірка
 [засіяла.

Зірка засіяла на всю Україну
 І принесла добрим дітям веселу
 [новину.

— Українські діти, мої гожі
 [цвіті,
 Годі вже вам сумувати, годі вже
 [терпіти!

— Там у Вифлеємі ангел
 [появився,
 Там Ісусик, там Син Божий,
 [нині народився!

— В убогій ясині. народився
 [нині,
 Кращу долю прирікає україн-
 [ській дитині.

— Вкраїнська дитино, не сумуй,
 [небого,
 Бо вже твої всі потреби вздрів
 [Ісус, Син Бога.

Українські діти тее зачували
 І Дитяти в Вифлеємі пісоньки
 [співали.

Пісоньки співали з широго
 [серденька,
 Тішився Ісус маленький, і раділа
 [Ненька.

Тішився Ісусик і плескав

[ручками:

— Мої діти українські, я все
 [буду з вами!

О. П.

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

И, фей, я, На, Вос, ин, Да, лин, вер, Ор, род, а,
Нем, теп, ка, рон, Не, пос, вид, род, тол, рет, ший, за,
ан, ток, гел.

З порозкиданих 27 складів зложить 12 слів, яких початкові букви, читані з гори вниз, дадуть початок прегарної коляди.

Значіння висказів:

1. Біблійний цар.	7. Римський цісар.
2. Інакше: не той.	8. Мітичний співак.
3. Інаше; Схід.	9. Місце народження Христа.
4. Місто в Палестині.	10. Жидівський цар.
5. Добрий дух.	11. Основатель Вавилону.
6. Радість усіх дітей.	12. Христовий ученик.

Географічна загадка (3 точки).

(Уложила Одерка Лакустівна).

Виповни порожні квадратики шестівками, щоби дістати назви міст:

1	<table border="1"><tr><td>о</td><td>о</td><td>о</td></tr></table>	о	о	о	1. Місто на Україні, славне побідою над Москалями,
о	о	о			
2	<table border="1"><tr><td>о</td><td>о</td><td>о</td></tr></table>	о	о	о	2. „ в Галичині, над Верещицею,
о	о	о			
3	<table border="1"><tr><td>о</td><td>о</td><td>а</td></tr></table>	о	о	а	3. „ на лівобічній Україні, залізничний узол,
о	о	а			
4	<table border="1"><tr><td>о</td><td>о</td><td>і</td></tr></table>	о	о	і	4. „ на галицькім Поділля,
о	о	і			
5	<table border="1"><tr><td>о</td><td>а</td><td>і</td></tr></table>	о	а	і	5. „ на Холмщині,
о	а	і			
6	<table border="1"><tr><td>о</td><td>а</td><td>и</td></tr></table>	о	а	и	6. „ в Галичині над Гнилою Липою,
о	а	и			
7	<table border="1"><tr><td>о</td><td>е</td><td>и</td></tr></table>	о	е	и	7. „ в Галичині з солеварнями і виробом сірників,
о	е	и			
8	<table border="1"><tr><td>о</td><td>и</td><td>и</td></tr></table>	о	и	и	8. „ в Галичині славне з гончарства,
о	и	и			
9	<table border="1"><tr><td>о</td><td>и</td><td>і</td></tr></table>	о	и	і	9. „ на Україні над Дністром,
о	и	і			
10	<table border="1"><tr><td>о</td><td>у</td><td>а</td></tr></table>	о	у	а	10. „ на лівобічній Україні, над річкою тої самої назви, притоки Дону.
о	у	а			

Загадка (1 точка).

(Подав Емке).

По білому полі літає
малий, металевий панок,
нераз в калабаньку вступає
і повно по собі лишає
чорненьких, дрібненьких черток.

Магічний квадрат (1 точка).

(Уложив о. В. Р.).

1. Звірятко вючне.
2. Рід дерева.
3. Крамничний прилад,
4. Житель Сходу.

Загадочні візитівки (2 точки).

(Подав К. Ластівка з Кімполюнгу).

1. <table border="1"><tr><td><i>Улас Надинчук</i></td></tr></table>	<i>Улас Надинчук</i>	2. <table border="1"><tr><td><i>Ат. Давко</i></td></tr></table>	<i>Ат. Давко</i>
<i>Улас Надинчук</i>			
<i>Ат. Давко</i>			

Яке заняття мають ті 2 добродії?

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журналик, виходить у Львові від 1919 р. раз на місяць в обемі 2 аркушів друку.

(В місяцях: липні й серпні журнал не виходить).

Умови передплати на рік 1932/33: В краю річно — 5 зл.

Поодинокє число коштує 50 сотиків.

Для Америки й Канади 1 доляр; для Закарпатської України 20 кор.; для Румунії 100 левів річно.

Замовлення і гроші посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, ЛЬВІВ, Зіморовича, 3.

Конто П. К. О. Варшава, ч. 151.285.

О П О В І С Т К А.

Для редакційної бібліотеки бажано набути всі РІЧНИКИ російського журналика для дітей п. з. „СВІТЛЯЧОК“, який до 1915 року виходив у Петрограді. Може хто з П. Т. Передплатників з Волині або Поліся має такі річники да збуття — то прохаю повідомити мене та подати їх ціну. Можу евентуально вимінити ті річники за річники „Світа Дитини“, „Молодої України“ або за книжечки для дітей.

Михайло Таранько, редактор „Світа Дитини“.

Н О В І К Н И Ж К И.

на днях вийшли друком такі книжечки:

Андерсен Ганс Хр.: „ЯЛИНКА“ збірка казок	0.75 зл.
„ „ „ „ЧАРОДІЙ-ПІСКОСІЙ“	0.30 „
Бренерт Гойт Елінора: „МАЛЕНЬКА ВДОВА“	0.30 „
Жуковецька Волод.: „ОПОВІДАННЯ для НАЙМЕНШИХ“	0.80 „
Габрусевич Іван: „УКРАЇНСЬКИЙ ВЕРТЕП“	0.40 „
Коковський Франц: „В НІЧ ПІД Св. МИКОЛАЯ“	0.20 „
Селянський Любомир: „ПРО ТЕЛЕГРАФИ і ТЕЛЕФОНИ“	1.00 „

(Ся книжечка дуже інтересна і поручена Мініст. Освіти до шкільних бібліотек).

Хто присилає гроші враз із замовленням — не платить коштів пересилки!
Замовлення посылайте на таку адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Зіморовича, ч. 3.

Гроші посылайте чеками П. К. О. ч. 151.285, або значками поштовими в листах.

П О Д Я К А.

Сею дорогою почувуюся до милого обовязку зложити слова сердечної подяки всім тим особам з краю і з-за границі, які не забули про мене і в дни 21 падолиста 1932 засипали мене привітани та побажаннями. Зокрема дякую маленьким школярикам із Красної к. Зборова за їх пам'ять про мене таї милу несподіванку в виді видаваної ними шкільної газетки п. з. „ДИТЯЧИЙ ЛЕТ“, яка буде мені дуже цінною памятною.

Михайло Таранько.

СВІТ ДИТИНИ

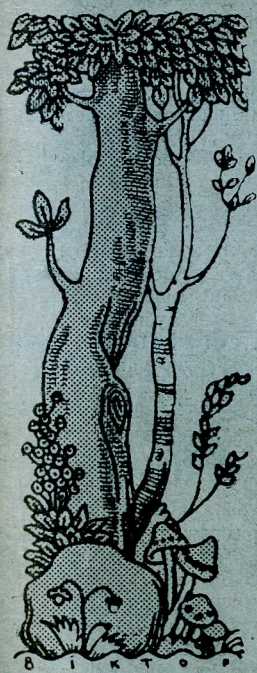
ЧИСЛО 7. ЛЮТИЙ, 1933. РІК XIV.

ЗМІСТ:

1. Зимові радощі 161; 2. Кораблик княжича Ярка 161; 3. Паде сніжок 168; 4. Таємниче письмо в яйці 168; 5. Загадка 168; 6. Наш Рідний Край 169; 7. Як Ромчик став пластуном 171; 8. Вияснив причину 173; 9. Загадка 173; 10. Як Петрусь торгував ніжик 174; 11. Князенко Забази 176; 12. Всі вчимося англійської мови 178; 13. Що то? 180; 14. Палатка зі збанятка 181; 15. Серед цвітучого чаю 183; 16. Як Левцьо Незнайко «думає» при забаві 186; 17. Картини зі «Світикового» Альбому 187; 18. Зі щоденника Славка Вірного 188; 19. Танок вітру зі снігом 189; 20. Семенко-запорожець 190; 21. Колискова пісня 192; 22. Дивне число 192. Переписка з читачами. Загадки.

Ціна 50 сотиків.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ.

Галюся Кузьмович у Львові: Я дуже бажавби, щоби Твоє пророцтво сповнилося, але не сподіюся того. Щоби воно здійснилося — то мусілоб коло мене згуртуватися 10.000 таких добрих і сердечних Галюсь, як Ти, що так завжди пам'ятаєш про мене — тоді ходивби я **ЩОТИЖНЯ** до всіх них в гостину. А так, як досі є, мушу це робити лиш раз у місяць, бо не стає грошиків на цю подорож, а „штіфельцугом“ годі подорожувати, бо тепер такі часи, як є це змальоване в вершику „Поворот тата“. Я раджу всім моїм друзям, щоби мене відвідували щотижня, а я відтак буду їх теж „ревітизувати“ щотижня. До мене в гостину добре є прийти, бо в мене постійно заставлені столи (а ще більше полиці) смаковитими ласощами... для розуму і серця, але на жаль... в нас дуже мало мало є **ГОЛОДНИХ**, а зате багато **БЕЗРОБІТНИХ** (читай: лінивих). І тому до мене навідується мало хто, а моїми смаковитими ласощами живляться... мишки-гризекнижки, а одна з них, з дяки за те, присвятила мені прегарно написані свої спомини й пригоди, які я незабаром пічну друкувати на своїх сторінках для науки й розваги всіх своїх читачів. Па!

Дорця Ксьонжек у Перемишлі: Це одержала від адміністрації, бракуючий 7 аркуш повісти „Чорна Індія“? Дуже мене Твій листок (ще з 28 мая м. р.) урадував, а головню приємно мені було читати дописки всіх Твоїх товаришок, моїх приятельок. Тому поздорови від мене Іванку Яремку й Мариню Романенку, Генусю Мариновичівну й Дозю Величківну, як теж Васю Шкільник й Ірину Гамівку.

Гануся Цебрій у Красній: Дарунок всіх тих, що в їх імени Ти писала до мене листик із побажаннями, дуже мені милий і я незвичайно вдячний всім дівчаткам і хлопчикам вашої школи, які так гарно попідписувалися на збірник побажання. Надіслані числа вашої шкільної газетки „Дитячий Лєт“ я пішлаю на міжнародню виставу дитячих праць, яка відбувається що кількя літ заходами Інституту Пєсталоццї у Женєві. Хто складає цю газетку? Опиши, як „редагуєте“ її і хто виконує „ілюстрації“, бо шкільні „артисти“ є дуже скромні тай не підписуються під своїми „творами“. Я маю надію, що неодні з тих, що працюють тепер у „Дитячїм Лєті“ в будучности стануть справжніми редакторами тай працюватимуть прегарно для розвитку українського друкованого слова. Тому на Твої руки, любенька Ганусю, пересилаю сердешний привіт всім редакторам і співробітникам вашої шкільної газетки, а поздоровлення для цілої школи!

Надя Юркївна в Жидачеві: Ти певне думала, що я забув про Тебе? Ні! Я не забуваю про своїх любих приятелів, про кожного памятаю і стараюся (не раз дуже пізно) бодай кількома словами переписатися з ними, що до мене пишуть такі гарненькі листики. А чому Ти на світлинці така задумана стоїш? Чи сумуєш може, що „Світик“ перестав 2 рази на місяць до Тебе приходити? Не сумуй! Побачиш, що все буде добре і я незабаром не 2 рази, але й 4 рази на місяць буду заходити поміж українські діточки. Не сумуй, Надійко! Сумують лиш такі, що надії в серці не мають і ждуть в життю „на опихане...“ Па!

WYCIĄG Z PROTOKOŁU WSPÓLNEGO Z DNIA 4/I 1933.

Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. O. M. Medyńskiego jako Przewodniczącego, Sędziów okr. M. Młynarskiego i Dr. Lockera jako głosujących w sprawie konfiskaty pisma drukowanego p. t. »W nicz pid św. Mykołaja“ Franz Kokowskyj, wydane go we Lwowie w r. 1932. do sygn. VI. I Pr. 6/33 na posiedzeniu niejawnem dnia 4 stycznia 1933. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 30/12 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatą pisma drukowanego p. t. „W nicz pid św. Mykołaja“ z daty Lwów w r. 1932 zawierającego znamiona zbrodni z art. 93 § 1 kk zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego pisma drukowanego nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższem numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp Nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych.

UZASADNIENIE:

Ogłoszenia drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu szerzenie hasel separatystycznych nawołujących do naruszenia integralności granic Państwa Polskiego. Według §§ 487, 489, 493. pk. oraz §§ 36 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Medyński w. r. Protokul. Lewicki w. r. za zgodność Janowicz st. sekretarz.

Зимові радощі.

Сніг, сніг, сніг, білий пух!
Враз хлопчики й дівчатка —
Лещети чи санчатка
Жваво, жваво всі в рух!

У снігу поле все
І горбок і долина —
Кожне птахою лине
Наче вихор несе.

В леду річка та став,
Нумо совги на ноги —
Кришталеві дороги
Дід-Мороз збудував!

Весело так, що ну!
Тут не треба принуки,
Снігові кулі в руки,
Починаєм війну!

По війні зараз мир
Памятником закріпим,
Снігову бабу зліпим —
Гей, зима дітям — пир!

Хоч мороз, то дарма!
Зодягла мама мила,
Грас кров дітям в жилах —
Ой, нема, як зима!

Жваво, жваво всі в рух
Лещети чи санчатка,
Враз, хлопчики й дівчатка —
Сніг, сніг, сніг, білий пух!

Ярослав Вільшенко

Кораблик княжича Ярка.

Дуже любив малий княжич Ярко приглядатися, як
плили Дністром і спинювалися в галицькій пристані мен-
ші й більші судна, а то й кораблі.

Було, тільки покінчиться наука, просить і просить
о. Прокопа, що був його вчителем:

— Отче Прокопе, ходім тепер над Дністер, там тільки
суден....

— І пощо вони тобі, княжичу, ці судна? — наче дро-
читься о. Прокіп. А княжич Ярко:

— Люблю приглядатися, як вони так легко несуться
по хвилях ріки.

І йшли оба над Дністер.

А раз то взявся княжич Ярکو просити в батька, в князя Володимирка:

— Батечку, кажи мені зробити мале судно.

— Судно? — питає князь Володимирко. — Щож ти з ним робитимеш? Не поплинеш чейже Дністром на Чорне море.

— Ні, батечку, я в струмку його пускатиму, що плине понище терему. Навантажу його всяким крамом і возитиму.

Розсміявся князь Володимирко:

— Купець ти будеш, Ярку, а не лицар!

А княжич на це:

— Батечку, а чи лицарі не плавають суднами?

— Твоя правда — на це князь Володимирко. — плавають. Добре, скажу тобі зробити судно.

І післав тивуна Яромира до теслі Людомила Греми-славича, щоб він зробив маленьке судно для князенка Ярка.

І за кілька днів приніс син теслі Ігорко не звичайне судно, а справжній корабель зі щоглами й вітрилами.

Боже, що за радість була! Княжич Ярکو не міг уже видержати в часі науки, а тут, як на лихо, о. Прокіп саме сьогодні довше задержує княжича біля книжки.

— Ти, княжичу, сьогодні якийсь розсіяний, ніщо не вважаєш! Мусимо ще раз повторити все.

А в княжича сльози на очах.

— Я вже не хочу! — трохи, трохи, що не плаче.

Та о. Прокіп твердий:

— Мусимо повторити!

І княжич Ярکو збирає всю увагу, щоб усе зрозуміти.

— Ну, тепер добре! — хвалить о. Прокіп — тепер можеш іти бавитися.

А княжичеві цього двічі не казати. Вихром побіг. Забрав свій кораблик та до товаришів Глібика Молибоговича й Петрика Кирилича. Глібик — це син дворецького, а Петрик — син сповідника кн. Володимирка о. Кирила.

— Гей, хлопці! Я вже маю корабель, ходім над струмок, будемо пускати його на воду.

Побігли.

Тому кілька днів була злива й струмок набрався багато води та плів широко з шумом.

Княжич Ярکو й оба товариші поставали над струмком на вколішках і взялися пускати кораблик на воду. Повагом,

обережно, сливе святочно, мов Бог зна яку важну справу полагоджували. При березі струмок був замулений, плиткий і корабель не хотів плисти. І княжич Ярко пересунув кораблик на середину струмка. Тут бистра струя схопила судно й понесла стрілою наперед.

Глібик і Петрик скричали разом:

— Втече, втече тобі корабель, княжичу!

Та княжич Ярко:

— Не втече, біжим за ним здовж берега!

І побіг наперед, а хлопці за ним. Та ба, хоч як скоро бігли, філі в струмку бистріші. Вже кораблик тільки зда- лека видко щораз менший, щораз менший...

— Втече! — каже з плачем Петрик.

— Втече! — теж трохи не плаче Глібик.

— Ніщо, доженемо! — на це княжич і біжить, біжить.

Струмок вився вузем і ген далеко за Галичем влив- вався в Дністер. Обобіч струмка стелилося широке обо- лоння. На оболоні пасли пастирі худобу й вівці.

— Ади, боярчуки вибігли з городу тай біжать по оболоні! — каже один.

— За тісно їм у городі — каже інший.

Аж тут третій:

— Це не самі боярчуки. Отсей, що біжить попереду, це княжич.

— Княжич? А ти відкіля знаєш?

— Знаю, бо я був із батьком у теремі й бачив, як він грався перед теремом із цимиж таки боярчуками. — Це княжич Ярко.

— Як виросте, буде нашим князем! — каже перший.

— А вжеж — протакнув третій.

А княжич Ярко, прийдешній князь галицького князів- ства, біг задиханий все дальше й дальше, а за ним това- риші. А все здовж струмка. Вже Галич далеко поза ними.

Біжать і не зважають, що на небі появилася чорна хмарка. Спершу невеличка, та бистро стала вона рости й небаром закрила трохи не все небо, аж потемнішало на світі. А тут уже лискавки та громи. Княжич хреститься, хрестяться й боярчук із поповичем.

— Ой, вертаймося до дому! — каже Гліб з тривогою — страшна буря буде. — Ви вертайтеся, а я мушу зловити мій корабель, без нього не вертаюся.

— А ми без тебе, княжичу, ні! — каже рішучо Петрик.
І бігли дальше —

Аж нараз Глібик закричав:

— Є, є кораблик! Спинився за корінь верби.

— А справді — зрадів княжич Ярکو, а по хвилі сумно — як ми там до нього дістанемося? Тут вода відразу вже від берега глибока...

А Петрик:

— Ніщо, княжичу, я скину чобітки тай полізу в воду.
І скинув чобітки, підкотив штанятка та в струмок.

— Ой, рве вода! — скрикнув і задержався коріня верби, що сягало далеко в потік. Узяв кораблик і подав князенкови. І швидко з води. Переждав хвилинку, аж ноги обсохнуть трохи та став узуватися.

А князенко:

— Дякую тобі. Петрику, що ти виратував мені корабель.

— Мало за що, княжичу — відповів на те Петрик.

А Гліб:

— Тепер треба нам скоренько вертатися в Галич, бо злива захопить нас.

— Вернемося перед зливою — сказав княжич Ярکو.

І пустилися бігти назад. Та не вбігли й двіста кроків, як пустився зливний дощ. А лискавки крають небо, а громи так бють.

Вже й княжич трохи не плаче, та не показує цього по собі, ще й товаришам відваги додає:

— Ніщо — каже — зайдемо, ми чейжеж хлопці!

Зайдемо! Та як, коли вже й дороги не знати? Здовж струмка то задалеко. Струмок кружиться великими каблуками. Перше, як бігли за корабликом то пробігли всю дорогу скоренько, не питали чи далеко, а тепер?!

Безрадно пристанули всі три. Що робити, що діяти? Аж тут почули тарахкіт воза й тупіт коней.

Княжич скрикнув:

— Хто їде?

Із буди виглянув парібок:

— А вам пощо? — спитав зісно, недобрий, що його спинили в таку зливу.

А князенко рішучо:

— Я княжич Ярко...

— Княжич?! — зчудувався парібок.

А княжич дальше:

— ... хочу вернутися в княжий терем. Завези мене й моїх двох товаришів до Галича.

Візник приглядався хлопцям. По одягах пізнав, що це боярські діти. Няв віру, що це княжич.

— До Галича я вас, княжичу, не повезу, бо то далеко. Я саме їду з Галича. Та сідайте, повезу вас до мого боярина. Там обсушитесь, бо бачу промокли ви до сорочки. А по зливі то боярин відвезе вас.

Княжич Ярکو вліз перший на віз під буду. А за ним оба боярчуки.

Княжич Ярکو, хоч перемок до нитки, допитувався парібка:

— А чий ти?

Я служу в боярина Чагорова. Що дня осьтакечки їзджу з хутора в Галич. Боярин Чагрів має дім у Галичі, та тепер літом сидить на хуторі. А я що дня вожу в город молоко й зеленину купцям до крамниць.

Небаром віз вїхав у широкі ворота, що стояли отвором. Загавкали собаки та не вибігли, бо тепер у день були в заперті, дуже злющі були.

Вийшла бояриня Чагорова. Діти повискакували з воза, зпід буди.

— А це що за діти? — зчудувалася бояриня.

Ще заки наймит успів відповісти, княжич Ярکو, не випускаючи з рук кораблика, каже:

— Я княжич Ярکو, а це мої товариші! Ми пускали на воду мого корабля, а вода понесла його далеко від міста. Ми за ним і нас серед поля захопила злива. Будь ласка, боярине, позвольте нам у вас обсушитися. А як злива вщухне, ми вернемося в Галич.

А бояриня:

— Бідні, бідні діти! Так перемокли! Ходіть, ходіть у хату.

Тай зараз:

— А то десь дома тепер за вами розбиваються?! Не можна, діти, так без дозволу батька-неньки відходити далеко від дому.

На це княжич Ярکو:

— Та ми, боярине, не хотіли відходити далеко, нас

змусив отсей кораблик, бо тікав від нас. А годі було мені його зректися. Бож він гарний і щойно сьогодні я дістав його..

Бояриня повела дітей у хату й зараз попереодягала їх в одяги своїх синків, а їх одяги дала в пекарню сушити..

Боярин Михайло Чагрів картав дітей:

— Як так можна, діти, пускатися! А як би вас були які розбишаки напали.

А княжич на це:

— Під Галичем розбишаків нема. Мій батько не давби їм тут гніздитися. Вони є аж десь там в Угорських горах..

На це боярин:

— Правда, княжичу, що ваш батенько, а наш могутний князь Володимирко Володаревич завів тут лад, так, що не тільки в містах, а й на селах і хуторах безпечно жити. Дай йому, Боже, за це довге панування!

А боярина Чагорова приготувала всім трьом маленьким збігцям теплий підвечірок: свіже парене молоко та хліб із маслом і з медом. Хліб був житний разовий, та смакував і княжичеві й його товаришам як найкращі присмаки.

Як тільки небо випогодилося й одяги хлопців обсохли, велів боярин запрягти віз другими кіньми, бо тамті, казав, змучені й відвезти княжича, боярчука й поповича в Галич..

* * *

А в Галичі в княжому теремі тривога:

— Де дівся княжич Ярко? — допитувалася княгиня.

І сказали їй, що бачили, як княжич Ярко з боярчуком Глібом і з поповичем Петриком побігли над струмок.

— Ах, — здогадалася зараз княгиня — він побіг пускати свій кораблик! Боженьку, щоб якого лиха не було!

І післала до дому о. Кирила й до Молибоговичів спитати, чи там нема княжича.

Та бо й там тривога:

— Ой, тай мого Глібика нема! — падькала бояриня Молибоговичка.

— Падоньку, тай нашого Петрика нема! Щоб, не дай Боже, щось лихого їм не приключилося — голосила попадая.

Кинулися шукати їх над струмком. Ані сліду! Хтось бачив, як діти бігли здовж струмка тай тільки.

— Господоньку святий, коб не скортіло їх над Дністер піти з корабликом — журилася княгиня.

— Туди вони не пішли — успокоював дружину князь Володимирко — там людно, то булиб бачили їх.

Аж заїхав віз Чагрових на княже подвір'я. А з воза діти повискакували.

Боже, що за радість була! Мама Глібика й Петрика пригорнули, приголубили своїх синочків і забрали їх зараз до дому.

Не так княгиня! Вона, горда угорська королівна, гостро держала своїх дітей. В душі раділа, що княжич Ярко вернувся здоров, та замість привіту скартала княжича:

— Як ти смів без батькового або мого дозволу відходити так далеко?!

— Ненечко, я мусів рятувати свій кораблик! — виправдувався княжич.

Княгиня на це всміхнулася й подобріла, а всеж таки заявила:

— Завтра за кару увесь день будеш сидіти в своїй кімнаті, й будеш учитися. Попрошу о. Прокопа, щоб завдав тобі більше писати.

— Добре, ненечко — сказав княжич Ярко — буду вчитися. — й поцілував княгиню в обі руки.

А на другий день каже княжич Ярко до князя Володимирка:

— Батечку, як я трохи підросту, то попрошу в тебе, щоб ти казав мені зробити човен, а я ним плаватиму Дністром. Та вже без дозволу твого, батечку, й ненечки не поплину далеко.

— Побачимо! — каже на те князь Володимирко. — Як заслужиш собі на те — то може й дістанеш човен.

— Заслужу собі, батечку — сказав княжич. — А потім, як я вже стану князем, то буду мати багато, багато кораблів і воєнних і торговельних і буду посилати їх аж на море.

Князь Володимирко погладив сина по голові й сказав:

— Дай тобі, Боже, довершити це! Я закріпив межі держави, а ти збогати її й зроби щасливою...

* * *

Так і було. Князь Ярослав Осьмомисл, колишній княжич Ярко, мав багато, дуже багато, кораблів і воєнних і торговельних. І богатіла наша рідна земля. Сусіди поважали князя й боялися нападати на Галицьку державу.

Нарід любив князя, а співці славили його. Співали: що він підпер Угорські гори (Карпати) своїми залізними полками, заступив дорогу угорському королеви, Дунаєви запер ворота, судна (кораблі) вислав до Дунаю. А зі свого золотокованого престола глядів бистро і вислав свої полки в степи, щоби здержували дикі орди половецькі.

Антін Лотоцький.

Паде сніжок...

Паде сніжок мов пух лебедів,
Біліє гай, діброва, луг...
Замовкло все, замерзло в леді,
Миготить, сяє виднокруг.

Хатки у плащиках біленьких,
В пушистих, сніжних шапочках...
Дітвора в убраннях тепленьких,
Зиму вита на саночках...

Голубо-сині горбів склони
В пелени вбралися сніжні...
Сумують згорблені загони,
Дрожать дерев вітки ніжні.

Паде сніжок... Мороз лютує...
Віконця в квітах блескотять...
А молодь з зимна лиш кепкує...
Сміхи просторами летять...

Т. Курпіта.

Таємниче письмо в яйці.

Є спосіб зачудувати наших малих товаришок і товаришів, що прийдуть в гостину, або й усю родину!

Купуємо в дрогерії 15 грамів галуноу, а в мами попрохаємо пів склянки оцту. Змішуємо оцет із галуном у склянці. Це буде наше чорнило. Потім мачаємо маленький пензель і пишемо або малюємо щонебудь на шкаралупці ще не вареного яйця. Можемо написати дотепний коротенький віршик, або якусь приповідку, або гарний рисунок. Яйце мусить потім варитися чверть години. Коли цей, хто дістане таке яйце, оббере зі шкаралупці, побачить на верха на білку, отже в яйці в середині, наш напис чи рисунок. Яйце можна безпечно їсти, або, як хто хоче, може тонесенько скраяти напис.

Ану, спробуйте таке зробити!

Загадка.

Сиджу у вогкому арешті,
маленька, хоч важенька річ;
як вийду із тюрми нарешті —
буду чорнесенький як ніч.

Так келію полюбив тюремну,
що в яснім сонді скоро вму —
тому впихаюся у темну,
на дальший прожиток діру.

Росту там вширш і вглиб прекрасно,
шукаю соків до життя —
і простягаю тіло в ясну
гору — до нового життя.

Емке.

Наш Рідний Край.

(Продовження)

5. „На Поділля — хліб на кіллю“!

Між Дністром і Богом простяглося Поділля. »На Поділля — хліб на кіллю«! — каже пословиця тому, бо земля там дуже урожайна, здебільшого чорнозем. Ріки плывуть глибокими ярами; стави, багаті рибою, вилискують до сонця; на болотах чимало водної птиці. За те не багато тут лісів, крім дубових у Бережанщині та ще деяких, що мов зелені острови виринають з моря подільських пшеничних нив. Села переважно великі, з широкими вулицями і просторими вигонами. Лежать вони звичайно в ярах і балках там, де є вода і де затишно від вітру. По селах гарні сади і пасіки. З поля в село часто густо візджається стрімголов. І тоді, як приміром у Чесниках в Рогатинщині, або в Більчу Золотім над Серетом, перед очима, подорожнього, що привик до рівнини, розкривається нараз прегарний, буцім-то гірський краєвид. Такий чудовий краєвид бачимо коло Заліщик, славних своїм лагідним підсонням і морелевими садами. А виїдеш із села так візьмуть тебе в свої обійми широкополі лани: літом мов схвилюване море золотого колосся, зимою біла снігова пустина, з якої тільки хрест знімає свої рамена, або вітрак крилами махає, — а ген, на овиді, майоріє висока могила.

Подольки, народ роботящий, запопадливий і господарний. Чимало крови й поту пролили вони за ту плодючу землю. Не відриваються вони від неї як полова, лиш як зерно тяжке — коріняться в її скибах.

Городів великих тут нема. На західньому Поділля лежать вони здебільшого над Дністровими притоками, як укріплені мостові сторожівні.

Руїн таких укріплень і замків тут чимало.

Над Гнилою Липою, старинний Рогатин, колись — »Львовови побратим«, з дорогоцінним іконостасом у деревляній церкві, з »Брацтвом Ставропігійським« і з мурованою церквою на Бабинцях, в котрій священиком мав бути батько славної Роксолани, жінки султана Сулеймана*).

Над Золотою Липою відомою із завзятих боїв підчас останньої війни, лежать Бережани, з замком і каплицею Сінявських, з великим ставом вище міста, з одною із найстарших гімназій у Галичині, що в ній училися: Маркіян Шашкевич, історик Шараневич, Огоновські і багато других визначних наших людей. Під Бережанами знімається гора Лисоня, котру трупом своїм укрили наші стрільці в часі великої війни. Вона ще й нині порита стрілецькими ровами.

На схід від Бережан, над Серетом, лежить Тернопіль, найбільше місто західного Поділля (коло 40 тисяч м.), важний

*) Про тую Роксолану написав прегарну повість Осип Назарук п. з. »Росколяна«. Поручаємо її увазі читачів. Ціна 1 прим. виносить 12 зл.

вузол залізничний і найбільша торговиця на збіжжя і худобу. Неще Тернополя лежить старинний княжий город Теремовля, столиця безталанного Василька Теремовельського.

На північ від Теремовлі лежить Зборів, а за Гнізною Збараж. В Зборові заключив Хмельницький в 1649 мир з Поляками, котрий давав Україні мало що не повну автономію. Ріка Збруч ділила від р. 1772. Поділля на дві частини. Правий берег належав до Австрії, лівий до Росії. Тепер Збруч творить природну границю між Польщею, а Радянською Україною. За Збручем найбільше подільське місто Кам'янець Подільський (коло 40 тис. м.). («Кам'янець — вінець, кругом вода, а в середині біда»! так говорить народня пословиця). Побудований на скелях і облитий водами Смотрича. Був колись дуже сильною твердиною проти Татар і Турків. За гетьмана Павла Скоропадського відкрито в Кам'янці укр. університет (1918 р.), а за Петлюри перенесено туди осідок української влади. Це один із найкраще положених городів на Україні.

Недалеко від Кам'янця пливе Дністер. Його береги, від Заліщик починаючи, вкриті городами й садами навіть винницями. Над Дністром Могилів, торговиця збіжжям, овочами, деревом і худобою. Дальше на схід Ямпіль з дністровими порогами.

Повертаючись від Дністра на північ до Бога і прямуючи з його руслом стрінемо: Проскурів, 32-тисячний, торговельний город, ніби якийсь подільське Жабє, так мало в ньому прикмет західно-європейських міст. Пилявці (Побіда Хмельницького 1648.), Межибож, Летичів і Хмельник, (славні гарними садами), врешті 60-тисячну Винницю, колишній козацький полковий город*). Між Дністром а Богом, над одною з його приток, лежить Бар, де повсталала відома польська «конфедерація барська». На границі Поділля і Херсонщини лежить значне торговельне містечко Балта.

Подільська високорівня тягнеться вздовж лівого берега Дністра до Авратинських гір (Медобори) і до Бога, а на правім боці, між Дністром а Прутом розвернулася, Покутсько-Бесарабська плита. Це вузька, але довга смуга незвично урожайної землі. На полях кукурудза, гарбузи, кавуни, навіть виноград. І худоба гарна, особливо воли. Багато соняшних днів, — літом горячо. На Покуттю, подібно, як і на Поділля, стрічається яскині, вимулени водою у гіпсових злогах. (Найкращі в подільськiм Більчу Золотім і Кривчу**). Нагадують вони славні Аделсберські печери в Країні Покуття, нище від Поділля, тільки на північ від Чернівців знімається поверх 500, метрів. Між Дністром і Прутом так як між Дністром і Богом, села великі, а міста малі і не багато їх. Горо-

*) У Винниці і в Жмеринці великі цвинтарища Галичан з часів побуту Української Галицької Армії за Збручем в 1919 і 20 р. — жертви воєнних подвигів і страшного союзника війни — тифу.

**) Печери в Кривчу відкрив Клим Гутковський, що загинув на війні 1914 р. як сотник Українських Січових Стрільців.

денка, Коломия, Заболотів, Снятин, Заставна, Кіцмань, Хотин, Сороки, Оргіїв. Найбільша підгірська Коломия. Хотин над Дністром, це кріпка твердиня, відома з двох великих боїв: 1621 і 1673. р, У першій з них вславився гетьман Сагайдачний і його 40.000 козаків. Але тут ранили Сагайдачного Турки і від тої рани він помер.

Богдан Лепкий.

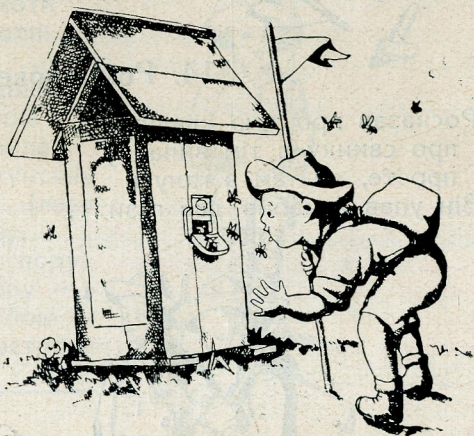
(Дальше буде)

Як Ромчик став пластуном.

(Докінчення).

12. Пригода з бжолами.

Йде наш Ромчик, поспішає
І нових пригод шукає.
Ось, над річкою гайочок,
В нім є вулиів рядочок.
Ромцьо чув нераз про бжолу,
Та не бачив ще ніколи
Зблизька пасіки такої.
Тож прямусь кроки свої
І під перший вулик з краю
Він відважно приступає.
Став перед саме віконце —
А на вулий світить сонце,
Бжолу пильно мід збирають,
Вилітають, залітають...
Ромцьо аж зітхнув і радо
Дивиться на ту громаду.

Та бжолу не рада тому,
Як хто стане близько дому
І їй в двері заглядає, —
Зараз варту посилає...
Тож і Ромцьо в ту мінуту
За цікавість взяв покуту.
Він під вічком лиш зігнувся
А тут навіть і не счувся,
Як сторожі загуділи
І йому на личко сіли —
І жалили в ніс і руки —
Ох, погані були штуки!
Ледво Ромцьо вратувався
І від бжіл тих відігнався,
Втік далеко, сів спочати
Із жалю почав ридати.

13. Стріча з пластунами.

Сів, заводить Ромцьо любий,
Спухло личко, спухли губи,

Сльози, мов дощі в час зливи:
 »Ох, який я нещасливий!...«
 Так він плаче, аж тут боком
 Хто йде шляхом рівним кроком?
 Ромцьо глянув — в тім випадку
 Пластунів узрів громадку! —
 Стали, хлопця обступили,
 Розпитали, підкріпили...
 А наш Ромцьо їм крізь сльози
 Розповів про повні грози
 Небезпеки і пригоди
 І про всі ті перешкоди,
 Що йому судьба кидала,
 Наче з нього глузувала.

14. Ромчикове оповідання.

Росказав про тую кладку
 І про свинку в тім випадку,
 І про те, як там з галузи
 Він упав й набив два гузи...

І про те, як дві хвилини
 Був щаслив, бо з павутини
 Увільнив малу комаху,
 А потім убив ту птаху,

Що ті мушки й чиженятко
 Катувала до остатку...
 Як із рожна птиці мясо
 Вхопив Бурко і зїв ласо...

Як на слідах помилився,
 Як з коровою там бився,
 І нарешті, як ті бжолі
 Йому личко покололи.

15. Порада курінного отамана.

Ромцьо це оповідає,
 Старшина на вус мотає...

І говорить брат курінний:
 — »З тебе хлопець є сумлінний,

»Пластуном ти гідний бути —
 »А зазнав ти зла й покути
 »Лиш для того, любий брате,
 »Що самий пішов із хати
 »І шукав пригод, маленький,
 »Без дозволу батька й неньки.

»Та тепер вертай до дому,
 »Проси маму, а потому,
 »Як тобі позволить мати,
 »Можеш новиком в нас стати.
 »Бо я бачу, ти хоробрий —
 »Буде з тебе пластун добрий«.

16. Ромчик стає новиком.

Ромцьо словом цим радіє,
 Вже не плаче, не жаліє,
 Попращався і раденький
 Він побіг домів, до неньки
 Й повний радости й охоти
 Їй сказав про всі клопоти
 І про всі свої бажання...
 Й повторив своє прохання.
 Мати просьбу ту вволила
 Й Ромця ще благословила,
 Щоб вступив в пластунську
 [лаву
 Вітчині на честь і славу.
 А за тиждень, в гарну пору,
 Рушив Ромцьо до табору —
 Ось, він тут — само собою —
 Вже в пластунськім однострою!

Вияснив причину.

Малий Петрик приходив до школи з роскуйдовченою чуприною, наче стріха.

— Чому ти, Петрусю, не зачесався нині? — питає його учитель.

— Я не мав гребеня! — відповів Петрик.

— То було взяти гребінь, яким чешеться твій тато — каже йому учитель.

— Мій тато не має зовсім гребеня, бо є зовсім лисий! — пояснив Петрик...

Загадка.

У мене широчезний рот,
 а шия? — та мала є;
 такої вузької то й шпрот
 малесенький не має.

Тому, як щонебудь я пю,
 в чужу гортанку мушу пхати
 тененьку шийочку мою —
 й чужий шлунок так годувати.

Емке.

Як Петрусь торгував ніжик.

Цікавий хлопчина той Петрусь — хоч заледви шестий рочок йому йде. Його тато западаливий господар. За господарку добре дбає так, що купує кожного року морг поля. Петрусь про все знає, що в господарці діється: що батько купує і що продає, бо батько про все йому говорить, показує, навчає. Рівнож Петрусів тато має хист до торгівлі, чи то худобою, чи знаряддям господарським — він усім торгує. Можуть торгувати всім жиди — то чому ж не може теж торгувати й Петрусів тато?!

Петрусь торгом теж цікавиться. Він уважно прислухується батьковій розмові. Радіє Петрусь ізза прибутку поля, тішиться теж татовими доходами з торгівлі. Йому тато обіцяє багачко поля колись дати, щоби завів собі велике господарство.

— Ти, Петрусю, слухай мене і вчися, а дістанеш від мене колись і поле і коні!

— А машину?

— І машину також! — додав батько.

Раз якось по Йордані приїхав був Петрусів дідो із сусіднього села. Петрусь втішився дуже дідунем, оглянув його коні і гарні залубні. По обіді став дідо розпитувати Петруся про всячину.

— А кілька тобі вже років, Петруню? — питає його дідо.

— Вже мені на шестий пішло! Я в осени вже з татом скородив і на весну буду...

А поля у нас знов того року прибуло! — хвалився Петрусь.

— На весну скородити, а на другу осінь підеш до школи! — А охоту до науки маєш?

— Дуже хочу вчитися! — відказує Петрусь, бо вчитися треба, щоби вміти господарити, — а рахунки треба знати на це, щоби вміти добре торгувати! — лепече хлопчина.

— О, — дивується дідо — то ти вже мудрий хлопець, коли все так добре знаєш!

А хто тебе цього навчив?

Я так сам з себе навчився! — відповідає Петрусь. Я чую, як нераз тато із сусідами балакає про різні річи й я все те памятаю і собі про те все роздумую.

А дідو далше:

Но, як ти маєш таку добру пам'ять, то ти певно будеш адвокатом або професором?

Я не хочу бути ніяким адвокатом, — я хочу бути господарем, бо господареві є найліпше! Ніхто не має права до нього — якось голоснійше відрубав Петрусь дідови.

Дідо справді дивувався пам'яті і розумови маленького хлопчини, однак не кінець був цьому. Петрусь і торгувати вміє як справжній купець!

Дідо, шукаючи люльки, нехотючи виймив з кишені ніжик. Петрусь дуже хоче мати власний ніжик, і він прибирав собі навіть на сю ціл 20 сотиків.

— Діду, а скільки ви заплатили за свій ніжик? — питає його наш Петрусь.

— А тобі на що це знати?

— Я хочу це знати, бо хочу собі купити такий ніжик.

— 60 сотиків!

— Продайте мені, дідуню його! — ніби не просячи говорить Петрусь до старушка.

— А кільки дасиш мені за нього? — питає жартібливо дідусь.

— Покажіть! — нехай його оглянущо — бо тато ніколи не купує того, що не бачить! Тато завжди каже: купувати, — а не оглядіти — то значить: купувати кота в мішку!

— Ха-ха-ха, засміявся дідо і погладив Петруся по голові — а щоби тебе добра доля ждала, ти мудрагелику!

— На маєш, приглянься!

Петрусь узяв ніжик до рук — відчинив вістря й оглянув докладно. Відтак попробував ним різати прутик тай голку пробував притягати:

— Е, дідуню, цей ніжик уже, старий. Його вістря вже ступлене тай магнеу він не має. Я можу дати половину того, що ви за нього заплатили! Добре? (Петрусь мабуть забув, що в нього є лише 20 сотиків, а половина з 60 є 30).

— Ні, не хочу! — жартібливо відказує дідо.

— Чому?

— Мало даєш мені!

— Ні, не мало! — Ніхто більше вам не давби за нього. Це старий ніжик і він більше не варта — переконує Петрусь діда.

— А гроші маєш? — питає дідо.

— Певно, що маю! Маю 20 сотиків — і показує їх дідови.

— Але ще десять бракує, до половини ціни!

— Будьте добрі, дідуню, заждати мені, а я вам скоро віддам решту грошей! — просить Петрусь діда.

А дідо на це:

— Як маєш бути мені винен 10, то будеш винен 30 сотиків, а віддаш їх мені колись, як уже сам їх заробиш!

— Згода, дідусю, я скоро зароблю і вам віддам з процентом, коли схочете! — сказав втішно Петрусь, що ви-
торгував „на борг“ ніжик у рідного діда. (А „борг“ тільки в родині, допускаємий — більше в нікого!).

Ст. Король.

Князенко Забави.

(Казочка для канадійських читачів)

(Докінчення)

І пурхнув мов тая пташка

З пахучої рожі —

Такий милий та веселий

Хлопчина хороший.

Весь у цвітах та дзвіночках,

Танцювати дрібно став,

Та дзвіночком-голосочком

Так Марусі заспівав:

(На ноту пісні:
„Ой звіти гора“)

Я князенко є,

Погуляння є,

Що діточії бажання

Радо сповняє!

І тобі як стій,

Гожий цвіте мій,

Дівчинонько з України,

Прихилюсь до мрій!

Тільки ти скажи,

Щиро говори:

Чим зраділо би серденько,

Що повне журби?

Прошу я тебе князенку —

Маруса сказала, —

Найди мені товариша,
Щоб я не скучала.

Щоб було мені весело,

Як тобі, Князенку —

А Князенко, співаючи!

Спитав Марусеньку:

(На ноту пісні:
„Ой, у полі жито“)

Когож тобі дати,

Кого пошукати,

Чи з палати шляхетської,

Чи з сільської хати?

Хто миліший в світі?

Чи чужії діти, —

Чи та любая пташина,

Вкраїнська дитина?

А Маруса радіючи

Відповіла співаючи:

(На ноту: „Коломийки“)

Чи є в році день гарніший,

Як маєва днина?

Чи є в світі хтось миліший,

Як наша дитина?

Хтож мені буде радніший

З широкого серденька,

Як не діти, що їм спільна
Україна-Ненька?

Українці з Українцем
Мило погуляти,
І весело і солодко
Пісню заспіти!

А Князенко дівчинонці
Так відповів у пісонці:

(На ноту пісні:
„Ой, ти дівчино зарученая“)

Ой, ти, Марусе, дівчино гожа
У тебе серце, як спіла рожа!

Воно вірненьке і на чужині
Своїй рідненькій Ненці-Вкраїні!

Щоби ти, любко, вже не скучала,
Щоби ти друга вірного мала!

Я тобі знайду того хлопчину,
Гарного хлопця, як ясну днину!

Ой, не журися, розвеселися,
Зажмури очка — тоді дивися!

Глянула тоді Маруся,
Князенка немає,
А з хатини проти неї
Хлопчик вибігає.

Рум'яненський, веселий,
Гарний мов Князенко,
Та до неї по українськи
Озвався миленько:

Ходи ближче, дівчинонко!
Звідкіля прийшла ти? —
І подав Марусі руку —
— А як тебе звати?

А Марусенька зраділа,
Вчувши рідну мову,
Тай озвалася до нього
Українським словом:

Зовуть мене Марусею.
Живемо обоє
Із батеньком, далеченько,
Ген, аж над рікою.

А хлопчина на те каже:
— Я, Івась зовуся —
Це наш хутір, та сьогодні
Батенько й матуся

У містечко поїхали.
Я їх виглядаю,
Бо казали, що привезуть
Книжечки із краю.

Та ходімо, Марусенко,
Сядем під калину,
Бо ти мабуть ішла сюди
Більше як годину.

— Ти щасливий, Івасику!
В тебе є матуся, —
А моя вже у могилі! —
Сказала Маруся,

Тай заплакала... — Марусю
Івасик жаліє —
Не плач! Добре, що прийшла ти!
Матуся зрадіє.

Бо і сам я на хуторі,
Тай нераз скучаю,
Бо ні брата, ні сестрички,
Я також не маю.

Та тепер уже будемо
Гуляти обоє,
То тут у нас на хуторі,
То в вас над рікою.

Та кому за це Марусю.
Дякувати-мемо?
Хто сказав тобі, що в цьому
Хуторі живемо?

— То послухай, я розкажу —
І Маруся стала
Розказувать, як то вона
Казочку читала:

І як лампа ненадійно
Сама загоріла,
І як всяка річ у хаті
З нею говорила.

Як годинник її справив
Князенка шукати.
Як питав її Князенко,
Кого їй призвати.

— То оце ти, Івасику,
Вкраїнський хлопчина,
Що Князенко Погуляння
Найшов мені нині?!

— А вжеж, що це я Марусю! —
Івась одвічає —
Бо Князенко українські
Діточки кохає.

— Він то, щоб ми не скучали
Далі самотою,
Поміг нам познайомитись
Нині зі собою.

— Тож Князенка, Марусенько,
Ми не забуваймо,
Та про любов Україну
Пісню заспіваймо.

І понеслись діточії
Милі голосочки, —
Іхню радість звіщаючи,
Як срібні дзвіночки:

(Коломийка)

Українці з Українцем
Мило погуляти
І весело і солодко
Разом заспівати!

Ой, той мені друг вірненький,
І брат і родина,
Кому Ненька дорога
Наша Україна!

А Князенко Погуляння
З пахучої рожі
Задивився на діточі
Тії личка гожі,

І заслухався у пісню,
Українську, милу,
І собі діточим щастям
Радів у ту хвилю.

Т. Дмитренко.

Всі вчимося англійської мови.

4. Діти хочуть вже розмовляти по англійськи.

На сьогоднішній лекції вуйко Славко переглянув насамперед завдані вправи. Тільки Івась Савич переклав зівсім добре, без похибок. В інших була одна, а найбільше три похибки. Вуйко Славко сказав Івасеві:

— Прочитай свій переклад голосно для всіх!
Івась читав:

1. I am learning my lesson. 2. My brother is a good fellow. 3. The sister is eleven years old. 4. The father opened a window. 5. Mrs. Fisher is writhing at his desk. 6. The ripe cherries were red.

Потім вуйко Славко казав йому всі ці речення написати на таблиці. Івась написав усе і без однісінької похибки.

— А тепер — сказав вуйко Славко — перейдемо до казки. І питає завдану лекцію. Тут усі діти пописувалися одно наперед одного.

— Можемо сміло йти дальше! — сказав врадуваний вуйко Славко. — Як будете так дальше вчитися, то вже скоро будемо розмовляти між собою дома по англійськи.

А Оля зітхнула тай голосно сказала:

— Ех, коби то вже скоро було.

Всі діти розсміялися, а вуйко Славко на це:

— Буде, буде скоро! Зрештою можете вже й тепер пробувати розмовляти по англійськи, виж маєте Юрчика.

— А справді — сказав Ярко — будемо пробувати.

А вуйко Славко писав на таблиці дальшу частину казки:

— Why do you sigh? — asked his sister. — Because
— answered he. — I think it is very hard, when the sun
shines as it does, to be working in a dull room, instead of
walking out and amusing ourselves. Do you understand how
happy we should be, if we had nothing to do? — continued
he. — Yes! — said Annie, folding her little arms.

Як звичайно — діти насамперед кілька разів прочитали написане, а потім вуйко Славко написав переклад:

Why do you sigh? — Чого зітхаєш?

asked his sister. — спитала [його] сестра.

— Because — answered he — Бо, думаю

I it is very think hard — се [є] дуже прикро,

when the sun shines — коли сонце світить

as it does — (як воно робить) як ось тепер

to be working — (бути працюючим) працювати

in a dull room — в сумній кімнаті,

instead of walking out — замість (ходячими на зовні) про-
ходжуватися

and amusing ourselves — (і бавлячими нас самих) і бавитися.

Do you understand — чи ти розумієш

how happy, — які щасливі

we should be, — булиби ми

if we had nothing to do? — колиб ми не мали ніщо робити

continued he — продовжав він.

Yes! — said Annie. — Так! — сказала Гануся

folding her little arms, — заломлюючи [свої] малі рамена.

— А чому вуйцю в перекладі дали деякі слова в скобки?
— спитав Зенько Семків.

— Який ти недогадливий! — відповів йому Рудецький. — У
скобках є дослівний переклад, а без скобок, так як повинно
бути правильно по українськи.

Вуйко Славко на це:

— Ти добре завважив, Стефку. В дугастих скобках є до-
слівний переклад, а в гранчастих, слова, яких на нашу мову не
треба перекладати. Крім цього зверну вашу увагу на зворот: »it
we had nothing to do«, дослівно булоб: »колиб ми мали ніщо ро-
бити«. Англіїці, як бачите, вживають тільки одного перечення,
а не — як ми — двох.

Тут Нуся розсміялася:

— Ха, ха, ха! То по англійськи кажеться: »Я їм ніщо!«

— А так! — відповів вуйко Славко.

А Ромко спитався:

— Татку, Гануся в казці каже: »Why do you sigh?« Я знаю: Why значить: що; you, ви, або ти; sigh зітхання, або зітхати, а що значить це маленьке словечко: **do**.

Вуйко Слако відповів:

— Добре, що ти про це спитав. В попередній лекції мали ми »Why did you shut the window?« Ми переклали це: »Чому замкнув вікно?« та дослівно требаб це перекласти: »Чого ти зробив замкнути вікно«.

А Івась Савич:

— Так часом говорять жида, що не вміють добре по українськи.

Вуйко Славко не звернув уваги на Івасеву замітку, тільки говорив далше:

— Отже се: **did** — це минулий час від дієслова **do**, що значить: робити, чинити.

— То: »Why do you sigh?« — значилоб дослівно: Чого ти робиш зітхати?

— Так! — відповів вуйко Славко — Ще подам вам один зворот. Так, як ми питаємося при стрічі: Як тобі поводитьсь? так англієць питається: »How do you do?«

— »Що ти робиш робити?« — переклала відразу Нуся. — Як воно смішно.

— Дарма! — сказав на це вуйко Славко. Смішні нам деякі англійські звороти, а англійцєви, що вчивсяб нашої мови, бувби смішний не один наш зворот. Кожда мова має такі звороти, що перекладені дослівно на іншу мову, виходять смішно. Тепер дам вам на вправу знов кілька речень до перекладу й на цьому скінчимо сьогодні лекцію.

І писав на таблиці:

Друга вправа. ^{9 6 2 2} Second exercise.

1. Сестра зачинила вікно. 2. Дівчина цирує панчохи. 3. Хлопець пише вправу. 4. Я хочу вчитися. 5. Батько був у кімнаті. 6. Сонце світить і є горячо.

Антін Лотоцький.

Що то ?

Хто то робить, той того не каже;

хто то бере, той того не знає;

хто то знає, той того не бере.

Емке.

О. Рогова.

Палатка зі збанятка.

Їхав собі чоловік, віз горшки з місто на ярмарок та загубив великий збанок і не звернув на те уваги

Лежить збанок при дорозі, Летить собі муха і бачить: палатка хоч куди. Залізла туди і стала жити.

Прилетів комар.

— Палато-палатко, хто в палаті живе?

— Я, муха-горюха; а ти хто?

— А я — комар-дзвонар!

— Ходи до мене жити!

Живуть вони день-два. Біжить мишка. Стук, стук хвостиком до збанятка.

— Палато-палатко, хто в тобі живе?

— Я, муха-горюха і комар-дзвонар, а ти хто?

— А я мишка-гризикнижка.

— Живи з нами.

Стало їх жити троє, а все не тісно. Прискакала жабка.

— Палато-палатко, хто тут живе?

— Муха-горюха, комар-дзвонар і мишка-гризекнижка.

А ти хто?

— А я жабка-скрекотушка.

— Лізь до нас, місця стане.

Біжить зайчик-побігайчик.

— Палато-палатко, хто в палаті живе?

— Муха-горюха, комар-дзвонар, мишка-гризикнижка, жабка-скрекотушка. А ти хто?

— А я зайчик-побігайчик.

— Ходи до нас!

Стали вони разом жити та поживати, аж прибігла до них лисичка-сестричка.

— Хто, хто в палаті? Відізвись!

— Муха-горюха, комар-дзвонар, мишка-гризекнижка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик. А ти хто?

— А я лисичка-сестричка.

Залізла і лисичка в палатку. Суне вовк, озирається хвіст під себе підтягає.

— Хто, хто в палаті, хто в високій?

— Муха-горюха, комар-дзвонар, мишка-гризикнижка,

жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик, лисичка-сестричка.
А ти хто?

— Я вовчик-братчик! Заліз і вовк у палату.

Лізе медвідь-набрідь: в лісі ріще тріщить, смереки та осоки скриплять.

— Палато-палатко, хто в палаті живе?

— Муха-горюха, комар-дзвонар, мишка-гризикнижка, жабка-скрекотушка, з ійчик-побігачик, лисичка-сестричка, вовчик-братчик. А ти, хто?

— Я медвідь-набрідь, вас всіх подушу!

Сів медвіть-набрідь на збанок затріщала палата і роздавив медведище всіх її мешканців.

Переклав з російської мови: С. Лакуста.

Серед цвітучого чаю.

(Оповідання малого мандрівника)

Марко Люпенко має вже шіснацять літ, та з того лише п'ять літ прожив у рідному краю. Це історія зовсім проста. Його родичі мусіли в році 1920 опускати рідний край, бо ворог захопив Україну і батькови грозила смерть. Вони втікли, як Маркови було лише п'ять рочків, так, що і гейби тільки в сні пригадує собі свій рідний Київ, столицю України, де він родився. Одинацять літ пробув він уже на чужині, з батьком і матір'ю, і то далеко-далеко в Азії, а властиво — на полуднево-азійським острові, що зветься Цейльон.

Його батько д-р. Іван Люпенко, по званню лікар, був і там лікарем, і ще є, бо Марко з родичами й далі живе на Цейльоні. Та десь на третьому році їхнього побуту на далекій чужині батько став писати до своїх знайомих і приятелів, що їх адреси повишукував випадково в українських часописах. Вони також розсіяні по світі, та бодай листовно стали розмовляти зі собою старі знайомі.

Один з батькових приятелів має також сина, Маркового ровесника, Степана. І батьки рішили, щоби й хлопці переписувалися між собою та тим чином вправлялися в українській мові й письмі, бож вони ростуть на чужині і не мають з ким розмовляти, лише з батьком і ненькою. Хлопці радо погодилися — і хоча не знаються особисто, лише зі світлин, якими обмінялися поштою, то вони щирі друзі. В їх листах повно щирої туги за рідним краєм і велике бажання зійтися колись разом у Києві. Крім цього вони описують докладно своє життя в чужім краю і той край, і звичаї, і людей, і все, що там є цікавого.

В однім довгім листі Марко недавно описав Степанови, як цейльонські рільники управляють чай. Описав добре й цікаво, бо сам він бачив те все на власні очі. А Степан передав його листа нашій редакції з дозволом видрукувати те все, щоби читали про це всі українські діти і старші, що люблять пити добрий чай з молоком, з цитриною, або з соком.

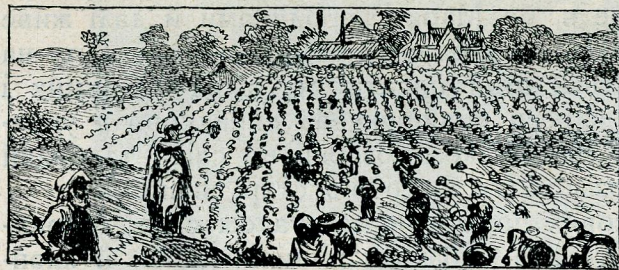
Ось, послухаймо, як Марко пише до Степана про цю цікаву й дуже пожиточну рослину:

„....Пять літ після того, як прибули через Індії на Цейльон, ми жили в найбільшій місті Цейльону, що зветься Кольомбо. Це є гарне й велике місто; має понад чверть міліона людей, подібно, як Львів, бо й край Цейльон є подібний до Східної Галичини так простором як і числом мешканців.*) В Кольомбо урядує губернатор Великої Британії (Англії), бо Цейльон, як і цілі Індії, належить до Англії.

В місті бачив я прегарні будівлі, а найкращі є гіндуські святині. Бачив також усяких людей так Англіїців, як і гіндусів, Арабів та інших. Нераз бачив величезні вози, наладовані великими кошами, запряжені горбатими волами. Батько говорив мені, що то везуть чай на залізничий двірцець і розповідав про те, як росте чай. Однак

я ще тоді не бачив того на очі й тому не дуже тим цікавився.

Аж на шестому році нашого побуту на Цейльоні трапилася добра нагода пригланутися тій рослині зблизька. Та не

Вигляд чайної плянтації.

лише рослині, але й тій нелегкій роботі, яку виконують тамошні люди коло чаю, коло його управи. Ой, бо дуже багато роботи треба зробити, заки з тої ростинки, яка росте на полі, зробиться готовий чай, що його можна запарювати й пити!

Трапилося так, що мій батько став знемагати на здоров'я й думав виїхати з міста на село. І трапився якраз один пацієнт мого батька, Англієць, що має в окрузі дивної назви: Амбе-Гамова великі городи (плянтації) чаю. Англієць запросив нас до себе на цілий рік. Тож то була втіха, коли ми спакувалися й одного ранку виїхали залізницею на північ і трохи на захід та опинилися за пів дня в прегарній околиці серед широких нив і гаїв! Ми замеш-

*) Має 65000 км квадрат., і 5 міл. мешканців. Сх. Галичина дещо менша, та населення має стільки саме.

кали в домі Англієця, що зветься сер (пан) Гарольд Анрі. Першу ніч спав я як забитий та ранним ранком збудився й зараз по сніданку вибіг на двір. Вийшовши за браму, я глянув на поля і моїм очам представився чудовий вид. Як оком глянути красувалися просторі долини й горби вкриті рядами невисоких, до півтора метра висоти, кущів, що саме були в повнім цвіті. Цвіт був білий з делікатною рожевою за красою, подібний здалека до цвіту наших яблунь. Я хотів зараз бігти в ті кущі, тим більше, що недалеко над річкою побачив я довгий ряд хаток і ще якісь великі будівлі, гейби шопи, а біля них весело бавилися якісь голі діти. Та з хати вийшов батько й сказав, що зараз підемо всі, бо господар дому й властитель тих городів хоче показати нам чай і роботу біля него.

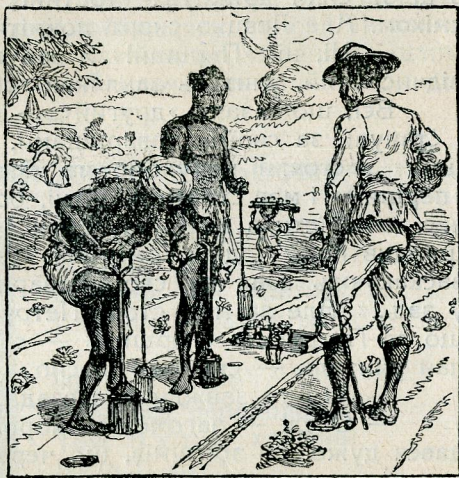
За хвилину ми справді вибралися ген, далеко між чаєві ниви. Бо ті кущі то власне був правдивий чай. Поминувши хатки робітників над рікою, де юрба дітей привитала нас веселим галасом, ми опинилися серед буйної рістні.

— Ось прошу глянути — сказав сер Гарольд. — Це є чай! Чай заєдно зелений, ніколи не жовкне.

Листки, як бачите, подовгісті, зубчаті, або й лянцетоваті, гладкі. На кінцях галузок є по два, три і чотири цвіти з ніжно пахучими біло-рожевими пелюстками. Розуміється, що чай, який ми пемо, це є листки цього куща, а не цвіти.

— Алеж чай, який ми пемо, є чорний! — озвався я, та зараз покаявся, бо сер Гарольд поблажливо всміхнувся й сказав:

— Так, чай є чорний, але можете дістати й зелений. Його краска залежить від того, як його приправляють по зірванню. Про те переконаєтеся в моїх сушарнях і пражарнях.

Садження чаю.

(Дальше буде)

Як Левцьо Незнайко „думає“ при забаві.

По скінченій годині історії, на якій Левцьо оповідав такі річи про княжі часи на Україні, що літописцеви Несторови (наколиб він був міг тоді встати з гробу) булоб з дива волосся на голові стануло »дуба«, ціла кляса висипалася роєм на шкільне подвір'я. Слідуюча година була призначена на руханку.

Пан учитель казав стати всім ученикам в один ряд і від правого крила відчислити »двійки«. Перший на правім крилі стояв Данилко Восьмиліток (він має більше чим 8 літ, але так лиш називається) і голосно крикнув: »перший«; відтак його сусід з ліва крикнув: »другий«. І так дальше всі кричали: »перший« — »другий«. Коли прийшла черга на Левця (а стояв він поруч Славка Вірного, що був »другий«), — він замість сказати »перший« — з цілої сили крикнув: »третий!« Цілий ряд вибухнув грімким сміхом. Але Левцьо скоро покмітив свій промах і закликав:

— Ні, ні! »Перший!« Я забувся. — Коли вже цілий ряд був відчислений, учитель закликав грімко: — Позір! Другі взад!

Всі, що казали »другий« — скочили один крок на скіс у зад і станули за своїми товаришами, з лівого боку, які казали »перший« і стояли нерухомо на місці. Левцьо забув, що він був »перший« і мав стояти на місці, бо думав саме тоді про те яблоко, яке хотів їсти в клясі на годині історії, але пан директор перешкодив йому тоді в тому ділі. Коли побачив, що деякі товариші заскакують взад за своїх товаришів — він і собі теж »скочив у зад...« Але за ним стояв Петрусь Легейда. Левцьо, думаючи, що то Петрусь є »перший« — станув за ним. Коли це побачив пан учитель — спитав голосно:

— Хто то завжди йде взад, замість стояти на місці?

— Осел! — загомоніли хором всі ученики... Левцьо застидався дуже, бо зрозумів, що через свою неувагу, заслужив собі на таке »непочесне« прізвисьце і вже дальше добре уважав при руханкових вправах. При кінці години запитав пан учитель:

— Хто знає яку гарну забаву і схоче нас її навчити?!

Тоді виступив Данилко Восьмиліток і сказав:

— Я знаю гарну забаву, яку саме хочу подати до »Світика«, щоби її пізнали всі читачі.

— Но, то покажи нам, як її треба переводити! — сказав пан учитель. Данилко казав усім дітям взятися за руки й утворити коло, а сам станув по середині й говорив:

— Уважайте всі пильно. Маю тут маленький мячик. Я буду називати всякі прикмети різних осіб, сотворінь, предметів і річей і кину по кождім таким слові до когось цей мячик. Хто мячик зловить, мусить до цього слова, яке я сказав — додати друге слово, що творилоби якесь пояснення до мого висказу. Отже наколи я скажу приміром: »скажений« — тоді цей, хто зловить мячик, мусить доповісти: »пес«. Наколи однак скаже якесь інше, невідповідне слово, тоді мусить дати за це »фант«. Левцьо слухав Да-

нилкового пояснення, але думав про »Пата й Паташона«, які то вони показували в кіні різні смішні штуки.

Данилко кинув мячик до Ірки і сказав: »висока«...

Ірця зловила мячик і доповіла: »гора«. Відтак кинула вона мячик до Славка Вірного кажучи: »блакитно-жовтий«!

Славко зловивши мячик, доповів: »прапор«! і кинув мячик до Левця кажучи: »їдовитий«.

Левцьо зловив мячик і голосно сказав: »Цап«! Всі діти підняли великий сміх, бо їдовитий може бути вуж, а не цап. За це мусів Левцьо дати своє яблуко як »фант« й забава серед загальної веселости йшла дальше і ніхто більше не зробив такої »помилки« як Левцьо. Він думав, що »їдовитий« є той, хто багато їсть — тому сказав цап, бо він нераз бачив як кози й цапи цілий день обїдали листя з деревець і корчів.

Ніхто більше »фантів« не дав, бо ніхто не помилився, тому одинокий Левців фант — яблуко — призначили всі діти для Данилка, як нагороду за видуману ним забаву, яку зараз й називали: »їдовитий цап«, а Левцьо, щоби відкупитися від прізвища: »цап« — мусів заспівати сольо пісню про »Лицаря Цяпку«.

Картини зі »Світикового Альбому«.

Цю свою подругу
»Світик« добре знає,
Бо вона той »Світик«
Вже шість літ читає.

Читає і точно
Шле все передплату,
Тож »Світик« веселий.
Іде в її хату.

Ця доня з газетки
Знання набирає,
Історію рідну
Найрадше читає.

Про давню силу,
Про давню славу,
Як предки ставали
За рідну справу.

У славнім минулім
Любується мрія, —
Така то кохана
Юрківна Надія.

Зі щоденника Славка Вірного.

5. Святочні пригоди.

Данко поїхав на свята додому, але на другий день свят мав нас відвідати разом з родичами. Та небавком дістали ми лист, що не зможуть приїхати, бо до них приїхали в гості їхні свояки, тому нас усіх запрошують до себе на саме Різдво.

Галя взялася поспішно викінчувати прикраси на ялинку. Вона умовилася з сестрою Данка, Марусею, що обмінюються своїми найліпшими прикрасами. Маруся мала привезти оздоби зі своєї ялинки і взяти собі прикраси з Галиної ялинки. Тепер-же мало статися навпаки.

Ще було два дні до свят, коли Галя вже скінчила збирати ялинку. Тішилася, що буде чим похвалитися. А тимчасом прийшли до нас пані з Комітету, що збирали жертви на ялинку для дітей-сиріток і тих, що їх батьки сидять без праці. Мати дала жертву від себе, а коли Галя довідалася в чім річ, — то треба признати, сказала так:

— Мамусю, я зрікаюся того даруночка, що ви мені обіцяли купити під ялинку. Прошу дати його бідним дітям.

Я бачив, що мамі це дуже подобалося і вони мимохіть глянули на мене, що я скажу. І я признаюся тут, що трохи жаль мені було зрікатися свого дарунку (а сподівався я книжки „Чорна Індія“ — Юлія Верна), однак треба було дотримати кроку Галі. Та всеж таки я нині трохи встидаюся, що не дотримав його у цілості. Я сказав:

— Мені замість звичайного даруночка прошу дати під ялинку щось дуже маленьке, а зате жертвувати більше для вбогих дітей...

Видно, що мама мали вже даруночки готові, бо зараз винесли з кімнати два пакуночки і вложили в кошик одної комітетової пані. Галя побачила це і конечно хотіла й сама щось дати. Не думаючи довго, поздіймала найкращі речі з ялинки і вложила в кошик Комітету...

На Різдво пополудни ми приїхали до Данка. Занім родичі привиталися, Данко вже розповів мені, що в них сталося зовсім подібно. Показалося, що так він, як і я, дістали лише по маленькій чоколядці під ялинку. Та коли ми подумали про те, що наші сестри відріклися цілого

дарунку, а ще й дали речі з ялинки, то було нам обом трохи встидно.

Однак ми знайшли спосіб це надолжити. Коли старші були заняті розмовою, ми неспостережено одягнулися, взяли святочне число „Світика“ й майнули поміж хати колядувати. Люди тішилися і давали, хто що міг. Заки звечоріло, ми вже були дома. Мій батько запримітив, що ми десь були й запитав про те. Тоді я сказав усе поправді і положив перед батьком заколядованих 2 волоті і 30 грошів.

— Просимо післати це на „Рідну Школу“! — сказав Данко. — Ми хочемо так надолжити те, що жертвували на добрі цілі менше від наших сестер.

— Гарно, хлопці! — сказав Данків батько. — Тепер сестри не сміють казати, що ви еґоїсти.*) Ваша жертва дуже вартісна, бо зароблена вашим власним трудом.

Славко Вірний.

Танок вітру зі снігом.

Вітер — це пустун всім знаний
Веде з снігом дивні тани —
Тани веде — пісню свище,
В тони низькі й чимраз вищі.

І так довго в ніч і днину
Іде танець без упину —
Йде полями — йде лугами,
Слід за ними все горбами.

Пруться рано з хати діти,
Не пускає студен вітер,
Гонить малеч він до хати,
Свистом хоче всім сказати:

— »Не вам з вітром йти гуляти,
Дайте вітру ще буяти —
Хоч ще днину — хоч годину,
А потім вже сам спочину!«

Гуляв вітер день і нічку,
Замів плоти — замів річку:
Вийшли ранком діти з хати
З саночками погуляти.

Як радіє вся дрібнота:
Нема річки, нема плота! —
Вітер з снігом так гуляли
Що все кругом зарівняли.

Як свободна та дрібнота,
Нема річки — нема плота!

Степан Король.

*) Еґоїст — це така людина, що лише про себе думає, щоби їй було добре, а про других зовсім не дбає.

Семенко-запорожець.

I

Стара Рачкова хата була невеличка, тісна й напівтемна в середині.

Рачко від ранку до вечора крутився по подвір'ю, щоб не перешкаджати жінці в її хатній роботі, а Семенко, якому було вже вісім років та Оленка, якій минув вже дев'ятий рік, сиділи в хаті, бо на дворі вже впали сніги й стояв кріпкий мороз.

Жвавий та непосидючий Семенко забавлявся з кіткою, гасаючи з лавки на запічок, то з запічку на лавку, а Оленка вже допомагала матері в роботі.

— Сиди тихо, Семенку! — гамувала мати хлопця, коли він занадто гасав та крутився наче муха в окропі.

Семенко на хвилину затихав, вмоштуючись на запічку, а далі знову зривався як вітер і ганяв за кіткою з реготом та галасом.

— Ох, ти шибенику! — скрикне бувало мати з пересердя, — чи довго я говоритиму до тебе!?

Коли Оленка було й від себе щось скаже йому прикре, заступаючись за матір, якій він не скорявся, Семко сіпав її за косички, або частував стусанами так, що вона аж плакала з болю.

— Дивлюсь я на тебе, хлопче, й сама дивуюся, що ти здається зі степу до мене прийшов! — докірливо говорила мати Семкови.

— Бо таки зі степу! — поважно відповідав він, ніби це було святою правдою. — Я чув, як дід Власько розповідали, що всі ми походимо від степових запорожців...

Мати тільки здвигала плечима на таку Семенкову відповідь, а він починав собі вже мріяти. Уявляв себе запорожцем з предовгими вусами, в синім жупані, в червоних, широких шараварах. Ось він сидить на блискучому конику, який під ним гарцює наче вихор. Семенко летить на нім через буйні, широкі степи на Запоріжжя. Летить один день, летить другий, аж ось він вже на Запоріжжю. Запорожське козацтво як муравлисько шамотається. Зустрічає славного козака Семенка Рачка. „Слава, Слава!“ — кричать йому, а він всім їм уклоняється на всі чотири сторони й радісно до них усміхається.

II

Одного ранку мати не встала до роботи, почувавши себе недужою. В хаті запанував смуток. Треба було загодити обід й Оленка невміло поралась біля печі. Семенко сидів похнюплений на запічку.

— Мамо! — сказав хлопчина підходячи до матери.

— Що тобі Семенку? — поспитала його ласкавим голосом мати.

— Що вас болить?

— Усі кісточки, синку, мене болять. Мабуть застудилась я.

Семенко задумувався про щось, а далі промовив:

— Я вже не буду пустувати! Я поїду собі на Запоріжжя... Тільки... щоб ви не хорували.

На очах його заблисли сльози.

— Оленку не будеш кривдити? Бачиш? Вона вже замість мене вам обід лагодить — усмінулась мати.

Оленку? Не-е знаю — задумчиво відповів Семенко.

— Чому-ж не знаєш?

— Бо вона момо... баба.

— Яка „баба“?

— Баба тай годі! Дід Власько говорили, що запорожці з бабами не водилися. Якусь і пісню таку співали.

— Ох, ти, мій дурненький зі своїм дідом Власьком. Збаламутив він тобі твій дитячий розум. Ось вже й на Запоріжжя збирається, хоч його вже давно немає.

А до Оленки:

— А ти, Оленко... не дай йому сьогодні їсти. Хай він поголодує аж поки дістанеться до запорожських харчів.

Коли за годину до хати ввійшов Рачко, Оленка налила в поливану миску горячого борщу й поставила перед батьком на стіл.

Семенко сидів у запічку й тільки заздрісно поглядав на миску з борщем. Нарешті, коли на нього ніхто не звертав ніякої уваги, він нишком присунувся до горшка, взяв в руки ложку й почав голосно сербати борщ.

— От, тобі й запорожець! — засміялася мати — як же ти насміввся присунутись до бабського борщу?.

— Бо... хочу їсти — відповів Семенко, зніяковівши.

Всі сміялися з нього, а він не ображався цим. Йому

втішно було бачити, що й мати сміється, а коли вже сміються, то — треба сподіватися, — що вскорі видужає.

„Матір треба шанувати — думав собі в ночі Семенко — бо й запорожці шанували своїх матерей, тай Україну називали вони завжди своєю Ненькою“.

Іван Яремський.

Колискова пісня.

Ой люлі-люлі, кохана донечко,
Ой люлі-люлі, рожевий цвіте...
Іде вже спати зимове сонечко,
Щоб завтра вранці знова світити.

Ой люлі-люлі, моя малесенька,
Ой люлі-люлі, лебідко біла...
Хай сон солодкий тебе тихесенько
На своїх ніжних гойдає крилах.

Ой люлі-люлі, моя ти зіронько...
Чом свої війоньки стулить не хочеш?
Хай сон солодкий тобі, дитинонько,
Про край наш рідний казку шепоче...

Ой люлі-люлі, кохана донечко,
Ой люлі-люлі, рожевий цвіте...
Пішло вже спати зимове сонечко,
Щоб завтра вранці ясніш світити...

Ірина Наріжна.

Дивне число.

Учитель дав малому Ромцьови вимножити таке число:
1014,492,753,623,188,405,797 × 7.

Малий Ромцьов великий математик: Глянув на велике число, і зараз знав, як його множити: Змазав на очах здивуваного pana учителя послідну сімку — і переніс її на сам початок числа:

71,014,492,753,062,318,840,579

і вислід був готовий. Провірте! Якщо це вас цікавить, то на слідуєчий раз подамо інші приміри!

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

Іль, са, тру, ор, Рі, я, ри, мен, ні, стра, дур, ку, дак,
ча, мі, гай, ба, хе, ни, Іль.

З порозкиданих 20 складів, зложіть 7 слів, яких початкові й кінцеві букви, читані згори вниз — дадуть назву книги, яка повинна знаходитися в кожній українській хаті.

Значіння висказів:

1. П'ятий відмінок від: Ілько.
2. Торба, в якій носили козаки стріли.
3. Старофранцузький ридар-співак.
4. Збір музикантів.
5. Місто в Італії.
6. Озеро в півн. Європі.
7. Відступники від рідної мови й віри.

Географічна загадка (3 точки).

(Уложила Одерка Лакустівна).

Виповни порожні квадратики шелестівками, щоби дістати назви таких місцевостей.

1		а	а	і	
2		а	у	и	
3		е	е	и	
4		е	и	і	
5		е	и	і	
6		е	я	и	
7		и	а	і	
8		и	и	и	
9		и	и	і	
10		и	о	і	

1. Село на Гуцульщині з кліматичною стацією,
2. Місто на Чернігівщині, столиця Мазепи,
3. „ на лівоб. Україні, відоме з Шевченкових
4. „ в Галичині зі славними купелями, [Гайдамаків
5. „ на Поділлі,
6. „ на Гуцульщині зі солеварнями,
7. „ в Галичині над рікою Стриєм,
8. „ над Тясьмином, гетьманська столиця,
9. „ в Бессарабії,
10. „ що є столицею Волині.

Шаховий коник (3 точки).

	Ли	го	йо	кий	си	їх	ро	ро	їх	у		
сько	раз	Мот	ну	слід	го	шен	кий	хо	сти	До	де	
ря	духа	цар	ло		Леп	роб		ли	ма	гад	їх	
за	ві	їх	ви	по	спи	але	ко	та	ся	ца	і	
нам	де	го	а	не	яка	чай	нас	най	рі	це	кий	ки
ся	так	хи	доля	у	хто	ми	Не	ся	гов	ко	гун	
в	го	не	меть		Не	кує	ни	як		Бо	і	ський
	тро	ру	бра	зні			рич	пля	Сом	Ви		

Зачніть складом „Ли“ й слідом шахового коника відчитайте слова, прізвище автора й назву твору, що з нього вибрані ці слова.

Що то таке?

Діра при дірі — тримає кріпко в ясірі?

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журналик, виходить у Львові від
1919 р. раз на місяць в обемі 2 аркушів друку.

(В місяцях: липні й серпні журнал не виходить).¹⁾

Умови передплати на рік 1932/33: В краю річно — 5 зл.

Поодиноке число коштує 50 сотиків.

Для Америки й Канади 1 долар; для Закарпатської
України 20 кор.; для Румунії 100 левів річно.

Замовлення і гроші посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, ЛЬВІВ, Зіморовича, 3.

Конто П. К. О. Варшава, ч. 151.285.

НОВОАПРОВОБОВАНІ КНИЖКИ ДЛЯ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК

Міністерство Освіти в Варшаві, рескриптом з дня 22 листопада 1932. до ч. I Рг. 8857/31. — апробувало нище подані українські книжечки до ужитку в школах вселюдних.

1. Бонзельс Вальдемар: Пчола Мая	2'70 ал.
2. Гасенко Г.: Ная з джунглів	3'60 „
3. Герц Бенедикт: Пригоди качурика	0'80 „
4. Галичанка Ольга: В горах	0'20 „
5. Гаерштам Г.: Вакації над морем	2'00 „
6. Евальд Карло: Двоногий	1'50 „
7. Дефо Данель: Робінзон Крузо (вид. Матвійчука)	2'80 „
8. Корнієнко А.: Запорожський клад	0'50 „
9. Лисецький Павло: Ме-е-е!	0'15 „
10. Селянський Любомир: Орлеанська дівчина	0'40 „
11. Чайковський Микола: За силу сонця	3'50 „
12. Шарельман Г.: Мізинчик	0'50 „

Всі ті книжечки можна набути в Видавництві „Світ Дитини“. Хто прислав гроші згори (враз із замовл.) не платить коштів пересилки.

Замовлення посилайте на таку адресу:

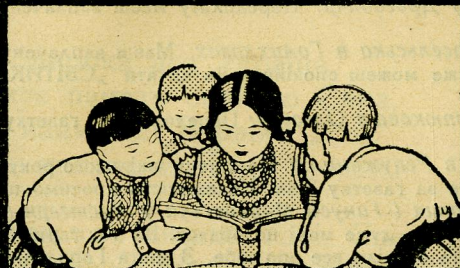
Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Зіморовича, ч. 3.

ЖЕРТВІ:

1. На пресовий фонд „Світика“: З краю: Вп. посол Дмитро Великанович 10 зл. Дора Копаницька зі Стрия 5 зл.; Євген Думін з Літвині 2'50 зл.; Люся і Ромця Тшківні 2 зл.; Віруся Волосянська 1 зл. З заграниці: Вп. Е. Калужняцька (Канада) 50 центів; Павля Брашуківна (Канада) 50 центів; Леся Бризгунівна з Братислави 10 кор. ч.; Роман Гончаренко з Варів 10 к. ч.
Разом зложено: 20 зл. 50 сот., 20 кор. чеських і 1 долар.
2. На „Рідну Школу“: Віруся Волосянська з Потока Золотого 2 зл.
3. На „Фонд Інвалідів“: Люся і Ромця Тшківні 1 зл., М. Бризгунівна 10 кор. ч.
4. На ялинку для бідних дітей: Іруся і Ромчик Крушельницькі 2 зл.
5. На „Укр. Захоронку“: Леся Бризгунівна 10 кор. ч.

СВІТ ДИТИНИ

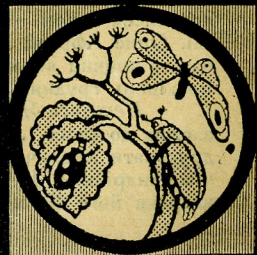
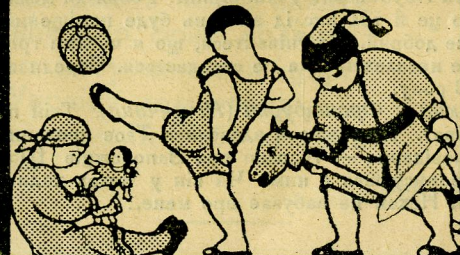
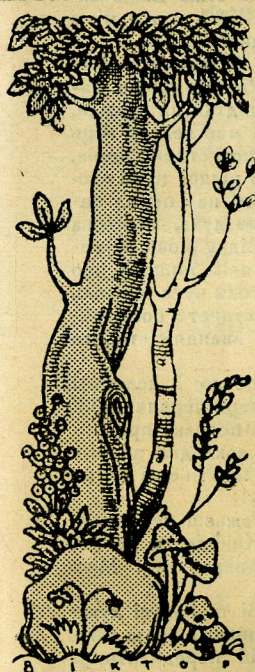
ЧИСЛО 8. БЕРЕЗЕНЬ, 1933. РІК XIV.

ЗМІСТ:

1. Поклін Кобзареві 193; 2. Перший олівець малого Тарасика 194; 3. Найменші — Кобзареві 197; 4. Оленчине міркування 198; 5. Наш Рідний Край 199; 6. Певне жерело знання 201; 7. Шевченко — наше сонце 202; 8. Зіщоденника Славка Вірного 203; 9. Казка про хлопчика Тараска 205; 10. Всі вчимося англійської мови 208; 11. На сачочках 210; 12. Серед цвітучого чаю 211; 13. В Шевченкові роковини 214; 14. Для «святого спокою» 214; 15. Снігова баба 215; 16. Не буде ходити по даху 215; 17. Найденний дзвіночок 216; 18. Жерело дешевости 219; 19. Відважна мельничка 220; 20. Зимові пісня 223; 21. Практична вказівка 223; 22. Дядько Прохор на ловах 223; 23. Щось для найменших 225. Загадки. Переписка з читачами. Від Адміністрації.

Ціна 50 сотиків.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ.

Нуся Стецьківна в Ременові: Дякую Тобі, моя Нусечко, за надіслані побажання. Дуже мені прикро, що я не міг бути тоді дома — коли Ти заходила до редакції. Я, Нусечко, мушу багато ходити за всякими ділами й тому трудно мене застати в редакції. Загадочку, яку Ти уложила, надрукую.

Богдан Обідзінський у Троках (на Білорусі): Передплату маєш заплачену по кінець цвітня 1933. Чи книжечку з „Загадками“ одержав? Борис Левицький тепер постійно пробуває у Львові і заходить часто до мене разом із Миколою Кусенком. Коли Ти прибудеш до Львова на науку? Чи не бануєш за своїми обома товаришами? Здоровля Тебе щиро!

Ірина Донат у Дрогобичі: Передплату маєш заплачену по кінець лютого 1934 року.

Наталка Новосельська в Голыхлазах: Маєш заплачену передплату по кінець лютого 1934, отже можеш спокійненько читати „СВІТИКА“ й не журитися про „гроші“.

Стефанія Карпюкова в Олеську: Передплата на газетку заплачена до кінця падолиста 1933.

Заряд школи в Репужинцях: По кінець шкільного року, це є: до 30 червня 1933 — належить ще за газетку 2 зл. Належитість просимо переслати чеком.

Гануся Романович і Гануся Марковська у Ростгертн (Канада): Ваш листик, любі мої приятельки, дуже мені подобався. Ви так гарно й докладно описали свої заняття з школі та оповіли все про себе. З міста Городенки маю кілька передплатників, а з цілого повіту городенського кільканадцять. Сповняю отже Ваше бажання і передаю привіт від Вас усім читачам і читачкам „СВІТИКА“ в тім місті і в цілм повіті. Ваша бабуня — наколиб повернула тепер до Рідного Краю — то певно не пізнала би тих місцевостей, звідки Вона виїхала, будучи молодою. Й певний того, що й Ви обі як підросете — то приїдете сюди — до Рідного Краю Ваших родичів — щоби його ближче пізнати, а може й останете тут відтак на завжди. Бо треба Вам знати, любенькі мої, що рідна, батьківська земля має велику міць та чарівну силу, утаєну в глибині своїх розлогих нив, в тихім шепоті старих борів, в хрустальному плачі Дністрових філь. Все те дзвінким ланцюгом рідної пісні сковує нашу душу з Нею — як з рідною матерю — і тим хоронить нас перед національною загрозою. Ніякий ворог не є в силі скувати людського духа, ні слова живого — доки сама людина не зробить того — забуваючи свою рідну мову, цураючись своєї пісні... Отже тому я так радію Вашим листиком, в яким пишете, що плачете рідну пісню тай дорожите рідною мовою, якої не маєте нагоди чути в школі, а вчитеся її від родичів. Йдіть тим шляхом дальше — а певно станете пожиточними доньками свого безталанного народу, якому своїм трудом і знанням станете колись у потреби...

Ви прислали в січні д.р. переказом 23 вл. 40 сотиків. (Це певно 3 долари!) На що є та квота призначена? Передплату маєте заплачену по кінець червня 1933. ще з попередньої посилки. Тому напишіть — на що є та послідна посилка призначена. Читайте багато українських книжечок, а через те опануєте докладно знання рідної мови тай будете гарно висловлюватися і навчитеся гарно укладати свої думки та писати,

Ірина Паламарчук у Городку Ягайлонським: Ти, Ірусю, бажавш переписуватися з читачками „СВІТИКА“? Напиши отже зараз листика до Канади до Ганусі Романович, що проживає у місті Ростгертн. (Адресуй латинкою коперту так: Miss Annie Romanovich Rosthern, Sask. — P. O. Box. 253. — Canada).

Оплата листа звичайного до Канади коштує 60 грошів. Обі ті Ганусі дуже будуть раді Твоmu листикові і певно зараз Тобі відпишуть та пришлють свою світлинку. Бачиш, якого „довгого“ листика я їм обом написав. А тій передплатниці з Волиня Ти відписала?

Миронко й Ірка Збудовські у Надвірній: Розвязки можете посилати з кількох чисел разом — бо це й так вислід змагань буде поміщений в червневому числі. Опис Африки дуже добрий. Не гнівайтеся, що я часами трошки спізняюся, але багато причин від мене незалежних на це складається. Передплату маєте заплачену по кінець грудня 1933 року.

Петрусь Яніцький у Франкфурті (Німеччина): Твій перший листик — я зложив до свого „архіву“. Постараюся вдоволити Твоє прохання і буду незабаром друкувати історичні оповідання — головню про Запорозжів Що робить Твій братчик Андрійко? Чи переписуєшся з ним? Чи він у Чехах ходить до гімназії? Подорожуй його від мене. Нехай не забуває про мене...

Поклін Кобзареви.

Коли широка вся Україна
Святкує пам'ять свого Сина,
І ми, найменші України діти,
Поклін приходим Йому зложити.

Клонимось низько Тобі, Співаче,
За силу Твоїх пісень горячих,
За те, що серцем любив Україну,
І служив вірно Їй до загину.
Клонимось низько Тобі, Пророче,
За те, що темним відкрив Ти очі,
З неволі чарів нас відворожив,
І з п'їтьми вивів на світло Боже.
Клонимось низько Тобі, Безсмертний,
Бо Ти впізнався за люд обдертий,
І шлях вказав нам, куди ступати,
Щоб Україні долі придбати.

За те, док світа, док живуть люди,
Тебе, Кобзарю, ми не забудем,
Мала дітвора Тебе згадає —
А нині, Батьку, тут присягаєм:
Твої слова всі будем хранити
І Україну, як Ти, любити —
І в рідній мові учитись много,
З меншим поділим добра усього —
І в світ підемо стовпів шукати,
Що підпирають небес палати.
А як найдемо Боже подвіря,
Занесем Богу молитви щирі:
Щоб Україна долі зазнала
І в сімі вольній Тебе згадала.

Віра Лебедова.

Перший олівець малого Тарасика.

Великдень у 1821 р. припадав на 11 квітня ст. ст. (22. квітня нов. ст.) Дуже гарно прибрала цариця весна село Кирилівку на Великдень! Свіжо побілені хати з мальованими віконцями аж потопали в білому цвіттю вишень та в рожевому цвіттю яблунь. В великодній вівторок у селі новина! В село зайшов коробейник. Коробейниками звали в Росії й на Україні мандрівних крамарів. Такий коробейник носив, (а як мав візок і коника, то возив) різні товари на продаж. Була людям на селах і на хуторах вигода, бо не треба було тащитися до віддаленого міста. Все можна було купити у коробейника: цукру, чаю, хустки, заполоч на вишивки й ігли, нитки, гарні хустини ба й книжки. Були це звичайно москалі. Вони вешталися скрізь і знали безліч усяких новин. Тому, як коробейник появився, була це для села неабияка подія. Був він тоді для села тим, чим тепер є газета.

Коробейника, що появився тепер у Кирилівці, знали тут уже здавна. І любили його, бо знав багато всячини тай умів гарно оповідати. І хоч москаль — то говорив добре по українськи.

У великодній понеділок зайшов він на гору до двора. Там його гарно прийняла панська служба, бо в цьому році латинський Великдень припадав разом із православним, то мали його чим прийняти.

Тепер він у селі. І зайшов по старій знайомості до Григорія Шевченка. Знав, що його тут гарно приймуть.

Ось і сидить він уже в хаті, де на столі розложив свій крам. Посходилися сусіди, оглядають, вибирають, торгують. Дівчата оглядають — хустини, заповоч; жінки — посуду, а чоловіки — ножики, люльки. І діти обступили його, а в малого Тараса аж очі горять, як побачив якусь книжку „з кунштиками“ (образками). Завважив це коробейник тай питає Тарасика:

— Гарні образочки, що?

— Гарні! — каже Тарас.

А батько:

— О, він дуже любить малювати!

— Так — каже мати в зимі всюди стіни пообмальовував вуглем.

— Бо не маю паперу ні олівця — а його очі вже шлються туди, де в коробейника папір тай олівці.

— Ех, коби в мене гроші, купивби зараз — думає малий Тарасик. — Попрохатиб хіба в батька. Та ні, в батька теж нема грошей, а олівець і папір дуже дорогі. Може пі-

зніше прискладаю собі тай другим разом куплю — думає семилітний хлопчина, та всежтаки годі відірвати очі від цих скарбів, що їх цілий пук у коробейника.

Завважив це коробейник тай питає:

— Хотівби ти, хлопче, мати олівець?

— Ой, ще й як хотівби! — закликав голосно Тарас, аж усі засміялися. Коробейник понишпорив у кишені тай добув відтіля кусень олівця.

— На, маєш олівець! Пиши й рисуй! Ти бачу цікавий, із тебе будуть колись люди.

— Булиб може — зітхнув Тарасиків батько — якби ми не кріпаки, а перед кріпаками світ замкнений.

А Тарас аж сяє від щастя...

— Стрівай, хлопче, щоби ти мамі стін не мазав, дам тобі й паперу. І відчислив кілька аркушів паперу та подав Тарасикови. А він уже не знає, що з ним діється, не знає як і дякувати доброму старикови. Припав до його рук тай цілує старечу руку. Коробейник погладив Тарасика по головці тай каже до батька:

— А ви його таки вчіть. Хоч він, правда, кріпацька дитина, але буває таке, що й кріпаки виходять у люди.

— Вчити грамоти, то я його дам, бо цікавий він. Та серце болить, що змарнується дитина на панщині.

— Якось Бог милосерний дасть — сказав коробейник

і взявся складати назад свій крам, бо вже мати застала стіл свяченим для гостя. Тарас забрав свій скарб, олівець і папір, і вибіг у садок. Там оглядає олівець, оглядає синявий папір і здається йому, що він тепер пан над панами. Узав якусь дощинку й усів собі під калиною. Поклав дощечку на коліна й уже береться рисувати.

— Що нарисую тепер? — думає. У цій книжці бачив я козака на кони. Ану, нарисую козака... І рисує козака, коня...

— Вдалося! — радіє в душі хлопчина. — Щоби то ще нарисувати? Спробую нарисувати нашу стару грушу біля хати...

Нарисував грушу, а потім і хату, а коло хати кудлатий Брисько вигрівається до сонця.

— Тарасе, Тарасе, а де ти? — почувся неньчин голос. Тарасик швидко зложив папір і побіг у хату.

— Збирайся, підемо до церкви на вечірню — каже мати.

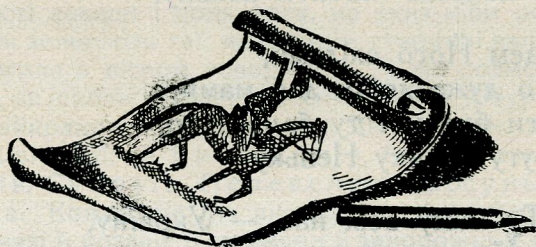
Тарас сховав папір та олівець і за хвилю був готовий. Батько зачинив хату й усі гуртом пішли до церкви. В цер-

кві очі малого Тараса ввесь час спинялися то на одному то на другому образі іконостаса.

— Дома нарисую таку саму Матір Божу — думав. Ех, коби то я вмів красками малювати — зітхнув.

Тільки вернулися в хату, а він знову до паперу та до олівця. Сів у хаті на прилавку тай рисує Матір Божу. Побачив батько, приглядався хвилинку Тарасиковій роботі та знову зітхнув:

— Ех, коби він не кріпак! Булиб з нього люди! — І трохи сльози не закрутилися батькови в очах. На силу їх спинив...

Найменші — Кобзареві...

І ми також, — найменші діти,
Прийшли поклін Тарасови зложити;
І ми також про Нього знаєм,
Хоч ще на книжці не читаєм;
І хоч про Нього нас не вчили,
Ми всі вже Його полюбили.

Говорять — Він писав багато
Про нарід свій, про рідну хату,
Про України люд обдертий,
І їм весь вік служив до смерти.

Говорять — Він любив горяче
Усіх нещасних і терплячих;
Сам лиха витерпів чимало
За такими горами — Уралом.

Говорять — Він любив дітвору,
Найбільш ту бідну, босу, голу,

Бігав із нею в „мишки-котки“,
Приносив їй ласощі солодкі.

А раз дівчинку таку маленьку,
Що загубила свою неньку,
Забавляв цілісіньку днину,
Аж прийшла мама по дитину.

Говорять — слово „мама“ в Нього
Найкраще з словаря цілого,
Святим назвав його Шевченко,
І наказав любити неньку.

І ми підем Його слідами,
І будемо дуже добрі для мами,
І любити будем і ту близенько,
І ту другу велику Неньку,

Ту маму всіх нас — Україну,
І їй служитимем до загину;
Служити будем, працювати,
Щоб щастя-долі їй придбати.

К. М.

Оленчине міркування.

— Ганусю, кілька ти маєш років? — питає учителька малу дівчинку в першій класі.

— Сім, просу пані!

— А кілька маєш ти, Оленко? — спитала відтак учителька старшу Ганусину сестричку, що ходила до третьої класи. (Це діялося в сільській школі, де наука відбувається по дві класи разом).

— Я маю два рази стільки літ, що Гануся! — відповідає Оленка.

— Що ти плетеш! — каже здивована учителька. Наколиб ти мала два рази стільки літ що, Гануся, то ти вже не ходилаб до школи. Як ти це вирахувала?

— А так — відповідає Оленка — коли Гануся мала два роки то я тоді мала вже чотири — це є: два рази стільки, що вона; тому й тепер я маю два рази стільки літ, що вона! — каже самопевно Оленка.

Тоді учителька поспитала дітей: чи це добре Оленка обчислила свій вік. Діти відповіли, що зовсім хибно.

Обчисліть, читачі й читачки «Світика» — кілька літ дійсно має Оленка.

Наш Рідний Край.

(Продовження)

6. Україна, Україна — славний край козачий...

Між Тетеревом, Богом і Дніпром широко і далеко розкинулася Українська Височина — Правобережжя, або Київщина. Це — як каже наш географ Стефан Рудницький — «серце України», той простір, який Поляки, а за ними й другі народи називали звичайно Україною. Звідси імя Україна поширюється на цілу територію, на якій мешкають Українці. Гранітова плита, прикрита грубою верствою української землі, здебільшого славним українським чорноземом. Краєвид прегарний, терен хвилястий, на схід і полудне злегка спадастий; ріки в ярах, над ріками скелі, ніби гори, то знов долини й квітчасті левади і поля-поля, на яких ніби острови серед збіжевого моря зеленіють гаї, майоріють старинні вали та могили. «Гей у полі могила з вітром говорила»... і тая розмова майже ніколи не тихне, як ніколи тут не втишалося буйне й бурхливе життя.

А вже найкращий краєвид здовж Дніпра, там, де збувалися наші найважливіші події; де Київ, Канів, Черкаси, Чигирин, Трехтимирів, Суботів, Переяслав, Корсунь, Моринці і Кирилівка. Кожде це імя викликає силу споминів, сумних і веселих. І князі й козаки і гетьмани й запорожці й січові стрільці і повстанці стають перед нами і розказують події днів минулих. А всі вони показують рукою на золотоверхий Київ, «матір городів наших», де звичайно рішалася наша доля і де залишилося найбільше наших памяток історичних. Хто його не здобував і не руйнував, які війська не входили в його достойні мурі, які хоругви не маяли з його веж, а всеж таки він був і буде українським. Це гомонять дзвони св. Софії, про це шумить Дніпро, і тихо шепочуть старі, холодні мурі.

Крім історичного — має Київ важне й економічне значіння. Тут є високі школи, Академія Наук, найбільша на Україні бібліотека (поверх два міліони книжок), численні музеї й архіви. Дякуючи Дніпрові Київ здавна був осередком торговельним: тут відбувалися славні київські контракти, вимінювалися продукти північної лісової полоси за південні, полеві; тут був осередок дуже розвиненого промислу.

Під Києвом старинні монастирі, котрих і в Києві багато. Тому то з усіх сторін спішили туди завжди сотки тисяч побожних на прощу. Козаки на старість ішли доживати свого віку у чернечих рясах до Межигірського Спаса.

»А я, братя запорожці,
Возьму собі рясу,
Та підую поклони бити
В Межигір до Спаса«.

(Шевченко)

Недалеко, над Стугною, старинний Васильків, а на заході — там де Київщина межує з Волинею і Поділлям, — тор-

говельний Бердичів. (В околиці гарно вдається тютюн). З Бердичева через Паволочу їдемо до Білої Церкви, в котрій Б. Хмельницький 1652 р. заключив мир з Поляками. Тут 1918 р. стояв кіш Сіових Стрільців і тут Директорія проголосила Українську Народню Республіку. На полудне від Білої Церкви лежить Корсунь. Недалеко звідтіля є Моринці та Кирилівка, найславніші села — бо в них уродився і проживав наш Великий Кобзар.

Благословенна хай буде година,

І тая хата і село,

Що Україні принесло

З великих найбільшого сина!

А там — Трехтимирів, Черкаси і торговельний Кременчук. За те колишній гетьманський Чигирин над Тасьмином зовсім підупав і змалів.

»Чигирине, Чигирине, всьо на світі гине і твоя колишня слава, як пилина лине!«

Недалеко біля Чигирина видно Суботів, колишня резиденція Хмельницького, а відтак до 1920 року резиденція цукрового короля України — Терещенка.

Стоїть в селі Суботові

На горі високій

Домовина України —

Широка, глибока.

Ото церква Богданова,

Там то він молився ...

Там, кажуть, і похоронено його там 5 серпня 1657 р. На пограничу Київщини й Херсонщини торговельний і промисловий Єлисаветград (нині Зіновівське), коло 70 тисяч м. Здовж лівого, нищого берега Дніпра, розкинувся широкий і довгий Надніпрянський Низ. Це колишня Гетьманщина, а дальше на схід над Донцем — Слобожанщина. У Гетьманщині такі значніші міста: Стародуб, Чернігів, Ніжин, Глухів, Прилуки, Переяслав, Лубни, Гадяч, Миргород, Полтава; всі вони колишні полкові міста. На Слобожанщині полкові городи: Суми, Ахтирка, Харків, Острогожськ, Ізюм. У Гетьманщині над Сеймом столиця гетьмана Мазепи Батурин, славний лицарською обороною і мученицьким кінцем (10 листопада 1709 р.) через зраду Носа і нелюдську жорстокість московського воєводи Меншікова. Недалеко Конотопи (Конотіп) славні великою побідою гетьмана Виговського над Москалями (1659 р.) Переяслав, один із найстарших українських городів, відомий Переяславською угодою Б. Хмельницького з царем Олексієм Михайловичем, (1654 р.), а Гадяч, гадяцькою угодою Виговського з Поляками (1658 р.). Обі не принесли Україні сподіваного щастя. Над Хоролом старий Миргород, оспіваний Гоголем, що родився у недалеких Сорочинцях. Над Ворсклою Диканька, так само відома з творів Гоголя і Полтава, місце бою московського царя Петра I. з Карлом XII. і Мазепою. (В Полтаві уродився 1769 р. і помер 1838 р. батько відродженої нашої літера-

тури Іван — Котляревський). Це стотисячний город, промисловий і торговельний, найбільше український з усіх городів на Україні. Славні полтавські вишивки і мережки, килими та глиняна, чудово розмальована, посуда.

Полтавщина славиться урожайною землею і розкішними садами. Взагалі на Лівобережжю кохаються люди в деревині. Не тільки села, але й міста потапають тут у зелені. Широкі вулиці, просторі майдани, білі хатки, ніби в піжмурки грають. У весняні та літні зорешливі ночі співи на вулицях не втихають. Найбільший город на Слобожанщині це — Харків. (поверх 400.000 мешканців). Нині столиця Радянської України. Оселя не стара, з XVII століття, росте як на дріжджах, завдяки своєму географічному положенню між Дніпром і Доном і між Москвою а Чорним Морем. (Біля Харкова в Основі родився 1778 р. Григорій Квітка-Основняненко).

У Харкові засновано 1804 р. університет. Тут від року 1816 появляється »Український Вістник«. Харків стає одним з огнищ українського культурного життя. Такі імена, як: Артемовський, Метлинський, Каразіни, Гребінка, Костомарів, Срезневський, Боровиковський, Щоголів і багато других, звязані тісно з Харковом.

Поза полковими городами (Суми, Ахтирка, Острогожськ, Ізюм) міста на Слобожанщині невеликі, зате лучаються села, яких в Європі нема — великі і торговельні. Найбільше з них — Бутурлинівка, около 40.000 жителів. Сусідна Донеччина незвичайно богата у вуголь, сіль, залізо, мідь і ртуть. Перед останньою війною почалося тут сильно розвивати промислове життя. Колишні степи закурилися фабричними коминами. Як гриби по дощі росли промислові міста: Славянськ, Бахмут, (тепер Артемівське) Микитівка, Юзівка, Каменське і другі. Юзівка (тепер Сталине) заснована 1868 р. має нині поверх 100.000 мешканців. Підземні багатства Донеччини запевнюють її світлу будучність.

Богдан Лепкий.

Певне жерело знання.

На годині релігії оповідає катехит дітям про перших людей та про їх життя в раю, де жили вони безжурно й безпечно поміж всякими звірятами. Відтак розказує, що перший чоловік, Адам, подавав усім звірятам, що були в раю, різні назви.

— А звідки знав Адам, які назви дати має звірятам? — спитав якийсь зацікавлений хлопчина.

Катехит був заскочений цим питанням й задумався, що має відповісти, аж тут нагло підносить два пальчики в гору малий Олько, син редактора. й каже: що він знає.

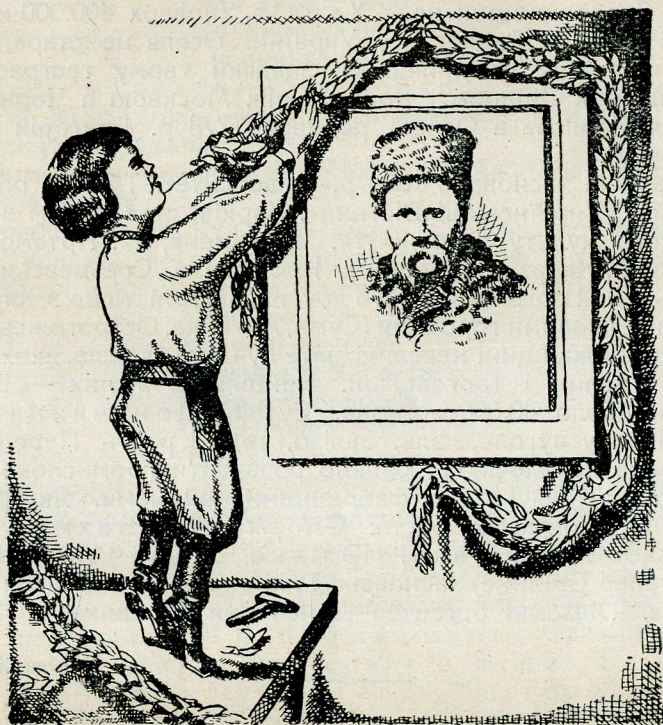
— Но, то скажи нам! — каже зацікавлений катехит.

— З »Української Загальної Енциклопедії«! — відповідає самопевно Олько...

Шевченко — наше Сонце.

Я маленький хлопчик
Семий рочок маю
Але про Шевченка
Вже багато знаю.

Нині нам про Нього
Мамочка казали —
Ручничком новеньким
Ми портрет вбирали.

Принесли ми жмінку
Рути і барвінку —
Наш Кобзар коханий
Достойний пошани!

Він дитя зпід стріхи,
Він у хлопський світі —
А придбав нам слави
Як ніхто на світі.

А та наша слава
Не вмере не загине!
Наш Тарас Шевченко —
Сонцем України!

Уляна Кравченко.

Зі щоденника Славка Вірного.

6. Шевченківський концерт.

Ми (себто я, Богдан і Галя) вже довго приготувлялися, щоби відсвяткувати у день 9 марта память Тараса Шевченка й рішили улаштувати маленький концерт в честь нашого найбільшого Поета, таки в хаті.

Я порадився батька, як то зробити, а тато сказали:

— Коже з вас нехай вивчить якусь деклямацію. А крім того нехай коже приготує щось на той день своїми руками, щось таке, чим би міг тішитися Дух Тараса.

Я сказав це Галі й Богданкові, а Галя сказала Олі. І коже з нас рішило, приготувати на той день якусь несподіванку.

Я почав учитися деклямувати „Мені тринадцятий минало“. Це легка річ. А крім того я попросив свого товариша Василька Шевчука, щоби уложив разом зі мною якусь пісеньку в честь Шевченка. Ми мали оба її заспівати. Що приготувляли другі, я не знав.

Надійшов день 9. березня. Пополудні прийшов до нас Василько, а потім прийшла Оля та привела зі собою свою п'ятилітню сестричку Орісю. Я дуже здивувався, чим та мала зможе причинитися до звеличання Тараса. Але я ждав терпеливо і не питався.

Точно в п'ятій годині ми всі увійшли до кімнати мого батенька, де мало відбутися свято. Над бюрком батька висів великий портрет Тараса Шевченка а з боку на бюрку стояло Шевченкове погруддя з молодих літ, виконане недавно нашим різьбарем Литвиненком.

Батько й мати посідали, ніби „наша публіка“. Батько сказав: — Ну, зачунайте...

Тоді Богданко виступив наперед, вклонився і почав промову:

— Святочна громадо! Ми зібралися нині тут, щоби відсвяткувати день Тараса, нашого Пророка. Коже з нас однаково Його шонує і любить, бо він за усіх нас, за весь український нарід страдав і вмирав. Тому все, що ми нині тут Йому приготували, іде зі щирого серця і буде Йому миле. В Його честь я уложив і вивчився тих кілька слів і прошу Його прийняти цей мій скромний дарунок і за-

певнення, що я буду завжди пам'ятати, як Він у своїх поезіях наказав народ свій любити. Слава Кобзареві України, безсмертному Тарасови!

По промові Богданка виступив я з Васильком і ми заспівали на голос пісні „Реве та стогне“ таку пісеньку:

Ми, українські вірні діти,
Святий складаємо обіт:
Що ми готові всі терпіти
За український рідний рід.

Свій рідний край будем любити
Так, як Шевченко учить нас,
Для України будем жити
Нині і завтра, по всяк час!

Як-же ми здивувалися, коли по нашій пісні виступила Галя, стала на крісло і прикрасила портрет Тараса Шевченка гарним рушником з вишитим написом:

„Великому Поетові України — Галя Вірна“.

Подібно зробила й Оля. Вона поклала під Шевченкове погруддя гарний рушник з вишитим написом:

„Співцєви Волі — щира Українка Оля“.

Потім я деклямував „Мені тринадцятий минало“, а Оля й Галя віддеклямували разом поему „Розрита могила“. Це всім нам дуже подобалося.

Та що сталося далі? Маленька Оріся вийшла на середину кімнати, вклонилася Тарасовому погруддю й сказала:

Я малесенька, не вмію
Ні читати, ні писати,
Тож Тебе, Тарасе любий,
Можу лиш поцілувати!

І вона станула на крісло тай палко поцілувала Шевченка в саме чоло. Це мені виглядало трохи смішно, але коли я глянув на батька й маму, то побачив у їх очах сльози. Видно, що ця „точка“ Орісі їм найбільше припала до серця.

Так скінчився наш концерт. Батько й мати всіх нас похвалили й цілували, а найбільше малу Орісю.

Славко Вірний.

Казка про хлопчика Тараска.

Сценічна картинка.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Оленка — літ 14, **Галя**, **Зоня**, **Ірка**, **Лідка**, **Ромко**, **Славко**, **Лесь**, **Маруся** у віці від 7-10 літ.

Діти сидять громадкою довкола найстаршої Оленки. Кімната — з боку велике Шевченкове погруддя, під ним розкинена зелень і цвіти.

Галя: Зроби нам, Оленко, ласку

І розкажи якусь казку.

Всі діти: (плещуть у долоні) Казку! казку!

Зоня: Про бабусю-метелицю!

Ірка: Про чудесну райську птицю!

Лідка: Про козу і козенята!

Маруся: Про кота у чоботях!

Лесь: Про сердиту бабу-Ягу!

Ромко: Про лицаря-невмираку,

Що боровся до загину.

Славко: Про зоряного хлопчину!

Оленка: Добре! розкажу вам про хлопчика такого,

Що став сонцем люду свого,

І хоч сам зростав у горі,

Зняв для нього з неба зорі.

Маруся: О, розкажуйже, Оленко!

Оленка: Так слухайтеж уважненько!

Ген, далеко на Вкраїні,

Де Дніпрові води сині,

У маленькій драній хаті

Жили люди небагаті.

Кріпаками вони були,

На панщині спину гнули,

Аж прийшла така година,

Уродився їм хлопчина.

До великого, знать, діла

Доля його призначила,

Бо та нічка зоряшлива

Повна була чуда-дива.

У малі віконця хати

Стались зорі всі збігати,

В Київі заграли дзвони,

Провалилися кордони,

І роздерта Україна

Стала знова неділима.

А під водами Славути,

Де Січ мала потонути,
Характерником заклята —
Рать Козацька завзята стрепенулась.
Усміхнувся гетьман сивий,
Розспівавсь куц калини,
А на хресті з Запорожжа замість крови
Забагріла пишна рожа...

Галя: О, як гарно!

Лідка: Але страшно!

Ірка: Дуже страшно!

Ромко: Чого страшно?

Оленка: Цитьте! цитьте! перестаньте!

Ще далеко не вся казка

Про хлопчика Тараска.

Славко: То цей хлопчик Тарас звався?

Оленка: Слухай далі!

При колисочці дитяти

Збіглися всі супостати,

Що віками Україну

Повертали у руїну:

Тьма, неволя і наруга,

І той Перший і та Друга —

І картина по картині

Малювали шлях дитині у майбутнє.

Вік сирітський і побої,

Панська служба, люд в неволі,

Петербурська казамата,

Десятьліття у салдатах,

Руді степи за Уралом,

І могила-самотина в ріднім краю....

Лесь: А чи все те ся сповнило,

Що погане супостаття ворожило?

Оленка: Послухайте — побачите!

Коли відійшли злії сили,

Що нещастя пророчили,

Прилетіла наостанку добра фея —

В неї сукня злотов шита і кирея.

Колись — кажуть на Вкраїні панувала,

А теперки рідким гостем у нас стала.

Поглянула на дитятко і на матку, бідну матку,

І сказала: »Вже не можу

Ізмінити постанову я ворожу,

Але дам я хлопцеві три дари,

Ними зможе побороти люті чари.

Ось тут ліра піснотворна,

Злотострунна, чарів повна.

Нею буде він сонних будити

І престоли тиранів валити,

До братерства усіх завзивати,

І кайдани неволі ламати.
 А тут іскра любови у груди,
 З нею піде у світ поміж люди,
 І обійме найменшого брата,
 І навчить прощати і ката,
 А хоч сам ітима шляхом тернистим,
 Другим вкаже дороги цвітисті.
 А тут третій дар даю для нього — віру,
 В золоту пряжу змінить нитку сіру,
 У найгірше верем'я погане
 Вірить буде, що правда настане,
 Що по ночі день сонця засвітить,
 І помоляться на волі невольничі діти.
 А щоб йому весь вік не страждати,
 Буде в життю сім ясних днів мати». *Положила свої дари богиня,
 А хатина стала мов святиня,
 Бо на чолі хлопця засіяла ясна зоря,
 І проміння свої розкидала
 Ген далеко від Карпат до моря.
 Усміхнулася добра фея квітками,
 І полинула горами, лісами... (задумується)*

Галя: А хлопчик що?

Лідка: А що хлопчик?

Ромко: Що хлопчик?

Всі діти: А що хлопчик?

Оленка: А хлопчик ріс, великий став,
 І людям пісні він співав;
 А була в піснях тих така велика сила,
 Що всю Україну розбудила.
 І вже тепер ніякий гнет ворожий
 Приспать її у другий раз не зможе.
 Зате, док серця буються в груди,
 Честь Тарасови від нас буде,
 Док сонця, пам'ять не загине
 Великого Кобзаря України.
(Діти глядять, на Шевченкове погруддя).

Ірка: А я знаю!

Лесь: І я знаю!

Лідка: І я знаю!

Ромко: Ми всі знаєм!

Всі діти: Ми всі знаєм!

Маруся: Цей хлопчина, так Оленко?

Це був наш Тарас Шевченко.

Всі діти: Шевченко! Шевченко!

Галя: Треба його звеличати,

Заспівати, уквітчати.

Оленка: Так ставайте і співайте!

Там квітки — сюди подайте!

*(Діти встають, беруть китиці цвітів в руки і перед погруд-
дям Шевченка уставляються в два ряди. Виконують руками рит-
мічні рухи і хором деклямують:)*

Слава Тарасові, честь!

Слава Кобзареві, честь!

Слава, слава, слава, слава!

Від дітей усіх поклін,

Вічно жити буде він

І пісні його пророчі

У серцях, у серцях, у серцях діточих.

*(З поклоном складають китиці перед погруддям і хвилину
стоять непорушию. Оленка з зеленим вінком стає в горі).*

Константина Малцька.

Всі вчимося англійської мови.

6. По англійськи про Тараса Шевченка.

Насамперед оглянув вуйко Славко зошити з вправами. Те-
пер усі переклали були добре.

Переклали так:

1. The sister opened the window. 2. A girl is darning
a pair of stockings. 3. A boy is writhing a exercise. 4. I will
to learn. 5. The father was in the room. 6. The sun shines
and it is hot.

Потім перепитав вуйко Славко лекцію. Всі діти як звичайно
були добре приготовані й відповідали, немов із книжки читали.
Вуйко Славко був дуже вдоволений, аж руки затирав. Вкінці
спитав:

— Діти, який сьогодні день?

Всі діти, як в один голос:

— Десятого березня, десятого березня!

А вуйко Славко спитав знов:

— Що це за день?

Хтось сказав:

— Пятниця!

Та Оля зараз:

— Я знаю таткови не про те йде. Сьогодні день народин
Тараса Шевченка.

А за Олею всі діти:

— Так, так! Тарас Шевченко родився 25 лютого ст. ст., а
по новому стилі то 10 березня.

Коли діти втихли говорить вуйко Славко даліше:

— А щоб ви, діти, сказали на це, колиб ми сьогодні пе-
рервали казку й замість казки навчилися кілька речень про
Шевченка по англійськи.

Менші з дітей стали кликати спершу:

— Хочемо дальше казку!

А старші:

— Ні, ні, про Шевченка!

— Ну, так годі! — сказав вуйко Славко — мусите всі згодитися або на одно, або на друге. Мусить бути згода.

А Нуся на те:

— Татку можна одно й друге.

Вуйко славко розсміявся:

— Не халасуй! Булоб для вас за багато! Ну, то як буде?

Тепер уже всі діти згодилися:

— Про Шевченка, про Шевченка!

І вуйко Славко писав на таблиці:

Who is Taras Shevchenko?

Taras Shevchenko is the greatest Ukrainian poet. He has written the very beautiful poems. Taras Shevchenko was born in the village of Morentsi. His father and mother were peasants, and performed the servitude. Shevchenko is buried in Ukraine, near to the town Kaniv on Dnipro.

Потім як звичайно написав переклад:

Who is Taras Shevchenko? — Хто є Тарас Шевченко?

Taras Shevchenko — Тарас Шевченко

is the greatest Ukrainian poet. — є найбільший український поет.

Hi has written — Він написав

the very beautiful poems. — дуже гарні поезії.

Taras Shevchenko was born — Тарас Шевченко родився in the village of Morentsi. — в селі Моринцях.

His father and mother — Його батько й ненька were peasants — були селянами

and performed the servitude — й робили паншину.

Shevchenko is buried in Ukraine — Шевченко є похоронений на Україні

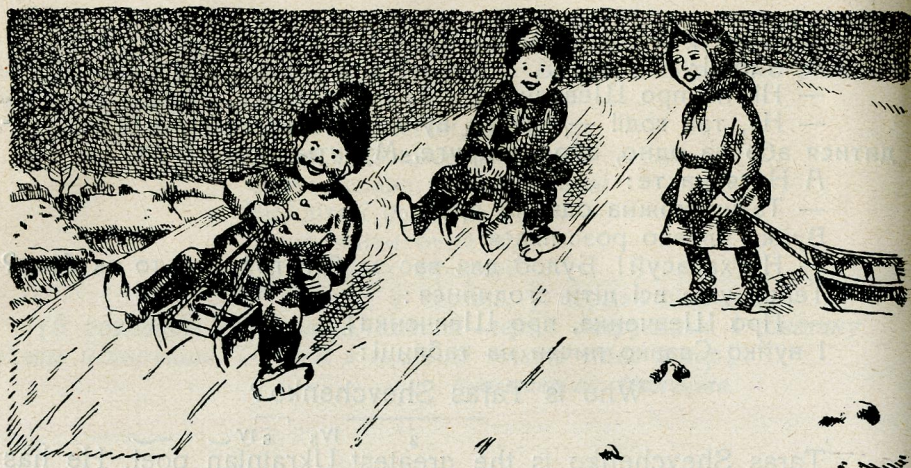
near to the town Kaniv — близько Канева on Dnipro. — над Дніпром.

Діти дуже тішилися, що вже можуть тільки сказати про Тараса Шевченка по англійськи.

— Хоч не знаємо що дальше сталося з Петрусем і Ганусею, зате знаємо сказати дещо про Шевченка по англійськи — говорили.

На тому й закінчили сьогодні науку.

Антін Лотоцький

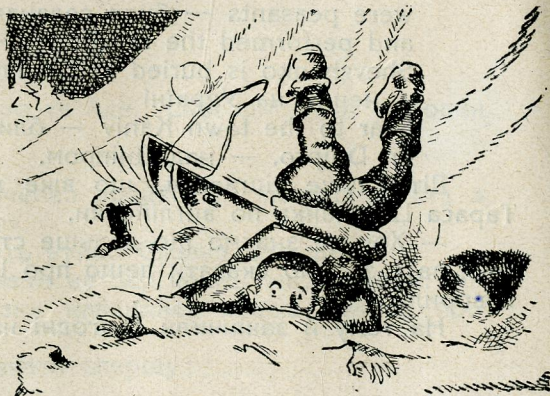

На саночках...

Білий сніг, перший сніг.
 Ні стежок, ні доріг.
 Гейже гей, діточки,
 Витягайте санки!
 На одних Семенко,
 А на других Гринько,
 Ще й Маруся мала
 У кожусі ціла.
 Білий сніг, як папер.
 Наш Гринько, як помер,
 То з горбка так пуднув,
 Що лиш вітер подув.
 А за ним Семенко,
 Доганяє його,
 Хоч Маруся кричить,
 Не зважає — летить.
 Аж нараз: бух!... Пеньок.
 Ні дітей, ні санок,
 Тільки курява — сніг
 І сторчить пара ніг.
 А Маруся мала,
 У кожусі ціла.
 Як медведик який
 Покотилась з саний.
 Перекицнулась раз,
 Перекицнулась два,
 І зпід снігу нараз
 Вилізає — ціла.
 А герой Семенко
 Носом поре в одно,
 І руками бе так.
 Як крилами вітрак.

Аж Гринуньо прибіг
 Й Семенкови поміг,
 „Ой-ой-ой! ой-ой-ой,
 Який з тебе герой“.
 А Маруся мала,
 У кожусі ціла,
 Аж зайшлась від сміху:
 „Уху-уху! Уху-уху“.
 „Я казала тобі:
 Уважай на горбі!
 А ти просто летів
 На пеньок тай у рів.
 І тому другий раз
 Най Гринько возить нас,
 Бо він ще не здурів,
 Не заїде у рів“.

Богдан Лепкий.

Серед цвітучого чаю.

(Оповідання малого мандрівника)

(Продовження).

— А тепер поведу вас між однорічні кущі, де починається робота — продовжав сер Гарольд.

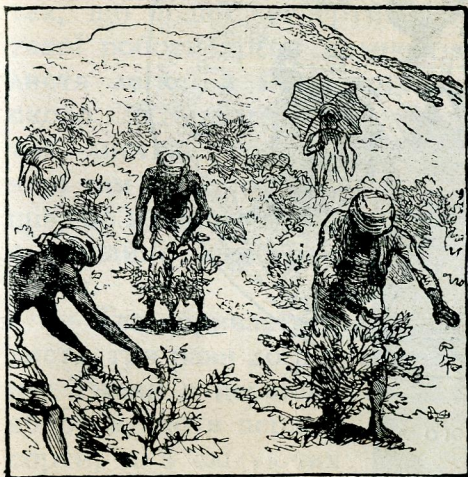
Ми пішли широкою стежкою й небавком опинилися в шкільці чаю. Тут було багато робітників. Одні витягали малі літорости чаю, разом з корінням і землею й подавали їх другим, а ті закопували їх на окремім загоні рівними рядами у віддалі півтора метра кущ від куща. Ці літорости не були вищі, як на пів метра. Інші робітники заходили з поливачками й підливали свіжо-посаджені кущі. Поміж рядами того чаю побачив я щось мені знайоме ще з дитячих

літ, з України. Я приглянувся ближче й очам своїм не вірив.

— Кукурудза! Мамо, кукурудза! — закликав я, бо деж я міг сподіватися, що тут на Цейльоні, серед Індійського Океану, побачу нашу кукурудзу.

Коли сер Гарольд зрозумів, чому я дивуюся, щиро тишився й пояснював:

— Ці літорости чаю зійшли з чаєвого насіння, посадженого тут у шкільці тому рік. Щоби могли розростися, ми переса-

Обтинання вершків чаєвого куща.

джуємо їх широко. Та листя з них рвати можна аж по третім році життя, коли добре наберуться сили. А щоби за той час не дармувала земля поміж ними, засаджуємо бавовну або кукурудзу. А земля має силу, бо гноїмо її деревним поташом і лісною землею, компостованою з різного листя й коріння. Кукурудза не шкодить чаєви, бо не має острого запаху. А тепер ідемо далше, подивитися на старші кущі.

Ми рушили далше. За мною почулися чийсь босі кро-

ки. Я оглянувся, а то якась індуська дівчина, що бавилася коло своїх батьків-робітників, підбігла до мене й подала мені китицю свіжого чаєвого цвіту. Я подякував їй, а що дещо знав по індуськи, то запитав її: як називається і скільки має літ. Вона сказала:

— Талякоталляпо, два і ще два і ще багато!

Сер Гарольд пояснив мені, що справді вона назива-

Збір чаєвого листа.

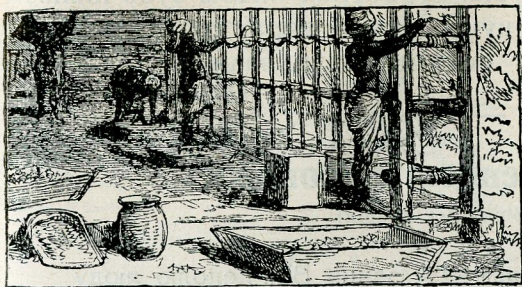
ється! Талякоталляпо, а що до років, то має сім літ. Я дарував дівчинці свій обруч, що мав зі собою, а вона втішно побігла до батьків, узявши собі обруч на шию.

Ми опинилися серед вищих кущів чаю. Деякі вже доходили до двох метрів висоти. Але з кінця ниви йшли робітники й притинали верхки кущів великими ножицями. Сер Гарольд пояснював:

— Це дволітні кущі, пересаджені зі шкілки тому рік. Вони ростуть буйно і на третьому році доходять і до чотирох метрів висоти, та можуть дорости і до десяти метрів. Однак ми не допускаємо до того і притинаємо їх так, щоб не сягало понад півтора метра висоти, бо тоді вони

розростаються краще вширш і є більше листя на чай. Тепер підемо подивитися, як рвуть листя з трирічних кущів.

Скоро були ми між широкими розрослими кущами

Сушення чаєвого листя в шпихлірах.

й з подивом дивилися, що тут діється. Робітники й робітниці скоро посувалися здовж рядів кущів і зривали листя, кидаючи його жменями в коші, що мали припняті при боці. Та не рвали якбудь! Передівсім не відривали листка від насади, тільки вривали його

так, що бодай четвертина листка лишалася на кущі. До такої роботи треба великої вправи. І подумайте, що те листя легке, а мимо того один робітник нарве за день около 25 кілограмів тих листків, обриваючи тим чином 25 кущів, бо з одного куща є звичайно кілограм листя.

— Так обривається листя три рази до року. Тільки з першого збору є листя першої сорти, а з слідуючих гірше — пояснював нам Сер Гарольд.

Звідси завернули ми в якусь бічну стежку й небаром опинилися серед грубих кущів, убогих в листя, що все таки не були вищі, як на півтора метра.

Скручування машинами чаєвого листя.

— Ці кущі вже багато разів обривані, через сім літ, по три рази в рік — сказав англієць. — Вони вже здеревіли і ми втинаємо їх аж до насади. Завтра будуть стинати ці кущі. З насади таких кущів виростуть свіжі на-

рости і їх будемо зужиткувати ще з вісім літ. Ось прошу поглянути!

Ми глянули в той бік, куди вказав господар, і побачили ряди кущів. По грубих стовбурах низом було пізнати, що це вже раз стинані кущі, а ціла гора то свіжий кущ, що наріс на старім пні. Робітники зривали з них листя.

(Дальше буде)

В Шевченкові роковини.

(Збірна деклямація)

Хто Шевченко?! — Це ми знаєм —
Хоч такі малі ми діти —
Ми слова Його у серці
Зберігаємо — як цвіті!

Бачив Він недолю люду
І терпів для свого роду...
Світло правди і науки
Добував Він для народу.

Про Шевченка нас учили
В рідній хаті, в рідній школі...
Кобзара ми не забудем
Вже ніколи... вже ніколи!

Ми підем Його слідами,
Ми минем чужі пороги —
Нас охота, труд і праця
Доведуть до перемоги.

Від колиски до могили
Йшла за Ним все лиха доля —
Та всеж Його не зломил
Як билинку серед поля...

Приміром в життю нам буде
Батько наш Кобзар Тарас —
Ми в любові — ми у згоді
До добра підемо враз.

Не зломив вже сили духа
Ворог владною рукою —
Він боровся все за Правду —
Хоч карали і тюрмою...

Радісно учитись будем,
Не пора нам сумувати —
Ми прийшли тут Кобзареві
Славу і поклін віддати.

Слава — Слава Кобзареві!
Він веде нас до обнови —
Ми Його у власній хаті
Звеличаєм добрим словом...

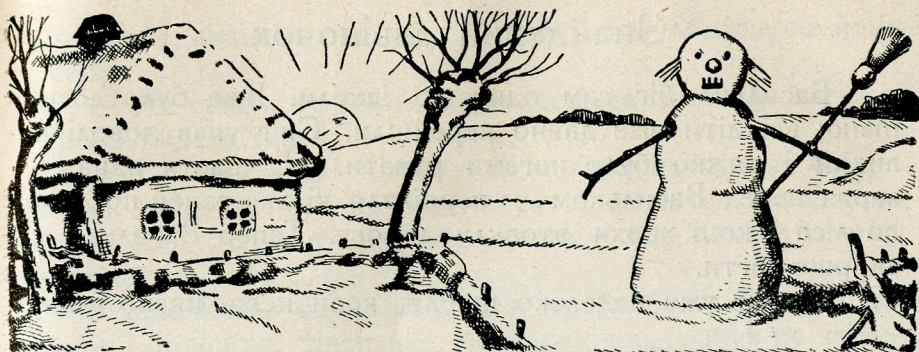
Уляна Кравченко.

Для »святого спокою«.

— Татусю, купи мені такий малий барабанчик з цукорками »Нової Фортуни!« — просить 5-літний Славчик свого батька.

— Не куплю тобі баранчика, лише звичайну коробочку цукорків, щоб ти не бубнив та не галасував, коли я в дома працюю і мушу мати спокій — відповідає на це Славчикове прохання батько.

— Я не буду бубнити, таточку, тоді коли ти будеш працювати, лише тоді — коли ти пополудні положишся спати! — каже переконуючо Славчик...

Снігова баба.

Хтось зліпив зі снігу бабу, товсту круглобоку —
 Носик з бульби, з вугля очі — білу й чорнооку;
 З граблів зуби, з тичок руки, коса зі соломи,
 В руках кріпко мітлу держить, малощо не зломить.

Стоїть баба в день тихонько, дивиться на сонце,
 В ночі страшить малі діти крізь хатне віконце:
 Шкірить зуби, скрипить, тріщить, вітром косу чеше,
 Подвірячко замітає, деревом колише. —

Але сонечко не довго холодно гляділо,
 Як почуло весну близько — ціле загоріло,
 Припекло, аж змякла баба — Прийшли теплі слоти,
 Гризли бабу помаленьку, як цукорок в роті.

Ох! тепла не любить баба. — Вся краса розплилась,
 Косу вітри десь понесли, очі розгубились;
 Ще день, ще два тай не стане снігової баби,
 Весна прийде, а в баюрці закумкають жаби. —

Галя.

Не буде ходити по даху.

Маленька Стефця, що має ледви третій рочок, конечно хоче
 вийти на подвіря, щоби могла трошечки свобідно побігати.

— Не можна, Стефцю, виходити на подвіря, бо на дворі так
 нині погано, паде дощ і бачиш, що всі дахи мокрі! — пояснює мати.

— Я не буду ходити по даху, мамусю, лише по подвірю! —
 відповідає на це Стефця.

Знайдений дзвіночок.

Василько біг сам один до школи. Вже було досить пізно; всі діти вже давно перейшли. Сніг упав доволі великий і тяжко було ногами рухати. На щастя однак — зараз перед Васильком — перейшло кілька саней по дрова до ліса і коні хрохи втовкли дорогу. Тепер Василько міг скорше бігти.

Прибіг уже недалеко школи, коли несподівано глянув

під ноги, а там щось блищить в снігу мов золото. Що це може бути? Схилився, змерзлими руками відпорпав сніг, дивиться, а то дзвінок від саней. Певно вже по ньому перейшло багато саней і кінські копита, сильно задоптали його у твердий сніг, бо з трудом мусів його добувати.

Нарешті добув. Пообтирав його в полу колушка, витер собі руки хустинкою і задзвонив.

— Що за голосок! Щире золото! — а який великий, який гарний! Василько сховав дзвінок до кишені колушка і біжить до школи. Він думає собі: Не скажу нікому що

я знайшов дзвіночок у снігу. — А щось ніби шепче йому в серці:

— Як скажу, то готовий ще хтось сказати, що загубив і треба буде віддати.

— Ні, не скажу! Сховаю його гарненько, а за якийсь час, як ніхто за ним не буде питати, витягну і або причеплю собі до саночок, або нашому лошачкови повішу на шию.

В школі вже наука зачалася; треба було скинути кожушок і повісити. Василько, розбираючись, забув на хвильку про дзвінок і він задзеленькав тихо. — Діти оглянулися, а навіть пан учитель перестав писати і від стола глянув у сторону Василька.

— Ов! — подумав Василько — ще готові дізнатися, що я знайшов дзвінок; треба бути обережним. — І обережно повісив кожушок.

На перерві знова необережно вхопив кожушок, так, що мало бракувало, а вже дзвінок був би випав з кишені на землю. Задзвонило тихо, глухо.

Діти глянули на Василька. Декотрі сказали: — Щось тут дзвонить. Що це таке? Василько почервонів і сказав:

— Вам так тільки здається, то на гостинці, перед школою, сани поїхали і дзвінки гомонять ще здалека.

А як вертали зі школи, то він знов на хвилинку забув, що має дзвінок у кишені й почав бігти за дригими дітьми. — Тоді дзвінок вже справді дуже голосно обізвався. Переляканий Василько, мов який злодій, встромив руку в кишеню, сильно стиснув дзвінок і так добіг до дому.

А дома він мав свою власну дерев'яну скринку, де ховав собі свої річі: книжки, зшитки, тощо. Там, на сам спід, сховав дзвінок і сів до обіду. При обіді тато сказали:

— Нині рано поїхало багато саней зі сусіднього села до нашого ліса по дрова. А Василько: Тату, я бачив, як вони їхали, бо вони їхали якраз переді мною, як я рано йшов до школи.

Сказав і нагло прийшла йому думка, що то певно котрийсь із чужих господарів загубив дзвінок.

Яке щастя — подумав — поїдуть до дому, і ніхто ніколи не довідається, що він знайшов дзвінок.

А тато говорили далше:

— Я стрінув тих господарів на скруті за селом. Зда-

ється мені, що один з них не мав дзвіночка при санях. Що за недбальство! — Може когось переїхати! — А до того, ще часто лучається, що поліцай записує такого небережного господаря і він мусить за це платити кару. Неприємна то річ, бо не досить, що дзвінок певно десь загубив, то ще й кару заплатить. — А часи тепер тяжкі, що часто й на сіль у хаті гроша нема!

На ті татові слова Василькови аж віддих заперло. — Може тато і знають, що він має дзвінок — може й тому

так нарочно говорять. — Йому стало лячно й соромно. Признатися, чи ні?

По хвилі Василько несміло запитав батька:

Тату, чи ті господарі вже вертали з ліса?

— Здається, що ні! — відказали тато. — Або що?

Василько не сказав уже більше нічого. Скористав з хвилини, коли ніхто на нього не дивився, витягнув дзвінок зі скринки і вибіг з хати. Взяв свої саночки і побіг у напрямі ліса, звідки мали надїхати люди з дровами.

Хвилинку постояв посеред дороги, виглядав чи не

їдуть, а коли надїхали — утішився дуже. — Виняв з кишені дзвінок і почав з цілої сили ним дзвонити. А коли вже ряд саней надїхав дуже близько почав ще до того кричати:

— Гей, панове господарі, а котрий то з вас згубив дзвінок?!

На той крик і дзвонення сани поставали, господарі підійшли до Василька і почали розпитувати: чого він хоче? Василько розказав, що знайшов дзвінок і що хоче вернути його властителеви.

Показалося, що справді один з господарів загубив дзвінок і що цей — знайдений Васильком — був його власністю.

Господар подякував Василькови і хотів дати йому кілька грошків на цукорки, але він не прийняв грошей. — Тоді той господар посадив його на свої сани — саночки причепив ззаду до саней і так підвіз Василька аж на другий кінець села, звідки він міг уже своїми саночками спуститися до дому.

По дорозі чужі господарі розмовляли між собою:

— А то, брате, добрі діти в тому селі, а то чесні — говорив один. А другий: — Видно добру мають науку, що не бажають чужого, не лакомляться навіть на знайдене. Нехайже Бог благословить таке село і такі діти.

Коли Василько почув послідні слова, спустив очі й засоромився, бо пригадав собі ранішні хвилини покуси.

Галя.

Жерело дешевости.

Учитель завдав дітям на домашню вправу рахункову задачу такого змісту:

Мати пішла до міста й купила 20 качок по 75 сотиків. Кілько заплатила мама за всі качки?

Коли другого дня оглядав учитель зшитки, побачив що один ученик не має задачі. Отже питає його:

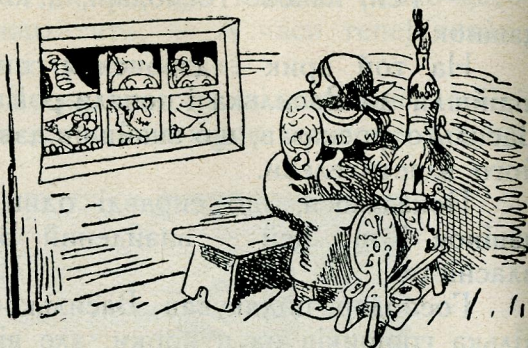
— А ти чому не виробив задачі, Ромчику?

— Бо, прошу пана, моя мама сходила вчора ціле місто і нігде не могла купити качок і тому казала мені поспитати пана: де можна такі дешеві качки купити? Мама казала, що то певно пан мусіли помилитися, тому й не казали мені виробляти цієї задачі...

Вільгельм Буш.

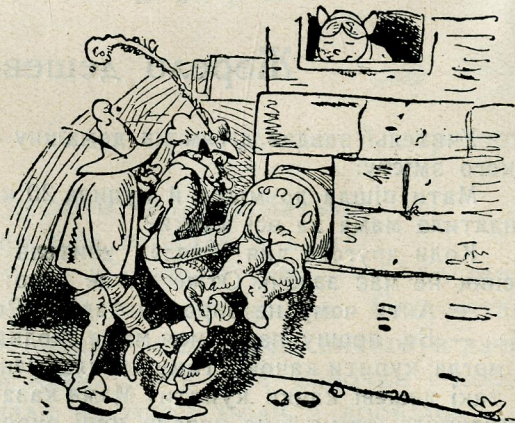
Відважна мельничка.

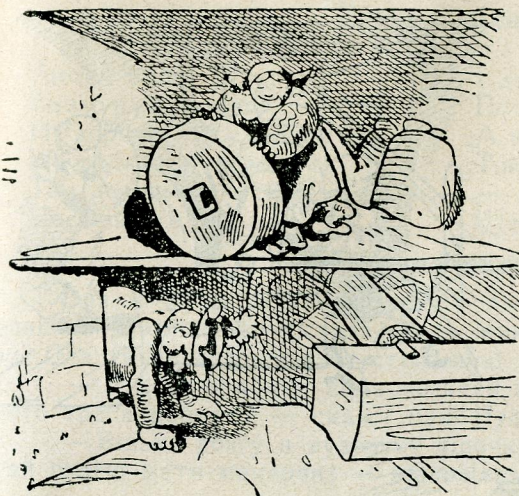
Мельничка пряде щекужіль
В пізну нічку у млині —
Хоч працює пильно дуже,
Бачить лиця три в вікні.

То узброєні злодії
Закрадаються у млин,
Їх прогнать, марна надія —
Силачі всі як один!

Є надія в них на жнива,
Ось один вже у дірі,
Але й мельничка смілива,
Щось міркує на горі.

Тут млинський вже ко-
[тить камінь,

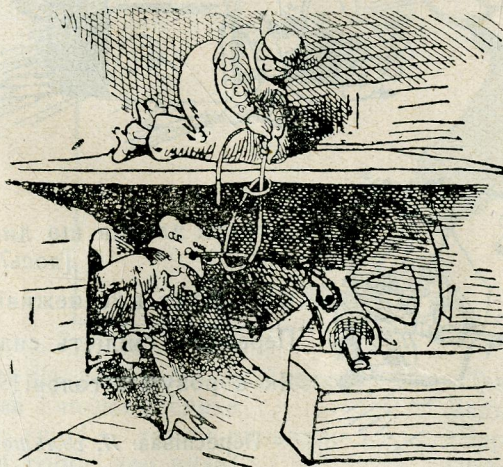
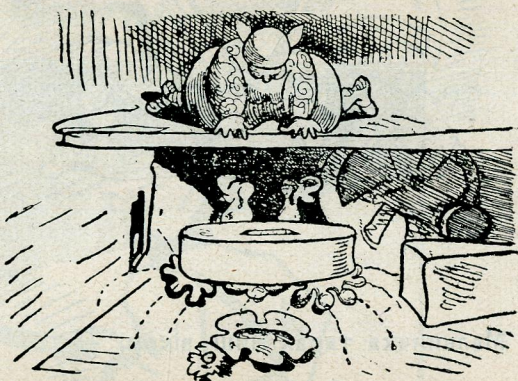
Злодій лізе із діри —
Гей, буде злодюзі амінь,
Камінь як злетить з гори!

Тільки злодій в середину—

Мельничка вже камінь
[в рух,

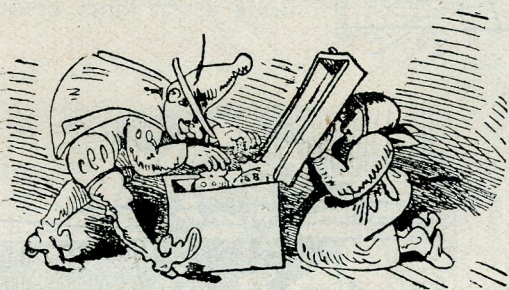
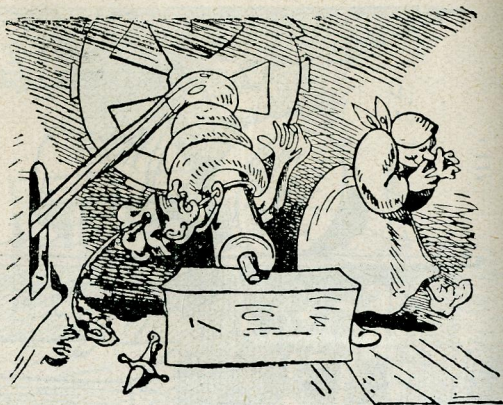
Бух в долину, злодій зги-
[нув —

Камінь випер з нього дух.

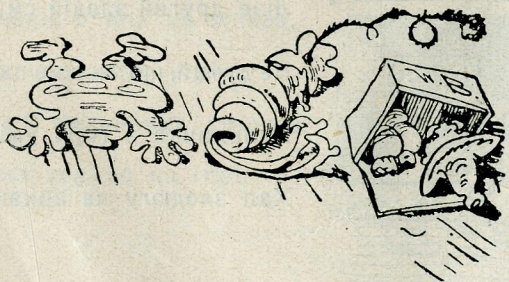
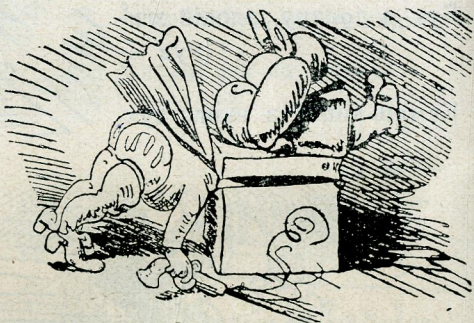
Лізе другий злодій сміло,
Не думай, що ти вже пан —
Мельничка з гори уміло
Хап злодюгу на аркан...

Шнур до колеса вчепила,
І злодюгу в ока млі
Колеса розгінна сила
Навинула на валі.

Третій злодій йде до скрині,
Де в мішочках гроші є —
Ой, не тішся, в цій хвилині
Закінчиш життя своє!

Мельничка тарах лиш віком,
Гоп, ще й сіла на верху —
Смерть стрінула чоловіка
Тут без сповіди, в гріху

З трьох злодіїв що лиши-
[лось? —
Всі осьтут вже неживі —
Переможе смілість силу,
Як є розум в голові!

Переспівав: Я. Вільшенко.

Зимова пісня.

(На голос: „І шумить і гуде“).

Лютий вихор гуде,
Вколо снігом мете,
Ні доріжки, ні стежини
Не побачите нігде!
Там до школи в горі
Поспішають школярі —

І думають та міркують:
Потепліє, чи вже ні?..
А на те воробець,
Той відважний молодець:
— Не журіться, любі діти,
Ще прийде зимі кінець! О. П.

Практична вказівка.

Оля й Нуся ладять для своїх ляльок баль. Нуся варить на бляшані кухонці, яку дістала від св. Миколая, всякі смаковиті страви; Оля тачає валочком на стільничці тісто і питає Нусі:

— Я хочу зробити ще волоський макарон до дикої печені, як його треба робити? — скажи мені Нусечко.

— Візьми довгу а вузьку дірочку й обліпи її кругом тістом, тай будеш мати макарон! — відповіла Нуся.

Дядько Прохор на ловах.

Йде на лови дядько Прохор,
Став і пильно слуха....
Аж глип! — тамки показались
Зза горба два вуха!

»Певно заячі це вуха!«
Дядько так думає —
»Зараз його моя кулька
Цільно привитає«.

»Буде труд мій не даремний« —
 Став дядько думати —
 І почав собі з рушниці
 В зайця ціляти.

Бах!.... І куля полетіла
 Просто в тії вуха....
 Заяць навіть не підскачив....
 Видно — спустив духа!

(Кінець буде).

Щось для найменших.

Бай — бай — баю,
 Щось сказати маю:
 Ларуся маленька,
 Дівчинка чемненька —
 До стайні вступила
 Коника спустила,
 Коник чвалом побрикав —
 Все подвіря обігнав!

Бай — бай — баю,
 Щось сказати маю:
 Івасик маленький,
 Хлочина чемненький —
 В плащику кишеню має
 І хустинку там ховає —
 Тому Івась, хоч маленький
 Носик має все чистенький!

Іванна Блажкевичева.

Загадки.

Загадка складова (2 точки)

Ар, шии, ви, ча, ем, Ев, не, ка, ор, тем, ромб, ал, Са, ни, тон, ма, гар, док, пу, хмір, ра, маз, бляк, но, га, ро, па, бле, нї, мер, га, і.

З пороскиданих 32 складів зложіть 13 слів, яких початкові й кінцеві букви, читані з гори вниз, дадуть ім'я й назвисько й прізвище нашого поета.

Значіння висказів:

1. Перепаска на хору руку.
2. Ріка в Італії.
3. Геометр. фігура.
4. Інакше: діамант.
5. Пустиня в Африці.
6. Склад збіжа.
7. IV відмінок нашої частини світа.
8. Інакше: случай.
9. Місце поросле корчами.
10. Інакше: відзнака.
11. Староримські похоронні плачки.
12. Прилад до піддавання голосу.
13. Інструмент у костелах.

Писані ребуси. (1 точка)

СТОК
ПЕР

СТАВ
К

ЛО
ГА

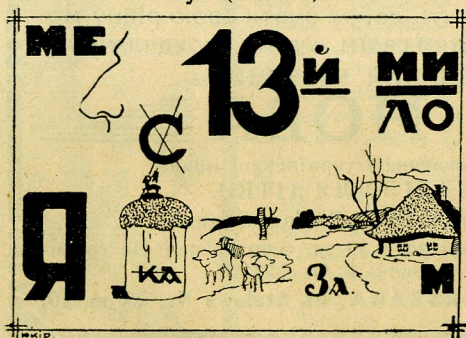
Рахункові ломиголовки. (3 точки)

Один пати́к має два кінці, два пати́ки жають чотири кінці; кілько кінців матиме два і пів пати́ка?

Бере́гом рі́ки йшли качки. Одна качка йшла перел двома качками, одна за двома, а одна між двома. Кілько було всіх качок?

Як це зробити, щоби половина з 12 було 7?

Ребус. (2 точки)

Уставка букв. (1 точка)

А, А, В, Е, Е, К, Н, О, Р, С, Т, Ч, Ш.

З цих 13 порозкиданих букв зложіть ім'я і прізвище українського поета.

Прочитайте, що каже цей образок?

Магічний квадрат (1 точка).

1			
2			
3			
4			

- 1) Хатний овад.
- 1) Інакше: грім.
- 3) Людське житло.
- 4) Пахучий напйток.

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал, виходить у Львові від
1919 р. раз на місяць в об'ємі 2 аркушів друку.

(В місяцях: липні й серпні журнал не виходить).

Умови передплати на рік 1932/33: В краю річно — 5 зл.

Поодинокі число коштує 50 сотиків.

Для Америки й Канади 1 долар; для Закарпатської
України 20 кор.; для Румунії 100 левів річно.

Замовлення і гроші посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, ЛЬВІВ, Зіморовича, 3.

Конто П. К. О. Варшава, ч. 151.285.

ОПОВІСТКА.

Гануся Романович і Гануся Марковська з міста Ростгертн у Канаді, бажалиб переписуватися з дізчатками (в віці 10-12 літ) в Ріднім Краю, головнo з Городенки і околиць, бо звідтам походять їх родичі. Отже нехай Читачки „Світика“ відгукнуться на їх прохання й напишуть до них листики. Адресу подаємо: **Rosthern, Sask. Box: 253. Canada.** Заграничні листи оплачується значком почтовим за 60 грошів.

Також Ірця Паламарчуківна з Городка Ягайлонського бажает переписуватися з читачками „Світика“ які ходять до 5-ої класи ввєлюдної школи. Тому подаємо всім охочим дівчаткам її адресу: **Городок Ягайлонський к. Львова, ул. Шкільна, 26.**

Кожна мати, кожен батько мусять добре знати свою рідну мову, щоби передати те знання дітям своїм, а тому передплачуйте

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ МІСЯЧНИК

РІДНА МОВА

присвячений всебічному вивченню української мови.

В ЖУРНАЛІ Є ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ.

Головний Редактор і Видавець Проф. Д-р Іван Огієнко.

ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1 50 зл. чвертьрічно. За грани-
1 амер. долар. Конто чекове П. К. О. ч. 27110.

Адреса Редакції й Адміністрації: **WARSZAWA, ul. Stalowa Nr. 25. m. 10.**

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

До цього числа долучуємо до всіх наших заграничних передплатників викази залеглостей за передплату і просимо всіх довжників, щоби зволіли надіслати нам якнайкорше ті належитости.

ЖЕРТВИ.

На пресовий фонд „Світа Дитини“. Ірця і Галя Паламарчуківні та Ірця Томківна — закладавали 1.80 зл.